

Z+

ZPRÁVY
A INFORMACE
ČKAIT

3/2021

**Co očekávat od nového stavebního zákona?
Nejvyšší správní soud mění přístup k černým stavbám
Projektování je jen pro dobrodruhy
Šest staveb získalo titul PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020**

Obsah

Inženýrský den 2021	2
Dopravní konference v Pardubicích	2

PŘÁVNÍ PŘEDPISY

Do finále se stavebním zákonem aneb události v cílové rovině	3
Judikatura související s podrobností projektové dokumentace	6
Co očekávat od znění nového stavebního zákona, který nyní projednává Senát?	7
Nahlížení do katastru nemovitostí	13
Profesní informační systém ČKAIT	13
Nejvyšší správní soud svým rozsudkem mění přístup k černým stavbám	14
Kdo nyní může být účastníkem územního a stavebního řízení?	16
Stavebník a vlastník stavby má povinnosti dané zákonem	19
Bezbariérové užívání pozemních komunikací a materiály hmatových úprav	22
ČINNOST KOMORY	
Projektování je jen pro dobrodruhy	24
ČKAIT sleduje soudní jednání ve věci havárie Trojské lávky	27

07 Co očekávat od nového stavebního zákona

19 Stavebník a vlastník stavby má povinnosti dané zákonem

24 Rozhovor s Janem Korbelem, předsedou Stavovského soudu ČKAIT

Publikace Obce a města jako smluvní partneri	27
Zpráva z 2. zasedání představenstva	28

ODBORNÉ ZAJÍMAVOSTI

Rozdíl v pojmech podloží a základová půda	30
Rychlé železniční spojení v ČR	31
Inflace za časů pandemie roste	32

JUBILEUM

doc. Ing. Jan Masopust, CSc. – 75 let	33
Ing. Vratislav Baum – 90 let	33

Z OBLASTÍ ČKAIT

Soutěž Karla Hubáčka – Stavba roku Libereckého kraje 2021	34
Stavba roku 2020 Olomouckého kraje	36
Zhodnocení akcí v oblasti České Budějovice	37
PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020	38

TITULNÍ STRANA

Za ponechání a konzervaci jedinečně dochované krovové konstrukce, která patří mezi čtveřici v ČR nejstarších datovaných krovů konstrukční soustavy s ležatou stolicí, získala Restaurace a pivovar Solnice v Českých Budějovicích ocenění PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020 v kategorii památkové a historické stavby. Projektant: Ing. Lubor Gregora, ATELIÉR HERITAS s.r.o., zhotovitel: AUBÖCK s.r.o., stavbyvedoucí: Ing. Pavel Kaňka (foto: Tomáš Malý)

38 PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020 zná své vítěze

Je před námi období letní dovolené a zdá se, že by mohlo proběhnout v uvolněnější atmosféře, než jaká panovala v posledním půlroce. Očkování se rozběhlo, vakcíny je zřejmě dostatek, a tak ve skrytu duše doufám, že si budeme moci užít zaslouženého a slunečného odpočinku. Ještě by bylo pěkné, kdybychom z novinových článků dostávali i nějaké pozitivní zprávy. To je ale asi v nedohlednu. Jeden politický skandál střídá jiný, ministři se střídají jako na běžícím pásu, až už je skoro nejsme schopni všechny spočítat. K tomu šokující informace o výbuchu ve Vrběticích a s tím spojené podivné konstrukce jako ze špatné bondovky. Říjnové volby jsou na dohled, máme se tak určitě v politice ještě nač těšit.

V Parlamentu se projednával v této atmosféře pro nás zcela stěžejní stavební zákon. Původně Hospodářskou komorou navržený zákon byl upraven, aby byl následně opět přepracován poslaneckým komplexním pozměňovacím návrhem. Zmíněný koktejl završily desítky pozměňovacích návrhů z per jednotlivých poslanců. Výsledkem je zákon, který prošel těsnou většinou do Senátu a o němž nikdo nedokáže s jistotou říci, zda bude po předpokládaném odmítnutí touto institucí schválen stejnojmennou většinou v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Z poslední varianty jsme všichni poněkud nešťastní a rozpačití. Dozor projektanta na všechny stavby, které navrhuje projektant, byl zamítnut, ačkoli jsme byli ubezpečováni, že se do zákona dostane. Paní ministryni slibovaný jednotný technický předpis pro celou ČR byl nahrazen možností vydávat vlastní předpisy i pro další města kromě existujících Pražských stavebních předpisů a vytvářet tak vlastní systémy. Vedle toho jsem zaregistroval možnost projektovat byty bez přímého větrání a osvětlení. Veřejné záchodky bez potřeby stavebně je povolovat jen dokreslují, na jaké úrovni schvalování probíhalo. O souladu se všemi předpisy a ostatními zákony nechci raději polemizovat. ČKAIT k tomu okamžitě začala zpracovávat podrobnou analýzu, se kterou budete mít možnost se seznámit. Je skutečně škoda, že v procesu schvalování tak speciálního předpisu, jakým je stavební zákon, převládla politika a zřejmě i skupinové zájmy některých účastníků stavebního procesu nad rozumnými argumenty odborníků. Přitom by si tak důležitý zákon zasloužil širokou shodu napříč Parlamentem. Nechci být špatným prorokem, ale zřejmě nás v blízké budoucnosti čekají rozsáhlé úpravy v jeho znění. Ale abych neviděl jen to špatné, v zákoně je povinnost zpracovat dokumentaci pro provádění stavby, měly by se dodržovat úřední termíny, projektant bude o průběhu stavebního řízení informován a konečně se dostane i do stavebního řízení digitalizace. Tak uvidíme, jak se celý proces vyvine v dalším průběhu projednávání.

Doufám, že v době, kdy se vám do ruky dostává toto číslo, již budeme mít za sebou řadu valných hromad v oblastech. Není jednoduché při měnicích se hygienických a protiepidemiologických nařízeních tyto valné hromady zorganizovat. Jsme plně vázáni na pokyny státní správy a bohužel jsme na jaře neměli žádnou možnost tato setkání uspořádat. Na valné hromady je vázáno i konání shromáždění delegátů. Pevně věřím, že se nám povede, aby proběhlo začátkem října. Pro další roky nezbyvá než doufat, že se pomalu vrátíme k normálnímu životu a k tomu bude patřit i návrat k našim obvyklým komorovým termínům. Nikdo z nás by si již nepřál, aby se opakovala situace z letošního a minulého roku.

Dovolím si ještě malý výlet do minulosti a připomenutí smutné části historie Komory. Před sedmdesáti lety 11. července 1951 byl vydán Národním shromážděním Československé republiky zákon č. 61, jímž se zrušila oprávnění civilních techniků a Inženýrské komory. Podepsali jej, mimo jiných, komunistický prezident Klement Gottwald a jeho pozdější nástupce Antonín Zápotocký. Neměli bychom na to zapomínat.

Přeji vám všem krásné letní období. Užijte si dovolenou v rámci svých možností, abyste načerpali dostatek sil do, jak doufám, pouze politicky vyčerpávajícího podzimu.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

15. 6.
Ústí na Labem

22. 6.
Olomouc

22. 6.
Pardubice

23. 6.
Brno

23. 6.
Jihlava

24. 6.
Liberec

28. 6.
Plzeň

14. 7.
České Budějovice

19. 7.
Karlovy Vary

2. 9.
Hradec Králové

6. 9.
Ostrava

6. 9.
Zlín

7. 9.
Praha

VALNÉ HROMADY OBLASTÍ – NOVÉ TERMÍNY 2021

Pro své členy vydává Česká komora
autorizovaných inženýrů
a techniků činných ve výstavbě.

Vychází šestkrát ročně.
Pro členy ČKAIT zdarma.
Náklad: 27 750 výtisků
Datum vydání: 25. 6. 2021

Redakční rada:

- **Ing. Radim Loukota**
předseda redakční rady,
člen Představenstva ČKAIT
- **Ing. Daniel Lemák, Ph.D.**
místopředseda redakční rady,
oblast ČKAIT Olomouc, statik
- **Marie Báčová**
odborná poradkyně předsedy ČKAIT,
kancelář ČKAIT Praha
- **Ing. Milan Havliška**
předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové
- **Ing. Dominika Hejduková**
vedoucí Střediska vzdělávání
a informací ČKAIT
- **Ing. Pavel Křeček**
čestný předseda ČKAIT
- **Ing. Miroslav Loutocký**
Regionální kancelář ČKAIT Brno
- **doc. Ing. Karel Papež, CSc.**
oblast ČKAIT Praha
- **Ing. Jindřich Pater**
místopředseda ČKAIT,
předseda Ediční rady ČKAIT,
a předseda Rady pro podporu rozvoje
profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava
- **Ing. Jaroslav Valkovič**
oblast ČKAIT Zlín,
člen Autorizační rady ČKAIT
- **Ing. Renata Zdrávilová, Ph.D.**
oblast ČKAIT Ostrava,
členka Představenstva ČKAIT
- **Ing. Svatopluk Zídek**
předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Šéfredaktorka: Ing. Markéta Kohoutová

Redakce: ČKAIT, Sokolská 1498/15,
120 00 Praha 2
tel.: 227 090 111 (Milena Smilková)

Layout: EXPO DATA spol. s r.o.

Ilustrace: Eliška Čermáková

Sazba: Vladimír Tipelt, DiS.

Jazyková redakce: Gabriela Nápravníková
EXPO DATA spol. s r.o.

Z+i ČKAIT č. 4/2021

Termíny příspěvků: 19. 7. 2021

Termín vydání: 10. 9. 2021

Příspěvky posílejte na:

Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338,
zpravy@ckait.cz

Tisk: Tisk Horák a.s., Drážďanská 83A,
400 07 Ústí nad Labem

Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o.
Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2
info@ic-ckait.cz; www.ic-ckait.cz
IČ: 25930028

MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025 (ČKAIT)

Inženýrský den 2021

Digitalizace ve stavebnictví

21. ročník konference ČKAIT a ČSSI se netradičně uskuteční 22. září 2021, tradičně ale na Fakultě stavební VUT v Brně. Cílem konference je poskytnout komplexní pohled na digitalizaci ve stavebnictví z pohledu právních předpisů a praxe. Témata přednášek jsou koncipována tak, aby přiblížila celou širší problematiku od portálu stavebníka, současně platných právních předpisů, naplňování koncepce BIM v ČR, elektronického podpisu autorizovaných osob (elektronické razítko), technické digitální mapy přes realizaci pilotních projektů u dopravních staveb až po digitalizaci v projektování i provádění staveb, vč. využití BIM.

Mezi přednášejícími, kteří již přislíbili účast, jsou: Ing. Žanet Hadžić, ředitelka odboru stavebního řádu MMR; Ing. Eduard Muřický, náměstek Sekce průmyslu, podnikání a stavebnictví MPO; doc. Ing. Václav Čada, CSc., Katedra geomatiky, Fakulta aplikovaných věd, ZČU Plzeň; Ing. Radek Hnízdil, Ph.D., ředitel kanceláře Komory; Ing. Ladislav Kubíček, vedoucí Oddělení supervizí projektových dokumentací, SFDI; Ing. Tomáš Minka, di5 architekti inženýři s.r.o.; Ing. Filip Kalina, Útvar technologií a materiálů, Metrostav.

prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA

1. místopředseda ČKAIT

Ing. Dominika Hejduková

vedoucí Střediska vzdělávání a informací ČKAIT

více na zpravy.ckait.cz

DOPRAVNÍ KONFERENCE

2. 9. 2021
KONGRESOVÝ SÁL
PALÁC PARDUBICE

PROGRAM KONFERENCE

PROSLOVY VÝZNAMNÝCH HOSTŮ:

- **JUDr. Martin Netolický, Ph.D.**
hejtman Pardubického kraje
- **Ing. Vladimír Dlouhý, CSc.**
prezident Hospodářské komory České republiky
- **Michal Kortyš**
senátor a první náměstek hejtmána Pk zodpovědný za dopravu
- **doc. Ing. Libor Švadlenka, Ph.D.**
děkan Dopravní fakulty Jana Pernera, UPCE
- **Ing. Radim Loukota**
předseda České komory autorizovaných inženýrů
a techniků Pardubice
- **Mgr. Miluše Horská**
senátorka, Senát Parlamentu České republiky
- **SE SVÝMI PŘÍSPĚVKY NA KONFERENCE VYSTOUPÍ:
Doc. Ing. Karel Havlíček, Ph.D., MBA**
místopředseda vlády, ministr průmyslu a obchodu
a ministr dopravy
- **Michal Kortyš**
senátor a první náměstek hejtmána Pk zodpovědný za dopravu
- **Ing. Zbyněk Hořelica**
ředitel, Státní fond dopravní infrastruktury
- **Ing. Radek Mátl**
generální ředitel, Ředitelství silnic a dálnic ČR
- **Bc. Jiří Svoboda, MBA**
generální ředitel, Správa Železnic
- **Ing. Martin Kolovratník**
poslanec a místopředseda hospodářského výboru PSP ČR
- **Ing. Miroslav Němec**
ředitel, Správa a údržba silnic Pardubického kraje
- **Ing. Lubomír Fojtů**
ředitel, Ředitelství vodních cest ČR
- **Ing. Ivan Čech**
ředitel, Letiště Pardubice

www.dopravnikonference.cz

Výsledná podoba nového stavebního zákona významně kopíruje původní vládní návrh, který vzešel z dílny soukromých právníků, pracujících pro developery sdružené v Hospodářské komoře pod vedením Vladimíra Dlouhého. Senát ho nejspíše vrátí k projednání do Poslanecké sněmovny Parlamentu. K jeho prosazení pak bude třeba 101 hlasů. To by znamenalo, že Klára Dostálová, Andrej Babiš a Martin Kolovratník (ANO) s Radimem Fialou (SPD) budou muset přesvědčit více poslanců z ČSSD (Jan Hamáček) nebo KSČM (Vojtěch Filip). Prezident Zeman předem přislíbil, že nový stavební zákon podepíše. (koláž: Eliška Čermáková, foto: pixabay.com)

Do finále se stavebním zákonem aneb události v cílové rovině

Proces rekodifikace, který začal v září 2017, se dostává do cílové rovinky. Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR 26. května 2021 počtem devadesáti dvou hlasů proti sedmdesáti šesti schválila nový návrh stavebního zákona a prošel také tzv. změnový zákon o novelách navazujících právních předpisů. Přinášíme rekapitulaci legislativního procesu od 28. dubna do 26. května 2021.

Nový stavební kodex by měl zajistit deklarovaný systémový požadavek vypořádat se s rezortismem jednotlivých odvětví a ministerstev a tím urychlit dlouho trvající stavební řízení. V zájmu urychlení se měl snížit počet dotčených orgánů, ovšem za podmínky zachování ochrany veřejných zájmů a práv dotčených osob.

Úspěch zavedení reformy se bude odvíjet od kvality nové právní úpravy, o které vyslovila pochybnost nejen část poslanců a senátorů, Svaz měst a obcí, ale i mnohé odborné organizace a správní rezorty životního prostředí a památkové péče. Ohradily se, že změny posledního znění návrhů stavebního i změnového zákona je minuly zcela bez možnosti jejich vyjádření. Kritika odpůrců nového znění poukazuje na to, že při dálkovém zpracování digitálně podaných návrhů se z řízení vytratí možnost projednání stavebních projektů na společném jednání stavebníků s památkáři, hygieniky a dalšími dotčenými místy. Podle § 93 nového stavebního zákona má být projednána územně plánovací

dokumentace a případné nedostatky UPD projektant odstraní ve lhůtě stanovené přiměřeně jejím pořizovatelem. Potlačen bude jistě také lidský prvek a uplatnění dlouholetých zkušeností úředníků obcí se znalostí místních poměrů. A to se stane, pokud erudovaní úředníci z obcí nepřestoupí do služebního poměru u nově vznikajících stavebních úřadů v režimu státní správy. Podle výsledku uveřejněného průzkumu jich má 40 % zájem přejít, ostatní nebudou nově zřízeným stavebním úřadům ve státní správě k dispozici a při přechodu do nového systému státní správy stavební orgány ztratí jejich zkušenosti. Umístění jednotlivých stavebních úřadů přitom stavební ani změnový zákon zatím ještě neuvádí. Důraz se klade na digitalizaci podání i dalšího zpracování návrhů. Pouze u Nejvyššího stavebního úřadu se plánuje v zákoně již stanovené sídlo úřadu umístěné do Ostravy.

Dá se shrnout, že napínavý vývoj kodifikace obou zákonných textů nás patrně udrží v napětí do svého posledního kroku, kterým

se po schválení v Poslanecké sněmovně Parlamentu nyní stane schvalování stejných návrhů zákonů v Senátu a v případě jejich zamítnutí Senátem pak vrácení do Sněmovny a opětovné hlasování poslanců za podmínek požadované většiny všech jejich poslanců, tedy minimálně 101 hlasů. Mezitím střety dvou protichůdných filozofií plní bohatě program projednávání zákona nejen v Poslanecké sněmovně a v jejích výborech, ale i ve sdělovacích prostředcích.

Hospodářský výbor doporučil zásadní změny

28. dubna 2021 se sešel Hospodářský výbor PSP, aby se opět zabýval debatou o systémových změnách stavebního řízení a pozměňovacími návrhy poslanců k projednávanému stavebnímu zákonu před jeho třetím čtením na plenární schůzi. Ke komplexnímu pozměňovacímu návrhu tzv. změnového zákona, projednávaného spolu s novým stavebním zákonem pod číslem tisku 1009, poslanci spolu s ministry navrhli dokonce 47 dílčích změn, z nich potom garanční Hospodářský výbor k jednadvaceti vydal doporučení, jiná však nedoporučil a u čtyř se zdržel jakéhokoliv stanoviska.

K tématu dozoru projektanta se na Hospodářském výboru jménem ČKAIT vyjadřoval také její předseda Ing. Robert Špalek, který na schůzi Hospodářského výboru tlumočil požadavek na autorský dozor nově nazvaný „dozorem projektanta“ pro všechny stavby, ke kterým zpracoval projektovou dokumentaci projektant. Odpovědnost projektantů zaručuje u staveb jejich kvalitu a bezpečnost. Přestože tato argumentace ČKAIT byla Hospodářským výborem k tématu přijata, poslanci nakonec přijali požadavek na dozor projektanta jen pro stavby financované z veřejných prostředků.

Projektanty by mělo ochránit ustanovení o tom, že nebudou odpovídat za odchylky od projektové dokumentace, ke kterým došlo při provádění stavby a které neschválí.

Dalším tématem komentovaným předsedou se staly takzvané čtyři městské artikuly. Ministryně Dostálová (ANO) slíbila na Hospodářském výboru, že dojde ke sjednocení vyhlášek pro celé území ČR a na tom trval i předseda ČKAIT, který vysvětloval ve sdělovacích prostředcích, že k rozličným úpravám standardu pro stejný typ staveb v různých lokalitách republiky nemůže být rozumný důvod. Výsledkem hlasování je nyní kompromis povolující vlastní vyhlášky jen některým městům (Praha, Brno a Ostrava – viz § 152 odst. 2 – mohou totiž stanovit podrobné požadavky na vymezení pozemků, požadavky na umístění staveb a technické požadavky na stavby odchýlně, zmocněny jsou k tomu v závěru zákona v druhém odstavci § 333).

Třetí čtení se opakovaně přerušovalo

Třetí čtení ve dnech 5., 7., 12. a 26. května 2021 se dvěma přerušeními jen pomalu posouvalo obecné rozpravy k samotnému hlasování, kterým pak byly oba návrhy schváleny s řadou pozměňovacích návrhů. Došlo tím k upřednostnění jednotného systému centralizované stavební správy, který za pomoci digitálního procesu řízení a fikce souhlasu vyřídí veškeré kroky v povolování staveb ve slibovaných zákonných lhůtách. K stanoviskům dotčených orgánů se vztahují také lhůty, které je nařizují vydat a k nim se vyjadřovat, v jednodušších případech 30 dnů. Tento cíl Ministerstva pro místní rozvoj se stal hlavním vodítkem v postupu prosazování rychlé předvolební změny stavebního práva. Se systémovou změnou spojené investice, personální dopady a úskalí zkráceného procesu zcela kontrolovaného státem tvořily hlavní témata diskusí, když někteří politici postrádali

ekonomické vyhodnocení nákladů, jiní vyjadřovali pochybnosti o personální připravenosti státní správy na převzetí odpovědnosti za kvalifikovaně vedený postup při řízeních.

Zástupci měst a obcí kritizovali oddálení povolovacího procesu od občana samotného a od místní samosprávy. Bude-li zaveden takto formulovaný stavební zákon, řízení o stavbách provede anonymně centralizovaný systém bez znalosti místních poměrů při posuzování návrhů. V neposlední řadě však panovalo rozčarování nad urychlením stavebního řízení za pomoci zjednodušení projednání a vynechání některých kroků náležejících do přípravy staveb. Urychlení postupu se tedy může stát na úkor řádného uplatnění připomínek, dosud obvyklých pro posuzování podmínek výstavby. Aplikace nového modelu stavební správy do praxe se projeví po volbách a nemusí přinést očekávané výsledky.

Odborná veřejnost včetně ČKAIT varovala, že předepsané podklady, které přiloží uživatel portálu stavebníka k digitálnímu návrhu, nemusí poskytnout dostatečné informace pro posouzení staveb. Nebude-li možné prodloužit stavebnímu úřadu lhůtu pro některé kroky v řízení, je pak možné opakování celého řízení od začátku a jeho delší výsledné trvání. Nakonec mohou narůstat počty soudních žalob, když se budou bránit opominuté rezorty či občanské iniciativy, které nedostanou prostor pro jejich vyjádření v samotném správním řízení. Dají se také očekávat četné návrhy na novelizaci obou předpisů krátce po jejich zavedení, a tudíž i přetrvávající právní nejistota ohledně finální podoby stavebního práva.

Projednával se „silný balík“ dokumentů

Při debatách o návrzích stavebního a s ním spojeného změnového zákona bylo ve třetím čtení v Poslanecké sněmovně rušno. Ministryně Dostálová vyvracela množiči se argumenty proti návrhu zákona a proti samotnému způsobu jeho projednávání. Poslanec Bartoš (Piráti) poukazoval na množství neprojednaných pozměňovacích návrhů tím, že návrhy vytištěné přinesl a ukazoval jejich rozsah v papírové podobě na důkaz toho, že zákon nebyl správně připraven.

Četné pozměňovací návrhy ve variantách a procedurální zvraty při projednávání textů obou předpisů mezi poslanci zamotaly hlavu veřejnosti včetně odborníků, kteří se snažili vysledovat směřování legislativního procesu. Namísto věcné diskuse se dlouze organizovalo a plánované časy dalších odložených projednání se zdály nepředvídatelné.

Ostré debaty o ochraně přírody a památek

Dne 12. května 2021 se konala mimořádná plenární schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu. Ostré výměny názorů probíhaly kolem otázek ochrany přírody a památek a integrované agendy v řízení o povolení stavby ohledně záměru ve zvláště chráněných územích, kde návrh zákona nezahrnul podle zákona o ochraně přírody a krajiny spolky mezi účastníky řízení. Byl citován doktor Damohorský, odborník na právo životního prostředí z Právnické fakulty Univerzity Karlovy a vznesen naléhavý požadavek navrátit do zákona ustanovení o zapojení občanských spolků do stavebních řízení, jinak by úprava práva občanů na ochranu území byla oslabena. Pokud prostřednictvím pozměňovacího návrhu o navrácení spolků jako účastníků do všech řízení se nezdařil. Oprávnění k účasti na řízeních s vlivem na životní prostředí zůstává podle zákona o ochraně přírody a krajiny pro vymezená občanská sdružení. Neprošel ani návrh na plánovanou rekultivaci území dotčených těžbou od samého počátku těžení.

Poslanec Výborný (KDU-ČSL) apeloval ve jménu podobně smýšlejících poslanců, že bychom neměli přijímat takovou změnu stavebního zákona a souvisejících předpisů, která by vedla k ohrožení péče o naše kulturní památky a dědictví této země. Neprošel návrh, aby stát získal předkupní právo k památkám a aby vlastníci památek byly speciální zákonnou úpravou nuceni k jejich údržbě, ani sankce za zanedbání údržby. (Předkupní právo již upravuje § 13 zákona o státní památkové péči.)

Poslanci nepovolili podřízení nakládání s lázeňskými vodami integrovanému řízení ani u stavebního úřadu.

Poplašné zprávy o zdražení bydlení

Padaly termíny jako „zlobovaný zákon“, hledaly se cesty k vyváženosti všech zainteresovaných zájmů. Komerční zájmy, jak bylo kritikou zdůrazňováno, v navrhovaném znění zákonů zcela evidentně převažovaly nad prezentací občanských práv na zajištění ochrany veřejných zájmů, ochrany přírody a památkové péče. Dominik Feri (donedávna TOP-09) naléhavě upozorňoval na nedostatečné vypořádání mnohých připomínek a právní nejistotu spojenou s přijetím takto přijatého zákona, který by mohl v blízké budoucnosti vadit nové vládě po volbách. Kolem projednávání se šířily poplašné zprávy o zdražování bydlení a zavádění nových poplatků z výstavby, které poslanci vyvraceli ve svých vystoupeních. Poslanec Pošvář (Piráti) apeloval na přepracování návrhu zákona, aby při zapracování úprav opět došlo k jeho projednání s odbornou veřejností.

Obavy z pozměňovacích návrhů

Ministr Zaorálek (ČSSD) upozornil na to, že „ďábel může být skryt v pozměňovacích návrzích“, připomíná cíle památkové péče, kde je třeba historickým budovám ponechat jejich život. Kritiku mířil velmi jemnými slovy k návrhu obytné místnosti bez oken a vznáší dotaz, zda klimatizace vynahradí obyvatelům přirozené větrání.

Poslanci vytýkali předkládajícímu ministerstvu nedostatek reakcí a odpovědí na často opakované výtky a dotazy k předloženému návrhu zákonů. Ministryně Dostálová argumentovala na pochybnosti ohledně zkráceného stavebního procesu a nákladů na přebudování stavebního aparátu také úsporami očekávanými ve spojení s personálním zeštíhlením, ubyde-li až 40 % projednávané agendy. Slíbila „odpolitizování“ řízení od vlivu samospráv i státní správy a zdůraznila náklady státu hrazené obcím na výkon přenesené působnosti v objemu cca 4 miliard ročně.

Z hlediska obsahu procházel navrhovaný text dynamickým a spleťtým připomínkovým řízením v Parlamentu.

Diskuse od povolování záchodků po požadavky na bydlení

Návrhy na změnu textu zákona se ještě v této vrcholné fázi zabývaly širokou škálou témat počínaje od veřejných záchodků, jejichž zřízení nebude již vyžadovat stavební povolení (návrh Petra Dolínka z ČSSD ovšem prošel hlasováním), až po změny technických požadavků na obytné místnosti navržené poslancem Kalousem, který způsobil značný rozruch i mimo sněmovnu, která jej ovšem potvrdila. Změnou požadovaných parametrů totiž dochází k souhlasu s vypuštěním podmínky na přirozené větrání a osvětlení obytných místností.

Poslanec Jurečka (KDU-ČSL) vyzval ke zvážení této změny i s ohledem na blížící se volby. Uvolní se tedy podmínky pro bydlení v historických částech měst, kde úzké uličky nesplnily dosud požadavky na dostatek oslunění, s rostoucí cenou bydlení však

mohou vznikat i podřadné levnější varianty bytů zcela bez oken. Měnily se ještě i další, zcela zásadní prvky kodexu, a to přímo za procesu politického vyjednávání v Parlamentu. Další změny a jejich projednávání se dají očekávat od Senátu, kam nyní návrh zákona putuje z Poslanecké sněmovny.

Níže jsou uvedeny příklady návrhů jednotlivých poslanců, zdaleka však ne celý jejich výčet:

- Jednotný standard elektronicky vyhotovené územně plánovací dokumentace včetně geodetického referenčního systému, struktury standardizovaných částí a metadat přijala sněmovna na návrh poslance P. Sadovského.
- Poslanec Kalous (ANO) přednesl několik úprav včetně doplnění úpravy, kdy územní studie v případě absence územního plánu bude namísto něho podkladem pro rozhodování (což bylo přijato) či například odškodnění stavebníkovi za nečinnost stavebního úřadu, které nakonec neprošlo hlasováním.
- Poslankyně Eva Fialová (ANO) uspěla se svým návrhem na změny územně plánovací dokumentace z hlediska EIA.
- Poslanci zamítli notně diskutovanou samostatnou působnost pro obce a kraje v územním plánování.
- Radek Holomčík (Piráti) by rád zařadil mezi dokumentaci stavby ve fázi povolení záměru i průkaz energetické náročnosti budov, nesetkal se v Parlamentu s pochopením kolegů.
- Prošlo ovšem z hlediska výstavby sítí usnadňující zúžení jejich ochranných pásem.
- Návrhy Petra Dolínka (ČSSD) se věnovaly přiměřené ochraně dotčených zájmů ze strany správních orgánů a jejich vzájemné koordinaci a také výjimkám z uplatnění všeobecných požadavků na výstavbu u změn dokončených či dočasných staveb, kulturních památek, rezervací a památkových zón, chráněných území, významných lokalit a ptačích oblastí, staveb veřejně prospěšných a vymezení veřejných prostranství. Podařilo se mu prosadit přiměřenost, nikoliv tedy absolutní uplatnění technických požadavků na výstavbu v historické, dočasné zástavbě či u jinak limitovaných staveb při aplikaci. Dále navrhol právo obcí stanovit si v územně plánovací dokumentaci odchylné požadavky od celostátních prováděcích vyhlášek, zde se mu ale nepodařilo přesvědčit většinu Parlamentu. Dolínek sice neprosadil množství návrhů prezentovaných pod názvem „Pěkná města“, sněmovna ale podpořila jeho doplnění jasných zákonných lhůt pro pořizovatele v územním plánování a také odložení zákazu změn historických územních plánů. Dále dokázal zrušit povinnost fyzické kolaudace podzemních sítí po jejich dokončení z jednoduchého důvodu, že už je stejně nelze fyzicky vidět. Stejně tak se mu podařilo získat sněmovnu pro přikládání optických kabelů, které zjednodušeným postupem bez nutnosti povolení lze přiložit pro zrychlení výstavby telekomunikačních sítí u elektrických vedení. Prošlo i přikládání veškerých dalších přípojí v režimu bez povolování jakožto drobné stavby. Mezi drobné stavby byly zařazeny na návrh poslance Dolínka také nově rekreační mobilní domky, takzvané „mobilheimy“.
- Poslanec Adam Kalous (ANO) prosadil takzvanou „poučovací povinnost“, jež posiluje předvídatelnost rozhodování, a to tak, že stavebník bude mít právo být informován a vyjádřit se k námitkám v situacích, kdy by jinak stavební úřad jeho záměr zamítl. V kombinaci se zkráceným řízením bude ovšem tato povinnost úřadu zvyšovat nároky na stavební úředníky a jejich plánování práce natolik, že vzniká pochybnost o proveditelnosti předepsa-

ného postupu ve všech případech. Poslanci Kalousovi přisvědčila sněmovna i k jeho návrhu na vypuštění možné vzájemné žaloby mezi úřady, když o jejich případném sporu může rozhodovat Nejvyšší stavební úřad či ombudsman. Podle Kalouse rovněž prošlo schválením ve sněmovně přednostní projednání žaloby, pokud jí soud přizná odkladný účinek. Poslanci schválili povinnou požární signalizaci a detekci v zařízení sociálních služeb, s podrobnou úpravou podle jejich kategorizace.

- Jan Richter (ANO) se svolením PSP nově zavádí do legislativy definici takzvaného „štelplacu“ neboli stání pro karavany a obytné vozy.
- Pavel Jelínek prosadil v Poslanecké sněmovně zohlednění poměrů trestané fyzické či právnické osoby.
- Ministr kultury Lubomír Zaorálek nabízí stavebníkům náhradu nákladů vzniklých z postupu podle ustanovení o hlášení archeologických nálezů při jejich uplatnění do šesti měsíců, což zatím získalo i podporu poslanců.

Peprné hodnocení výsledku hlasování aneb po volbách to změníme

Výsledek hlasování peprně ihned po hlasování okomentoval poslanec Zbyněk Stanjura (ODS), který řekl mimo jiné: „Vláda v chaosu

vymyslela a prosadila s SPD a třemi sociálními demokraty úplně nesmyslný zákon. Sami nevědí, co v tom je.“ Dále ještě na účet nově zřízeného stavebního úřadu uvedl, že jde o velkou lež, že po přijetí tohoto zákona se zrychlí stavební řízení, a nakonec k tomu ještě dodal: „po volbách to určitě změníme.“

Na toto vzápětí navázal se svou předpovědí poslanec Marián Jurečka (KDU-ČSL), když sdílel svůj postoj slovy: „...nejen po volbách, ale senátní vratka to změní. Já jsem zvědav na to hlasování a na to, zdali tady bude 101 hlasů, které budou znovu chtít hlasovat pro ten paskvil, který sněmovna dnes schválila.“ Máme se tedy ještě na co těšit.

Mgr. Helena Dalešická

Legislativně právní středisko ČKAIT

Poznámka: Veškeré výše citované údaje z jednání poslanců pochází z přenosu a záznamu jednání PSP, jelikož finální znění zákonů nebylo v době uzávěrky tohoto vydání oficiálně vyvěšeno.

Judikatura související s podrobností projektové dokumentace

Současný stavební zákon chrání veřejný zájem. Stavebním úřadem ověřená projektová dokumentace garantovala, jak bude povolovaná stavba provedena. Nový stavební zákon toto chce zrušit. Zjednodušená projektová dokumentace v podrobnosti pro územní řízení má být hlavním podkladem pro stavební povolení.

59 A 93/2011-144 – Podrobnost projektové dokumentace pro stavební řízení

Postup, kdy stavební úřad posoudil některé konkrétní námitky žalobce směřující do stavebnětechnického řešení odvodnění zpevněné plochy (konkrétně nasvahování plochy, barevné odlišení, výsadba keřů, zachování výškového řešení vstupu u zahrady ve vlastnictví žalobce, technické řešení včetně situace a příčných řezů, ze kterého bude vyplývat odvodnění plochy) za důvodné a v důsledku toho v podmínce pro provedení stavby stavebníkovi uložil, aby zmíněné otázky následně řešil v prováděcí dokumentaci (§ 92 odst. 1 stavebního zákona z roku 2006), je v rozporu s § 111 stavebního zákona z roku 2006 a požadavkem na určitost stavebního povolení, v němž má stavební úřad podle § 115 odst. 1 stavebního zákona z roku 2006 stanovit **podmínky pro provedení konkrétní stavby podle jím ověřené dokumentace, která musí být úplná, přesvědčivá a musí v odpovídající míře řešit, jak bude povolovaná stavba provedena.**

(Zdroj: Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, dostupné na www.nssoud.cz)

57 A 76/2011-172 – Podrobnost projektové dokumentace pro stavební řízení

Stavební úřad podle § 115 odst. 1 stavebního zákona z roku 2006 stanoví ve stavebním povolení podmínky pro provedení stavby. **Pouze v rámci stavebního řízení mohou účastníci uplatnit ve smyslu § 114 uvedeného zákona své námitky, se kterými je stavební úřad povinen se vypořádat. Konkrétní provedení základů stavby nelze řešit podmín-**

kou ve stavebním povolení, že bude před zahájením stavby proveden realizační projekt výstavby základů poté, kdy bude proveden podrobnější inženýrskogeologický průzkum. Stavba se zásadně realizuje na základě pravomocného stavebního povolení.

(Zdroj: Krajský soud v Plzni, dostupné na www.nssoud.cz)

1 As 12/2014 – Nutnost geologického průzkumu

Jestliže již v rámci stavebního řízení vyplynuly nejasnosti a rizika ohledně založení plánované stavby a jejího vlivu na stavby již existující, bylo třeba tyto nejasnosti odstranit a rizika eliminovat již před vydáním stavebního povolení, resp. zpracováním projektové dokumentace. **Odložení tohoto postupu až do fáze realizace stavby nedává žádný rozumný smysl a je v rozporu s požadavkem stavebního zákona, aby již před vydáním stavebního povolení byl ověřen soulad stavby s obecnými požadavky na výstavbu.**

Způsob, jakým budou vyjasněny otázky poddolování stavebního pozemku a vlivu stavby na stabilitu okolní výstavby, je plně v režii stavebního úřadu jako odborného orgánu. Zda k tomu stavebníkovi předepíše provedení geologického průzkumu nebo bude požadovat realizaci jiných posudků, rozborů a průzkumů, je na jeho odborném posouzení. S krajským soudem proto nelze souhlasit v tom, že na předmětné otázky je schopen odpovědět pouze a jedině geologický průzkum.

(Zdroj: Nejvyšší správní soud, dostupné na www.nssoud.cz)

Ing. Jiří Kozelský

vedoucí odboru stavebního řádu a přestupků,
Úřad městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz,
autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby

Povolovací řízení by mělo fungovat a probíhat předvídatelně a v termínech stanovených zákonem. Podle názoru ČKAIT však právě toto od poměrně chaoticky poslepovaného nového stavebního zákona lze očekávat jen těžko. (kresby v článku: Miroslav Kemel)

Co očekávat od znění nového stavebního zákona, který nyní projednává Senát?

Situace kolem nového stavebního zákona je natolik nepřehledná, že nejspíše ani mnozí poslanci nevědí, jakou podobu nového stavebního zákona vlastně schválili. Přinášíme proto rozbor a komentář k nejdůležitějším ustanovením znění, které poslanci 4. června 2021 postoupili k projednání Senátu ČR.

Zásadní změnou, která se při projednávání stavebního zákona ve třetím čtení v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR stala 26. května 2021, bylo přijetí tzv. Kolovratníková komplexního pozměňovacího návrhu. V tisku 1008/10 z 13. dubna 2021 byl označen písmenem A a znamenal v podstatě návrat k tisku 1008/0, tedy k návrhu stavebního zákona před prvním čtením.

K němu bylo při hlasování v Poslanecké sněmovně přijato dalších 80 dílčích pozměňovacích návrhů. Celkem 92 poslanců (72 ANO, 17 SPD a 3 ČSSD) svými hlasy zrušilo mimo jiné působení obecních stavebních úřadů v přenesené působnosti obcí a schválilo návrat celého systému stavebních řízení zpět do státní správy. Politici se nadále přou o to, komu se oddálení povolovacího procesu od občana a od samospráv se znalostí místních poměrů může hodit více, zda velkým developerům a investorům (mimořádně včetně státu samotného), či „obyčejným“ stavebníkům a občanům.

Samotným projektantům je určitě jedno, kam odnesou či digitálně pošlou projektovou dokumentaci. Klíčové pro ně (nás) je, aby povolovací řízení fungovalo a probíhalo předvídatelně a v termínech stanovených zákonem. Podle našeho názoru však právě toto od nového poměrně chaoticky poslepovaného zákona lze očekávat jen těžko.

Důvodů, proč tomu tak je, je celá řada. ČKAIT dlouhodobě upozorňuje, ostatně stejně jako varovala před přijetím poslední velké novely stavebního zákona v roce 2018, že ani nové znění zákona zjednodušení a zrychlení procesu nepřinese. Obáváme se naopak, že se negativně promítne do kvality povolovaných staveb. Že, řečeno ve zkratce, nový systém stavebních úřadů v čele se „superúřadem“ v Ostravě nebude mít jasná pravidla a že se následnými spory zahltí soudní systém. A myslíme si to nadále přes četná ujišťování Ministerstva pro místní rozvoj, Hospodářské komory ČR a jeho právních satelitů, ostatně stejně jako opoziční i část koaličních poslanců obávajících se kolapsu povolovacího řízení.

Podle nového zákona se budou dokončovat i předchozí řízení

Ještě nebezpečnější však může být důsledek přechodných ustanovení nového stavebního zákona. Podle § 330 odst. 1 schválené podoby návrhu stavebního zákona se totiž řízení a postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti nového zákona dokončí podle něj. To je naprosto netradiční přechodné ustanovení, neboť ve všech větších novelách či nových zákonech bývá v rámci přechodných ustanovení uváděno, že řízení, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních předpisů.

I podle nového stavebního zákona bude vyjádření vydávat „zbytková“ množina dotčených orgánů. V případech specificky chráněných území se budou i nadále vydávat závazná stanoviska. Podle názoru ČKAIT v tom bude na začátku (což jistě nebude období jen pár měsíců) docela zmatek.

Kromě toho bude rovněž platit přechodné ustanovení § 329 odst. 1 předmětného návrhu stavebního zákona, které umožňuje použití dokumentací a projektových dokumentací vypracovaných podle dřívější úpravy. Toto ustanovení lze použít v těchto případech dokumentace:

- pro ohlášení stavby,
- pro vydání rozhodnutí o umístění stavby, doplněnou o architektonicko-stavební řešení a stavebně konstrukční řešení zpracované podle prováděcího právního předpisu k tomuto zákonu,
- pro vydání rozhodnutí o umístění stavby souboru staveb v areálech jaderného zařízení,
- pro vydání stavebního povolení nebo dokumentaci pro vydání společného povolení, nebo
- pro vydání společného povolení, kterým se umísťuje a povoluje stavba dopravní infrastruktury podle liniového zákona, zpracovaná v omezeném rozsahu.

Uvedené překlápění režimu stavebních řízení do nového systému může oslabit postavení účastníků již zahájených řízení. Zároveň však nejednoznačný výklad těchto přechodových ustanovení může způsobit ve stavební správě opravdový a dlouhotrvající systémový problém, který ke zrychlení povolovacího řízení rozhodně nepřispěje.

Zmatečnost pak může být i některými stavebníky zneužita k prosazení svých zájmů. Jak? Pro staré záměry (bez stavebního povolení) použijí původní nebo „trochu upravenou“ DÚR, která bude nově zcela postačovat. To by za existence jasné právní úpravy a odpovídajícího požadavku na obsah a rozsah dokumentace pro povolení stavby nebylo možné.

Může se i stát, že projektant se o použití jím zpracované starší dokumentace dozví jen zprostředkovaně od stavebního úřadu, přičemž bude mít jen omezené možnosti, jak se k tomu vyjádřit. Důvod? Projektant stále není účastníkem řízení! Bude sice informován o zahájení řízení a o vydání povolení (jako hlavní projektant), ale nemůže uplatňovat procesní práva jako jiní účastníci řízení.

Zjednodušené jednostupňové řízení bude jen pro někoho

Pro povolení stavby bude podle § 158 nového zákona postačovat dokumentace v podrobnosti na úrovni stávajícího územního řízení rozšířená o základní architektonické a technické řešení záměru,

umožňující posouzení jeho mechanické odolnosti a stability, požární bezpečnosti a vlivů na území a životní prostředí. Takovéto zjednodušení dokumentace pro povolení stavby však podle ČKAIT neumožňuje jednoznačně definovat parametry budoucí stavby. Mezi projektem povoleným a realizovaným proto může být diametrální rozdíl. Nemluvě o jeho kvalitě.

Zdá se, že stavební úřady se tímto zákonem zbavují odpovědnosti za dohled nad bezpečným prováděním staveb a ochrannou veřejných zájmů. Nebo snad budou stavební úřady kontrolovat každou realizaci? I ty, co nepodléhají kolaudaci? Anebo budou stavební úřady nakonec pro jistotu požadovat předložení dokumentace pro provádění stavby ke kontrole? Zákon to mimochodem umožňuje a mnohé stavební úřady neoficiálně potvrzují, že tuto možnost budou hojně používat. Nevracíme se tak vlastně ke dvoustupňovému povolovacímu řízení ve větší podrobnosti, než je tomu nyní, a tedy se žádné zjednodušení povolovacího procesu a z něho vyplývající zrychlení ve skutečnosti nekoná? ČKAIT opakovaně (a bohužel marně) doporučovala, aby se v případě dokumentace pro povolení stavby vycházelo z rozsahu a obsahu dokumentace pro vydání společného povolení.

Ostatně s požadavkem co nejpodrobnější dokumentace pro aktuálně platné stavební povolení se setkáváme v judikatuře soudů, podle níž má stavební úřad ve stavebním povolení stanovit podmínky pro provedení konkrétní stavby podle jím ověřené dokumentace, která musí být úplná, přesvědčivá a musí v odpovídající míře řešit, jak bude povolovaná stavba provedena (viz judikatura strana 6).

Obdobný rozsah dokumentace by se měl vztahovat i na chystanou dokumentaci pro povolení stavby, aby byla zajištěna náležitá ochrana všech příslušných veřejných zájmů.

Stavebník musí zajistit prováděcí dokumentaci

Povinnosti stavebníka jsou stanoveny obdobně jako v současném stavebním zákoně. Je však nutné upozornit na dvě zásadní odchylky. Stavebník si musí opatřit před zahájením stavby souhlas orgánu státního požárního dozoru k dokumentaci pro provádění stavby, je-li zvláštním právním předpisem vyžadován. Toto ustanovení však vyvolává řadu otázek. Kdo to bude kontrolovat? Kdo bude odpovědný za nutnost podrobnějšího rozsahu zpracování dokumentace pro provádění stavby ohledně požárněbezpečnostního řešení, když dokumentace pro povolení stavby v tomto ohledu být tak podrobná nemusí?

Kontrola bude zřejmě na stavebním úřadu, který v případě porušení této povinnosti stejně jako ostatních povinností stavebníka může uložit pokutu za přestupek podle § 302 odst. 1 písm. a) do výše 400 000 Kč. Lze asi s úspěchem pochybovat, že stavební úřady budou mít kapacitu zkontrolovat každou stavbu, když by tato navíc nepodléhala kolaudaci. Odpovědným pak bude bezpochyby projektant!

Stavebník také musí, nejpozději k žádosti o vydání kolaudačního rozhodnutí, opatřit průkaz energetické náročnosti budovy (PENB), je-li vyžadován jiným právním předpisem. Tato změna je jistě pozitivní, neboť v současné době musí být průkaz vyřešen už při podání žádosti o vydání stavebního povolení (společného povolení), což někdy činí problémy.

Spor o záměry, termíny i osvětlení

Z hlediska naší profese schválená verze, která by zřejmě do konce srpna měla projít „grilováním“ v Senátu, obsahuje celou řadu dílčích diskrepancí a odvozenin od stávající praxe. Kupříkladu: pro praxi po-

važujeme za důležité určení termínu zahájení stavby. Podle MMR se termín zahájení záměru dá velmi špatně konkretizovat, a to především z důvodů různých charakterů záměrů. Záměrem je nejen realizace stavby, ale také nestavební záměry (např. terénní úpravy), stavební úpravy apod. V případě staveb je prvním zápisem do stavebního deníku převzetí staveniště. MMR slíbilo kompromisní řešení, avšak ve schváleném znění zákona nic takového není.

Obdobné výkladové mlžno panuje kolem definice pojmu „změna dokončené stavby“, jež vychází ze současné právní úpravy (nyní § 2 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb.). Rozumí tím stejně jako teď nástavbu, přístavbu, stavební úpravu. U stavební úpravy však vypadlo, že se za ni považuje též zateplení pláště stavby, což by pak v praxi mohlo působit problémy. Na návrh ministryně Dostálové však byla do zákona doplněna definice zelené infrastruktury.

V definici obytné místnosti v současném znění § 13 písm. l) nového stavebního zákona zmizel požadavek na přímé denní osvětlení a přímé větrání. To vyvolalo velký odpor ze strany poslanců KSČM, kteří kvůli tomu pro nový stavební zákon nehlasovali. Podle vyjádření MMR bude opraveno pomocí vyhlášky, ostatně hlasy komunistů budou potřeba při opakovaném hlasování v Poslanecké sněmovně, takže změna je nanejvýš pravděpodobná.

Budou platit čtvery stavebnětechnické předpisy

Od začátku diskusí nad novým zákonem nás paní ministryně ujišťovala o tom, že prioritou MMR je sjednocení předpisů. To se však nenaplnilo. Ve třetím čtení přijatá verze komplexního pozměňovacího návrhu počítá s odlišnými stavebnětechnickými předpisy pro Prahu, Brno, Ostravu a zbytek ČR.

Že by se snad v těchto metropolích měly používat jiné stavební materiály a žili zde jiní lidé než ve zbytku země? Specifické požadavky na stavby v památkové zóně jsou přeci stejné v Praze jako v Českém Krumlově. Nebo snad mají být jiná pravidla pro výstavbu na pražském sídlišti Prosek než na sídlišti Polabiny v Pardubicích? Jenom to povede k roztržitésti a nejednotnosti pravidel a metodik a k chaosu při rozhodování (paradoxně jednoho superúřadu!), což je v přímém rozporu s tím, co definoval věcný záměr zákona. Zatímco v potravinách stát bojuje proti dvojí kvalitě, ve stavebnictví mu zjevně různé požadavky na kvalitu nevadí.

Podle ČKAIT není zjevný žádný důvod, proč by nemohly být stavebnětechnické předpisy jednotné a stejně kvalitní pro celou republiku. Proč mají mít některá města právo vytvářet vlastní technická pravidla pro výstavbu? Transparentní příprava a posuzování staveb by měly být shodné na celé ČR. Proto jsme opakovaně navrhovali (a bohužel neúspěšně, byť se chvíli zdálo, že se s tímto postojem ztotožňují i kolegové z České komory architektů), aby vznikl jeden systém stavebnětechnických předpisů, jež bude extrahovat nejzákladnější a nejlépe fungující předpisy ze všech příslušných dokumentů. To, co je dobré a ověřené v Pražských stavebních předpisech, se mělo překloupat do celostátně platných předpisů. Výsledek měl být kodifikovaný pro celou Českou republiku.

Otázka umístování staveb by podle ČKAIT měla nadále zůstat v kompetenci měst a obcí. Není naším cílem vstupovat do debaty ohledně příslušnosti samosprávy a orgánů státní správy. Jde nám především o udržení transparentních podmínek pro odbornou činnost pro inženýry a techniky, ale rovněž zaměstnance příslušných úřadů.

Ne, stavební zákon neznám... A znáš ty zákon silnějšího?

Vzhledem k tomu, že apelační princip ponechává obranu účastníků stavebních řízení na soud, obává se ČKAIT mohutného nárůstu soudních sporů. Vlna žalob se může týkat rovněž autorizovaných osob, které podle aktuálního pozměňovacího návrhu nejsou účastníky stavebního řízení, ale v důsledku mají nést vyšší odpovědnost než nyní. Finančně přitom nebudou nejsilnější stranou možného sporu.

Nedodržení lhůt není sankcionováno

Zkraje projednávání rekodifikace nám přišlo, že myšlenka sloučit několik existujících povolovacích řízení do jednoho je zcela jistě správná. Jaké však překvapení – Ministerstvem pro místní rozvoj stále opakovanou mantru o nutnosti zrychlení nového povolovacího řízení však nový zákon vůbec negarantuje!

Pochybnosti vyvolává celá řada ustanovení. Lhůty jsou sice novým zákonem stanoveny na 30 resp. 60 dní (v přechodném období dokonce dvojnásobné), avšak mají jen pořádkový charakter. Marné uplynutí lhůty podle aktuálního návrhu zákona nemá žádný přímý následek. Nový stavební zákon navíc nestanovuje stavebním úřadům žádné sankce za nedodržení lhůt.

Pozměňovací návrh jednoho z poslanců, který navrhoval fikci souhlasu podobně, jako je tomu již u vyjádření, koordinovaného vyjádření či závazného stanoviska, nebyl přijat. Navíc podle § 196 odst. 5 se lhůta pro vydání rozhodnutí v případě přerušení řízení z důvodu vad žádosti přerušuje a začne běžet znovu od počátku po jejich odstranění. Lhůta tak může v případě opakovaných výzev k doplnění žádosti a doplnění požadovaných podkladů běžet stále znova a znova. Jedinou obranou, kterou zde bude stavebník mít, je uplatnění opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu, jak tomu bylo doposud, což bohužel není silně nastavenou zárukou pro jasné dodržení této lhůty. V tomto směru se tedy v povolovacím procesu nic zásadního nemění. Anebo ano, ale podstata nám zůstává skryta a odpovědět na to neumí ani sami předkladatelé.

Pokuty pro fyzické osoby se zvýšily až na 400 000 Kč

Čemu zákonodárci naopak věnovali značné úsilí, jsou pokuty – především pro naše stavební profese. Nově je možné uložit pokuty až do výše 400 000 Kč za tyto přestupky:

- Fyzická osoba, která v rozporu s § 155 provádí vybrané činnosti ve výstavbě bez oprávnění podle autorizačního zákona, se dopustí přestupku podle § 303 odst. 1.
- Fyzická osoba jako stavbyvedoucí, který poruší některou z povinností podle § 164, se dopustí přestupku podle § 303 odst. 2.

- Fyzická osoba vykonávající stavební dozor, která poruší některou z povinností podle § 165, se dopustí přestupku podle § 303 odst. 3.
- Fyzická osoba se jako projektant územně plánovací dokumentace, která neodevzdá vybrané části územně plánovací dokumentace v jednotném standardu podle § 162 odst. 6, se dopustí přestupku podle § 303 odst. 4.
- Vlastník stavby nebo zařízení, který poruší některou z povinností podle § 167 odst. 1 písm. a) až d), se dopustí přestupku podle § 302 odst. 3.
- Vlastník technické infrastruktury, který poruší některou z povinností podle § 168 písm. a) nebo b), se dopustí přestupku podle § 302 odst. 5.
- Pokud stavebník, zhotovitel, stavbyvedoucí, osoba vykonávající stavební dozor, dozor projektanta, technický dozor stavebníka, autorizovaný inspektor a vlastník stavby bezodkladně neoznámí stavebnímu úřadu prostřednictvím systému stavebnětechnické prevence výskyt závažné a opakující se závady nebo havárie stavby a výsledky šetření jejich příčin, došlo-li při nich ke ztrátám na životech, k ohrožení života osob nebo zvířat nebo ke značným škodám.

Ale samozřejmě, že vašemu nadšení z rozkvetlých luk a stráni rozumím, Kateřino. Jsem developer !!!

Nový stavební zákon zrušil působení obecních stavebních úřadů v přenesené působnosti obcí a schválil návrat celého systému stavebního řízení zpět do státní správy. Politici se přou o to, komu se oddálení povolovacího procesu od občana samotného a od samospráv se znalostí místních poměrů může hodit více, zda velkým developerům, či „obyčejným“ stavebníkům a občanům.

Za realizaci nepovolené stavby může zhotovitel dostat pokutu až 4 miliony

Za přestupek podle § 302 odst. 2 písm. a), kterého se zhotovitel dopustí tím, že provede nebo odstraní stavbu v rozporu s rozhodnutím stavebního úřadu § 163 odst. 2 písm. a), lze této osobě uložit pokutu do 2 mil. Kč. Pokuta však může vystoupat až na 4 mil. Kč, jestliže se jedná o záměr v chráněném území podle zvláštních právních předpisů, v ochranném pásmu, na nezastavitelném pozemku, v nezastavěném území, o záměr EIA nebo o záměr vyžadující vydání integrovaného povolení.

Pozměňovacím návrhem byl do poslední verze nového stavebního zákona doplněn § 301 odst. 4. Při určení druhu správního trestu a jeho výměry se u fyzické osoby má přihlídnout k jejím osobním poměrům a u právnické nebo podnikající fyzické osoby k povaze její činnosti. Jedná se však o zbytečnou duplicitu, neboť uvedené výslovně stanoví § 37 písm. f) a g) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, který stavební úřady používají při projednání přestupku.

Neautorizované osoby a projektanti na stavbě

Podle § 156 odst. 2 může dokumentaci jednoduchých staveb zpracovat též neautorizovaná osoba, která má vysokoškolské vzdělání stavebního nebo architektonického směru anebo střední vzdělání stavebního směru s maturitní zkouškou a alespoň 3 roky praxe v projektování staveb. Jedná se například o změny:

- a) staveb pro bydlení a rodinnou rekreaci, které mají nejvýše dvě nadzemní a jedno podzemní podlaží a podkrovní nebo ustoupené podlaží,
- b) podzemních staveb do 300 m² zastavěné plochy a do 3 m hloubky, pokud nejde o stavby technické infrastruktury,
- c) staveb garáží do 5 m výšky s jedním nadzemním podlažím, podsklepené nejvýše do hloubky 3 m.

Nový zákon nám rovněž mění terminologii. Z „autorského dozoru“ se stává „dozor projektanta“, neboť „autorský dozor“, pojem užívaný v předcházející právní úpravě, nemusí nutně vždy vykonávat autor projektové dokumentace. Předmětná terminologická změna reaguje také na zaměňování „autorského dozoru“ a „autorského dohledu“, který je upraven v zákoně č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

Stavebník má podle § 161 nového zákona povinnost u staveb financovaných z veřejného rozpočtu zajistit technický dozor stavebníka fyzickou osobou oprávněnou podle autorizačního zákona a dozor projektanta, pokud projektovou dokumentaci pro tuto stavbu zpracoval projektant. Je také povinný dozor projektanta u veškerých vyhrazených staveb – jejich taxativní výčet je uveden v příloze č. 3 zákona. Jedná se např. o stavby dálnic, drah, letecké stavby, stavby a zařízení přenosové soustavy, výroby elektřiny o celkovém instalovaném výkonu nad 100 MW, stavby v areálu jaderného zařízení aj. Nedodržení těchto požadavků je posuzováno jako přestupek podle § 302 odst. 1 písm. a), přičemž za každý z nich lze uložit pokutu do 400 000 Kč.

Mezi klíčové – a zatím další nenaplněné požadavky ČKAIT – patří především **nutnost uzákonit povinný dozor projektanta u všech staveb, které projektoval**. Tedy nejen u těch financovaných z veřejných rozpočtů či u vyhrazených staveb. Stavby pro bydlení jako jednoduché stavby uvedené v příloze č. 2 nového zákona dozor projektanta mít nemusí! Neumíme si představit preferovanou bytovou výstavbu, kvůli jejímuž rozšíření se nový zákon, jak se proslychává v kuloárech, připravil, s absencí dozoru projektanta. S tímto kategoricky nesouhlasíme. Rozhodně není bezpečné a ve veřejném zájmu, aby nebyla zajištěna nezbytná podmínka pro garanci kvality provádění staveb. Je to velmi nešťastné i z hlediska možné odpovědnosti projektanta ve smyslu § 2630 občanského zákoníku a náročného řešení vad a náhrad škod u soudu. Projektant pro to, aby se vyvinil, musí prokázat, že vada nebyla způsobena chybou v jeho dokumentaci, což může být komplikované, pokud nebyl přítomen při provádění stavby. Pozitivní je, a to uznáme, že projektant neodpovídá za odchylky od projektové dokumentace, ke kterým došlo při provádění stavby a které neodsouhlasil.

Jak definovat veřejný zájem?

Zákon sice v úvodních ustanoveních zdůrazňuje potřebu integrované ochrany veřejných zájmů (nejen) pro výsledné povolení stavby. V návrhu stavebního zákona však chybí podrobnější definice chráněných veřejných zájmů pro účely tohoto zákona, jak tomu je v současném § 132 odst. 3 stavebního zákona. Ze současného zákona vyplývá, že veřejným zájmem se rozumí požadavek, aby stavba byla prováděna v souladu s rozhod-

nutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu, a tedy i podle ověřené dokumentace či projektové dokumentace zpracované v příslušném rozsahu a obsahu podle vyhlášky č. 499/2006 Sb. Avšak zpracování dokumentace ve zjednodušeném rozsahu podle návrhu stavebního zákona řádně ochrání veřejného zájmu rozhodně neodpovídá.

S ochranou veřejného zájmu volně souvisí jiný institut, a to účastenství osob (míněno na povolovacím řízení). Do nového stavebního zákona se vrací odkaz na účastenství osob, o kterých tak stanoví jiný zákon. To byla právní úprava zakotvená v současném stavebním zákoně před účinností jeho novely provedené zákonem č. 225/2017 Sb. Nový stavební zákon tímto odkazuje na další zákony, ze kterých vyplývá účastenství dalších osob, které mohou uplatňovat své námítky. A to v rozsahu, v jakém se projednávají záměr dotýká zájmů chráněných jiným právním předpisem, jenž zakládá jejich účastenství v řízeních podle nového stavebního zákona. Jde například o dotčenou veřejnost (zpravidla spolky) podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí nebo podle zákona o vodách. Není tedy pravdou, ačkoliv se to v médiích hojně objevuje, že spolky se nebudou vůbec účastnit stavebního řízení. Budou jeho účastníky tehdy, když tak bude vyplývat ze zvláštního zákona, resp. zákonů. Skutečnost, že se spolky nebudou účastnit všech běžných stavebních řízení, je podle mého názoru v pořádku. A počátkem letošního roku se k této problematice obdobně vyslovil i ústavní soud.

Část dotčených orgánů se bude i nadále vyjadřovat samostatně

I podle nového stavebního zákona se budou vydávat vyjádření dotčených orgánů. Bude se jednat o „zbytkovou“ množinu, která nebude integrována do státní stavební správy a bude vydávat vyjádření jako podklad pro vydání povolení záměru stavebním úřadem. Některé dotčené orgány, zejména v případech specificky chráněných území, budou i nadále vydávat závazná stanoviska. Podle mého názoru v tom bude na začátku (což jistě nebude období jen pár měsíců) docela zmatek.

Nová forma vyjádření navíc funguje jinak než závazné stanovisko. To je ve smyslu § 149 odst. 1 správního řádu závazným podkladem pro vydání výsledného rozhodnutí stavebního úřadu ve věci (slovy správního řádu je jeho obsah závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu). Stavební úřad se jím tedy musí řídit a nemůže se od něj odchýlit, neboť dotčený orgán je plně odpovědný za ochranu svého veřejného zájmu.

U vyjádření se však bude jednat o podklad pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 50 správního řádu (nikoli závazný podklad), přičemž podle odst. 4 tohoto ustanovení stavební úřad bude tyto podklady hodnotit podle své úvahy. Může se tedy od vyjádření dotčených orgánů odchýlit, pokud si to odůvodní. Na jednu stranu tak může mít stavebník kladná vyjádření od dotčených orgánů a stavební úřad mu stejně může žádost zamítnout. Na stranu druhou, když budou vyjádření dotčených orgánů nesouhlasná, stavební úřad i tak bude moci záměr s náležitým odůvodněním povolit.

Podle mého názoru to trochu nahrává možným machinacím s vyjádřeními dotčených orgánů. Kdyby se cokoliv dělo, dotčený orgán bude tvrdit, že on dává jen vyjádření, za ochranu veřejných zájmů je teď plně odpovědný stavební úřad. Ten však nemá kompetence a možnosti všechny veřejné zájmy pečlivě sledovat, zvlášť když tyto nejsou ani nijak definovány, jak jsem uvedl výše.

Navíc v důsledku neexistence přechodných ustanovení k problematice závazných stanovisek platí, že od 1. července 2023 se nová právní úprava plně použije i na stará závazná stanoviska. A tak opět s možností předložení zjednodušené dokumentace budou moci v tom všem zmatku projít i kontroverzní věci, které by dříve neměly šanci. Je to pak skutečně ochrana veřejného zájmu? Podle mého není. A navíc se obávám, aby toto nebylo v rozporu s kvalitou a kulturou ve stavebnictví, na čemž jako Komora lpíme.

Novinky ohledně procesního postupu dotčených orgánů platí již od 1. ledna 2021 – fikce souhlasného závazného stanoviska bez podmínek po marném uplynutí lhůty k jeho vydání (tady je následek marného uplynutí lhůty jasně stanoven). Ovšem i když nastane fikce vyjádření dotčeného orgánu, stavební úřad situaci ohledně chráněného veřejného zájmu stejně může vyhodnotit jinak, jak bylo výše uvedeno.

Positivní novinkou je to, že podle § 184 odst. 3 bude platit následující: *Není-li součástí žádost o vyjádření, koordinované vyjádření nebo závazné stanovisko vyžadované tímto zákonem nebo jiným právním předpisem, stavební úřad si je vyžádá u dotčeného orgánu.*

Nový stavební zákon počítá s odlišnými stavebnětechnickými předpisy pro Prahu, Brno, Ostravu a zbytek ČR. Že by se snad v těchto metropolích měly používat jiné stavební materiály, žili zde jiní lidé než ve zbytku země, a měla zde proto platit jiná pravidla? ČKAIT je proti zavádění dvojí kvality ve výstavbě a prosazuje jednotný a kvalitní stavebnětechnický předpis.

Námítky účastníků řízení

V § 190 nového stavebního zákona jsou námítky účastníků řešeny obdobně jako ve stávajícím zákoně. I nadále platí klasická koncentrační zásada pro uplatnění námitek. Pozměňovacím návrhem však byl doplněn odstavec 4 – *Shledá-li stavební úřad námítku důvodnou, umožní stavebníkovi se k ní vyjádřit, k čemuž mu poskytne přiměřenou lhůtu.* Toto nové ustanovení zcela jistě není v souladu s myšlenkou urychlení řízení, proces se tak může natahovat.

V § 194 Vyjádření stavebníka – je pozměňovacím návrhem doplněna tzv. „poučovací povinnost“. Stavební úřad, pokud zjistí skutečnost, která mu neumožní vyhovět žádosti, musí vyzvat stavebníka, aby se k ní vyjádřil a může za tímto účelem i řízení přerušit. Opět se jedná o zbytečnou a zmatečnou duplicitu se správním řádem. Stavebník má přece možnost seznámit se se všemi podklady pro vydání

rozhodnutí v rámci § 36 odst. 3 správního řádu, kde je zakotvena i možnost se k těmto podkladům vyjádřit, přičemž podle judikatury se tak musí činit i tehdy, když je evidentní, že stavební úřad bude muset žádost zamítnout (v souladu s § 51 odst. 3 správního řádu zjistil skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět).

Stavebník má přece v obou případech možnost seznámit se se všemi podklady pro vydání rozhodnutí, tedy i se vznesenými námitkami, v rámci § 36 odst. 3 správního řádu, kde je zakotvena i možnost se k těmto podkladům vyjádřit. Navíc během celého řízení může kdykoliv jako účastník řízení nahlížet do spisu podle § 38 odst. 1 správního řádu. Správní řád se i pro nový stavební zákon bude subsidiárně používat ve věcech, které jím nejsou upraveny nebo jen částečně, jak vyplývá z § 1 odst. 2 správního řádu. Uvedená novinka znamená podle mého názoru jen zbytečnou duplicitu se správním řádem.

Miluji, když z jara začnou v polích klíčit stavební pozemky...

Údaje o rychlosti stavebního řízení sleduje *Doing Business*, který porovnává, jak dlouho v jednotlivých státech trvá získat povolení na výstavbu nové skladové haly. Zatímco v roce 2017 – tedy před platností poslední velké novely stavebního zákona – trvalo průměrné stavební řízení 247 dní, v roce 2020 je to jen o den méně.

Společenství vlastníků jednotek

Pozitivní změnou je znění § 183, které odkazuje na občanský zákoník. Nově, pokud je stavebníkem společenství vlastníků jednotek (SVJ), pak je i zástupcem vlastníků jednotek, kteří jsou účastníky řízení. Oznámi-li zastoupený vlastník jednotky stavebnímu úřadu, že nadále nechce být zastupován společenstvím vlastníků jednotek, jeho zastoupení zaniká okamžikem, kdy toto oznámení dojde stavebnímu úřadu. Dosud nebylo zřejmé, zda je k žádosti o povolení stavby nutný souhlas všech vlastníků bytových jednotek nebo jen většiny.

Tedž je jasné, že vlastníci jednotek nebudou v řízení vystupovat samostatně, neboť všechny otázky spojené se stavbou již musely být vyřešeny uvnitř SVJ. Vlastníci bytových jednotek jsou účastníky, SVJ je jejich zákonným zástupcem. SVJ jako stavebník pak k žádosti o povolení stavby dokládá souhlas SVJ jako právnické osoby, ne souhlas určitého počtu vlastníků bytových jednotek.

Apelační princip aneb soudy nahradí stavební úřady

Téměř všemi je vychvalován zaváděný apelační princip v rozhodování odvolacího orgánu. Znamená to, že odvolací orgán již nebude moct

rozhodnutí zrušit a vrátit k novému projednání, ale v případě rozporu s právními předpisy jej rovnou změnit – § 225. Nadšená část odborné veřejnosti plesá nad tím, že tak bude ukončen současný často až neuvěřitelný „ping-pong“ mezi stavebním úřadem I. a II. instance v rámci řešení odvolání, z něhož jsou zoufalí stavebníci i projektanti.

Vzhledem k tomu, že tento systém ponechává obranu účastníků stavebních řízení převážně na soud, to nadšení bychom trochu krotili. Máme obavy z mohutného nárůstu soudních sporů. Právě soudy totiž budou rozhodovat o všech sporných případech. A zdaleka se netýkají jen případů, kdy bude kvůli kontroverzní stavbě ze strany sousedů nebo i obcí a měst žalován stát. Ve finále tak vedle nákladů spojených se změnou systému stavebních úřadů může nový stavební zákon znamenat také arbitráže v řádu miliard korun z peněz daňových poplatníků.

Vlna žalob se může týkat rovněž autorizovaných osob, v tomto konkrétním případě projektantů. Ačkoliv tito podle aktuálního přijatého návrhu nejsou účastníky stavebního řízení, v důsledku mají nést významnou odpovědnost. Umím si představit případy, kdy staré projekty pro územní řízení budou s ohledem na tlak na náklady investora podány jako podklad pro stavební povolení, aby při nezkolaudování stavby byl k hmotné odpovědnosti hnán právě stavební inženýr nebo architekt.

V přímém rozporu s uzákoněním vyšší odpovědnosti autorizovaných osob je absence povinného dozoru projektanta při realizaci stavby.

Postaveno, zn. v dobré víře

Problematické bude i dodatečné povolení stavby podle § 256, neboť stavba bude moci být dodatečně povolena, pokud jsou splněny podmínky podle § 193 a stavebník prokáže, že

- jednal v dobré víře,
- stavba nevyžaduje povolení výjimky z požadavků na výstavbu a
- uhradil ve stanovené lhůtě pokutu za přestupek podle tohoto zákona, spočívající v tom, že provedl stavbu bez povolení nebo v rozporu s ním, byla-li uložena.

Co to je dobrá víra? Jak se to bude posuzovat? Navíc i na započatá řízení o dodatečném povolení stavby se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. od 1. července 2023, vztáhne nová právní úprava. Opět chaos, kterého může být zneužíváno.

Závěr

Je mi líto, ale otázek nad aktuální podobou tak zásadní rekonstrukce, již nový stavební zákon je, zůstává nadále stále mnoho. Příliš mnoho, aby nepřekryly místy i pozitivní změny. Budeme nadále požadovat odpovědi a změny tak, aby konečná podoba zákona korespondovala s tím, co je i naším posláním: hájit kvalitu stavebnictví a veřejný zájem. Ubezpečuji vás, že Komora nesložila ruce do klína. Svědčí o tom i četné (kritické) mediální výstupy, které jsme iniciovali a v nichž nemíníme ustát.

Ing. Robert Špalek
předseda ČKAIT

Zpracováno z analýzy JUDr. Evy Kuzmové a podkladů Střediska vzdělávání a informací ČKAIT. Veškeré dokumenty k rekonstrukci jsou uveřejněny na www.ckait.cz/rekonstrukce-verejného-stavebního-prava.

Nahlížení do katastru nemovitostí

Nahlížení do katastru nemovitostí bude stále bezúplatné a bude možné i nadále zjistit vlastníky nemovitostí. Anonymní uživatelé se budou muset obrnit trpělivostí a opakovaně identifikovat deformované obrázky tzv. Turingova testu. Pokud by se tomu chtěli vyhnout, musí „vystoupit“ z anonymity a přihlásit se eldentitou nebo využít aplikaci dálkový přístup do katastru nemovitostí.

Aplikaci nahlížení do katastru nemovitostí (nahlizenidokn.cuzk.cz) zná snad každý, kdo se kdy jen trochu zajímal o nemovitosti. Když v roce 2004 byla tato aplikace poprvé spuštěna, nikdo ani neočekával, jak velký úspěch bude mít. Do té doby bylo možné bezplatně získávat informace nahlížením jen na katastrálním úřadu. Těch, kteří chodili na katastrální úřad získávat údaje pro svou potřebu, byl jen zlomek současných zájemců o údaje z katastru nemovitostí.

Rozsah údajů zjistitelných z nahlížení do katastru nemovitostí

Aplikace nahlížení do katastru nemovitostí je volně přístupná každému, neboť katastr nemovitostí je veřejný seznam a nahlížení do něj je podle katastrálního zákona bezúplatné. Získávat údaje z katastru formou nahlížení nelze ze zákona pouze z přehledu vlastnictví z území České republiky, ze sbírky listin a o dosažených cenách nemovitostí. Aplikace umožňuje získávat vybrané údaje (jejichž rozsah se od roku 2004 postupně rozšiřuje) o parcelách, stavbách, jednotkách a právech stavby. Dále lze vyhledávat řízení a zjišťovat stav jeho průběhu, ať již při vkladovém řízení, záznamovém řízení či potvrzování geometrických plánů. Nahlížení do katastru nemovitostí nikdy nevyžadovalo žádnou registraci a údaje jeho prostřednictvím bylo možné získávat zcela anonymně.

Konec anonymního nahlížení? Ne!

Nahlížení do katastru nemovitostí poskytuje veřejnosti jednoduchý nástroj, jak snadno získat údaje katastru nemovitostí. Kdo prodává, kupuje či směňuje nemovitost si může volně zjistit potřebné údaje o nemovitostech a vlastnících a jiných oprávněných. Postupem doby se však ukázalo, že reální uživatelé této aplikace jsou v menšině (1/3) a zbytek dotazů „zajišťují“ softwaroví roboti. Z tohoto důvodu Český úřad zeměměřický a katastrální chtěl přistoupit na konci května 2021 k tomu, že anonymní nahlížení do katastru nemovitostí ukončí. Přístup k úplným informacím měl být umožněn pouze těm, kteří prokáží svou totožnost přes eldentitu nebo se přihlásí přes dálkový přístup do katastru nemovitostí. Uživatel by tak bez přihlášení (anonymně) „neviděl“ vlastníka nemovitosti, ale jen základní informace o nemovitosti. Toto opatření mělo zabránit nelegálnímu vytěžování údajů o vlastnících, které jsou pak často zneužívány při koupi nemovitosti, a je v rozporu se zásadami ochrany osobních údajů. Vlastníci zemědělských pozemků jsou často zahlcováni nabídkami neznámých osob k odkupu svých pozemků. Objevily se i návrhy z řad veřejnosti, že by se do katastru nemovitostí měla zapisovat „poznámka“, že dotyčný vlastník nemovitost prodat nehodlá, což samozřejmě nelze provést. K takto razantnímu přístupu však nakonec přeci jen nedojde. Podle tiskové zprávy Ministerstva zemědělství se ministr zemědělství 2. června 2021 dohodl s předsedou ČÚZK na tom, že možnost

anonymního přístupu při internetovém nahlížení do katastru zůstane zachována. Jako ryze technické opatření pro omezení robotických dotazů bude obnoveno využívání tzv. Turingova testu, známého pod zkratkou CAPTCHA (completely automated public Turing test to tell computers and humans apart). Uživatelé, kterým tento test (běžně užívaný i v jiných aplikacích) nevyhovuje, mohou využít přihlášení elektronickou identitou, která je základním způsobem identifikace občanů při přístupu ke službám eGovernmentu.

CAPTCHA má odlišit skutečné uživatele od robotů. Po zobrazení obrázku s deformovaným textem má uživatel správně text přepsat do příslušného pole. Tento Turingův test byl v nahlížení po určitou dobu užíván, ale vzhledem k tomu, že i toto ztížení přístupu roboty brzy „zvládly“ obcházet, a i běžní uživatelé projevovali velkou nespokojenost, přestala být CAPTCHA v nahlížení do katastru nemovitostí využívána.

Závěr

Z nahlížení do katastru nemovitostí tedy bude i nadále možné zjistit anonymně vlastníka nemovitosti. Uživatelé se však musí obrnit trpělivostí a vyplňovat opakovaně CAPTCHA, pokud chtějí získat údaje anonymně. Pokud se vyplňování CAPTCHA chtějí vyhnout, mohou se přihlásit eldentitou nebo využít aplikaci dálkový přístup do katastru nemovitostí. Nahlížení prostřednictvím dálkového přístupu bude stále bezúplatné, ale bude se do něj přihlašovat přihlašovacími údaji dálkového přístupu.

JUDr. Eva Barešová
odborná konzultantka

PROFESIS Profesionální informační systém ČKAIT

Novinky

- Voda ve městě (R 6.1)
- Metodika plánování veřejných prostranství malých obcí (R 6.2)

Aktualizace

- Judikatura ke stavebnímu zákonu (A 3.1.3)
- Stavební a technická údržba staveb (PS 10.6)
- Dokumentace pro stavby drah a stavby na dráze (MP 1.2.3)
- Elektronická komunikační zařízení – TZS (MP 1.5.3)
- Zdroje tepelné energie a rozvodná tepelná zařízení – TZS (MP 1.5.4)

Ing. Dominika Hejduková
Středisko vzdělávání a informací ČKAIT
profesis@ckait.cz

Nejvyšší správní soud České republiky v Brně (foto: commons.wikimedia.org)

Nejvyšší správní soud svým rozsudkem mění přístup k černým stavbám

Co dělat, když stavební úřad obdrží podnět o existenci „černé“ stavby, prověří ho a neshledá důvod k zahájení řízení o odstranění stavby? Podle dosavadní judikatury se poškozený proti takovému postupu nemohl již dále bránit. Rozsudek Nejvyššího správního soudu to však letos v březnu změnil. Za jakých podmínek?

K otázce, zda by měly správní soudy poskytovat ochranu žalobcům, kteří se neúspěšně domáhali u správního orgánu zahájení řízení z moci úřední, existuje bohatá judikatura. Naprostá většina dosavadních rozhodnutí vyznívala pro žalující stranu negativně. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu (NSS) však ve svém letošním rozsudku z 26. března 2021, čj. 6 As 108/2019-39 tento výklad mění.

Případ města Kouřim

Rozšířený senát NSS rozhodoval v případě, který mu předložil jeden ze senátů NSS. Posuzoval kasační stížnost žalobkyně, která požadovala, aby stavební úřad města Kouřim ve smyslu § 42 správního řádu zahájil řízení o odstranění nepovolené stavby, respektive nepovolené terénní úpravy na ploše golfového hřiště, což však učiněno nebylo. Podle názoru stavebního úřadu totiž stavební povolení nebylo nutné, neboť vybudování golfového hřiště obnášelo pouze

odstranění náletových dřevin, výsadbu náhradní zeleně, obnovu travního porostu a drobné terénní úpravy. (Poznámka: Golfové hřiště se rozkládá i na pozemcích, které jsou ve vlastnictví města Kouřim.)

Stěžovatelka s takovým hodnocením nesouhlasila a obrátila se na krajský soud. Podle jejího názoru mělo být vydáno jak rozhodnutí o změně využití území, tak i stavební povolení, a to včetně posouzení vlivů záměru golfového hřiště na životní prostředí (EIA), neboť terénní úpravy překračují 1000 m² a zasahují i na pozemky v jejím vlastnictví. Krajský soud však žalobu v souladu s předchozí judikaturou odmítl. Podle jeho usnesení nejde a nemůže jít o nezákonný zásah, neboť osoba, která by byla účastníkem řízení zahajovaného toliko z moci úřední, nemá veřejné subjektivní právo na to, aby toto správní řízení bylo zahájeno. Proti usnesení o odmítnutí žaloby podala stěžovatelka včasnou kasační stížnost. V ní zdůraznila, že není jen sousedem, ale nepovolená terénní úprava se týká též pozemků v jejím vlastnictví.

Proti rozhodnutí stavebního úřadu dosud neexistoval soudní opravný prostředek

Zjistí-li stavební úřad existenci nepovolené „černé“ stavby, zahajuje řízení o odstranění stavby podle § 129 odst. 2 stavebního zákona z moci úřední. De facto kdokoli se může na stavební úřad obrátit s podnětem upozorňujícím na existenci „černé“ stavby. Stavební úřad, který takovýto podnět k zahájení řízení o odstranění stavby obdržel, s ním musí zacházet jako s jakýmkoli jiným podnětem k zahájení řízení z moci úřední. Podle § 42 správního řádu má správní orgán povinnost takový podnět přijmout a prověřit jej. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že řízení zahájil nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě, že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu. Toť vše. Žádné další povinnosti stavebnímu úřadu v takovýchto případech ze zákona neplynou.

Sděлил-li dříve stavební úřad podatelci podnětu, že ve věci neshledal důvody pro zahájení řízení o odstranění černé stavby, které se zahajuje z moci úřední, žadatel neměl možnost se proti tomuto závěru stavebního úřadu bránit soudní cestou.

Nově lze chránit subjektivní hmotná práva vlastníků a sousedů

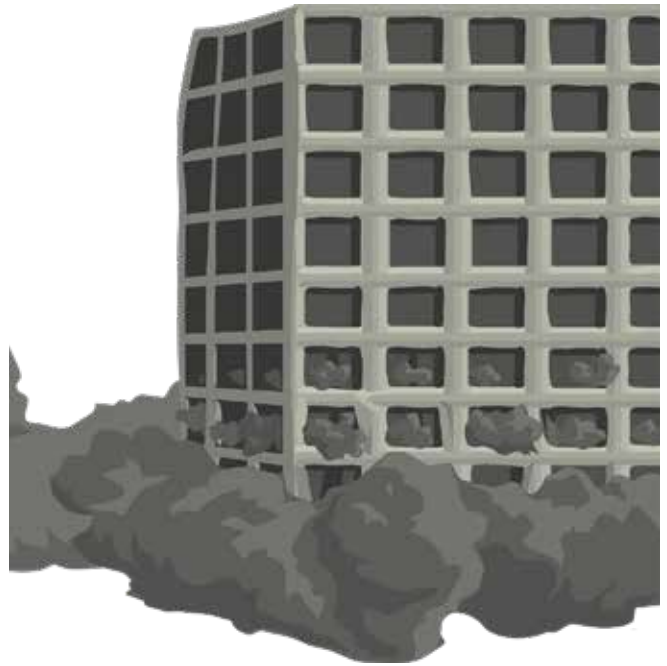
Rozšířený senát NSS však nyní připustil možnost bránit se proti takovéto reakci stavebního úřadu žalobou podanou k soudu. Poukazuje na skutečnost, že je třeba rozlišit, kdo takovýto podnět stavebnímu úřadu podá. Půjde-li o vlastníka pozemku, na kterém stojí stavba provedená v rozporu s veřejným právem, případně vlastníka sousední nemovitosti, kterého může nepovolená stavba ovlivňovat nejruznějšími imisemi (stín, hluk, zápach apod.), tento pak prostřednictvím podnětu upozorňujícího na existenci nepovolené stavby chrání i svá subjektivní hmotná práva.

Jinak řečeno, pokud se v územním obvodu stavebního úřadu nachází „černá“ stavba a stavební úřad zůstává nečinný, pak svou nečinností zasahuje do (veřejných) subjektivních práv osob, které jsou přímo dotčeny prováděním, existencí či užíváním dané stavby. Fakticky tím totiž spornou stavbu „mlčky“ legalizuje a dotčeným osobám tak bere jejich právo účastnit se řízení o jejím umístění a povolení – ať již řádném či dodatečném – a v tomto řízení hájit svá práva způsobem, který stavební zákon předvídá.

Nečinnost stavebního úřadu je žalovatelná

Rozšířený senát NSS ve svém rozsudku umožňuje proti takové faktické nečinnosti správního orgánu podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 soudního řádu správního, kdy žalobcem bude ten, kdo tvrdí, že je dotčen na svém hmotném právu faktickou nečinností (pasivitou) stavebního úřadu, který v rozporu s § 129 odst. 2 stavebního zákona nezahájil řízení o odstranění nepovolené stavby. Vyhoví-li soud takové žalobě, určí, že nezahájení řízení z moci úřední je nezákonným zásahem a současně přikáže stavebnímu úřadu zahájit řízení podle § 129 odst. 2 stavebního zákona o odstranění stavby.

Podmínkou pro přípustnost této žaloby je to, že budoucí žalobce nejprve uplatní u stavebního úřadu podnět podle § 42 správního řádu, kterým upozorní na existenci nepovolené stavby a v němž vysvětlí, jak ho nepovolená stavba zkracuje na jeho právech. Pokud mu stavební úřad sdělí, že neshledal důvody pro zahájení řízení

V rámci řízení o odstranění stavby může dojít i k jejímu dodatečnému povolení. (foto: pixabay.com)

o odstranění stavby, je dále nutné, aby budoucí žalobce uplatnil podnět k opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu stavebního úřadu podle § 80 odst. 2 správního řádu. Když ani zde nepochodí, přichází na řadu právo žalobce podat žalobu podle § 82 soudního řádu správního.

Stavební úřad musí zahájit řízení o odstranění černé stavby

To je zcela zásadní novinka oproti dosavadnímu stavu. Pokud soud žalobě vyhoví, stavební úřad zahájí řízení o odstranění předmětné stavby a bude dále postupovat podle § 129 stavebního zákona. Rozsudkem soudu ale nebude nijak předurčen výsledek ve věci, tj. zda stavební úřad skutečně nařídí odstranění stavby či zda tu jsou důvody pro dodatečné povolení stavby, rozsudkem soudu bude stěžejně docíleno to, že stavební úřad bude muset řízení o odstranění stavby zahájit, což v dřívější soudní praxi vůbec nebylo možné.

Závěr

Nejvyšší správní soud zjednodušeně řečeno potvrdil, že nečinností stavebního úřadu, který v rozporu s § 129 stavebního zákona nezahájí řízení o odstranění stavby, zasahuje stavební úřad do subjektivních práv osob přímo dotčených touto stavbou, zejména do práva vlastnického. Proti tomuto stavu se lze bránit zásahovou žalobou podle § 82 soudního řádu správního. Nejvyšší správní soud zároveň zdůraznil, že může nařídít pouze zahájení správního řízení, rozhodně nesmí správnímu orgánu nařizovat, jak má ve věci rozhodnout. V rámci řízení o odstranění stavby může totiž dojít k jejímu dodatečnému povolení, a to v souladu se stavebním zákonem.

JUDr. Eva Kuzmová

právní poradna ČKAIT, brno@ckait.cz, 545 574 310

Na zpravy.ckait.cz jsou k dispozici prolinky na Usnesení o postoupení věci rozšířenému senátu NSS a plný text rozhodnutí rozšířeného senátu NSS.

Distribuční centrum Real Digital v Panattoni Parku Cheb South dokončené v květnu 2020 získalo certifikaci BREEAM Outstanding a v únoru 2021 bylo oceněno v soutěži Best of Realty. EIA byla zahájena v listopadu 2017. Celý povolovací proces, tedy včetně EIA, demolice, pyrotechnického průzkumu, územního rozhodnutí a stavebního povolení trval 718 dní čili necelé dva roky. Stavba byla dokončena za 11 měsíců. Při stavbě bylo recyklováno 90 % stavebního odpadu a dbalo se na celkovou udržitelnost stavby včetně nakládání s vodami a spotřeby energií. Stavebník: Panattoni; projektová dokumentace a hlavní projektant: Ing. Josef Brejcha, Ing. Marián Hlavica, Rota Group; developer: Accolade; zhotovitel stavby: IMOS Brno; stavbyvedoucí: Martin Pospíšil (foto: Panattoni Park)

Kdo nyní může být účastníkem územního a stavebního řízení?

Posouzení této otázky však v řízeních vedených stavebními úřady nebývá zcela jednoduché, tím spíše, že vymezení účastníků řízení ovlivnily různé novely stavebního zákona. Poslední novela vyškrtla z běžných povolovacích řízení spolky. Ke zrychlení to však nevedlo.

Přesné určení okruhu účastníků řízení je předpokladem řádného provedení každého správního řízení. Nejde přitom jen o formalitu, neboť účastníci řízení musí mít vždy možnost uplatňovat svá procesní práva a k řízení se vyjadřovat. Okruh účastníků územního řízení je širší než okruh účastníků stavebního řízení. Opomenutí některého z účastníků územního a stavebního řízení může mít závažný vliv na zákonnost výsledného rozhodnutí stavebního úřadu ve věci.

Účastníci územního řízení

V územním řízení se řeší principiální střety zájmů všech dotčených subjektů v území při umístění stavby, a proto je do územního řízení zapojen širší okruh osob, například obec, na jejímž území se daný záměr umísťuje. Účastníci územního řízení jsou vymezeni v § 85 stavebního zákona. Finální okruh účastníků řízení v tom kterém řízení v rámci zákonného vymezení stanovuje příslušný stavební úřad. Ze správního řádu se v otázce účastenství používají i u řízení vedených stavebními úřady související procesní ustanovení, a to § 28 ohledně tvrzeného účastenství a § 84 v případě opomenutých účastníků.

Žadatel je jasný

Podle § 85 odst. 1 písm. a) stavebního zákona je účastníkem územního řízení žadatel. Jde o hlavního účastníka řízení, neboť řízení je zahajováno na základě jeho žádosti. Žadatel, kterým může být jak fyzická osoba, fyzická podnikající osoba, tak právnická osoba včetně obce jako veřejnoprávní korporace, je účastníkem územního řízení vždy automaticky, aniž by musel splňovat nějaké další podmínky.

Námitkám obce nemusí stavební úřad vyhovět, obec má mít kvalitní územní plán

Účastníkem územního řízení podle § 85 odst. 1 písm. b) stavebního zákona je také obec, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn. Obdobně jako žadatel má obec postavení účastníka řízení za všech okolností, bez jakékoli další specifikace projednávaného záměru. Nezáleží tedy na tom, zda obec bude nějakým způsobem dotčena na svých věcných právech k nemovitostem, tato bude účastníkem řízení vždy.

Stavební úřad se námitkami obce, pokud nepřekračují její pravomoc, zabývá v odůvodnění výsledného územního rozhodnutí. Vyhovění žádosti žadatele o vydání územního rozhodnutí však není v žádném případě vázáno na souhlas obce.

Obec jako účastník řízení může uplatňovat významná procesní práva, například uplatňovat námitky k ochraně zájmů obce a občanů obce podle § 89 odst. 4 stavebního zákona. Takto vymezený okruh možných námitek je stanoven poměrně obecně a neurčitě. Zahrnuje širokou škálu zájmů, které vycházejí ze základního poslání obce jako subjektu zodpovědného za rozvoj svého území, péči o potřeby občanů a ochranu veřejných zájmů.

Obec by měla rozvoj svého území efektivně regulovat, a to prostřednictvím příslušné územně plánovací dokumentace, kterou vydává formou opatření obecné povahy v samostatné působnosti. Územně plánovací dokumentace je totiž závazným podkladem pro umístování staveb v území.

Vlastník nebo oprávněná osoba z jiného věcného práva musejí být vždy informováni

Podle § 85 odst. 2 písm. a) stavebního zákona je účastníkem územního řízení vlastník pozemku nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn. Zařazení této osoby mezi účastníky územního řízení směřuje především k ochraně jejich vlastnických práv, kdy by vlastník měl vždy vědět, co se s jeho majetkem děje. K žádosti o vydání územního rozhodnutí proto musí být doložen jeho souhlas podle § 184a stavebního zákona. (Pokud žadatel není sám vlastníkem pozemku nebo stavby, na kterém má být požadovaný stavební záměr uskutečněn.)

Účastníkem územního řízení je i ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku nebo stavbě: věcné břemeno (služebnost či reálné břemeno), zástavní právo, podzástavní právo, právo zadržovací a předkupní právo. Podmínkou je, že toto věcné právo bylo smluvními stranami sjednáno a vloženo do katastru nemovitostí.

Tyto osoby jsou opět účastníky řízení automaticky, bez nutnosti splnění dalších podmínek. I zde vedle žadatele jde navíc o hlavní účastníky řízení (viz § 87 odst. 1 poslední věta stavebního zákona), kteří se uvádí ve výrokové části územního rozhodnutí.

Pokud se tedy umísťuje stavba na pozemku, na němž má banka v katastru nemovitostí zapsáno zástavní právo, či někdo jiný bude mít k tomu pozemku např. věcné břemeno (průjezdu, průchodu, služebnosti inženýrských sítí aj.), nesmí stavební úřad na tyto osoby nikdy zapomenout, neboť územní rozhodnutí nemůže nabyt právní moci, pokud není těmto účastníkům řízení doručeno. V řízení s velkým počtem účastníků, což v souladu s § 144 odst. 1 správního řádu znamená v řízení s více než 30 účastníky, doručuje stavební úřad i těmto osobám stále jednotlivě (prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, poštou), nejde-li o specifika územního řízení vedeného podle liniového zákona.

Soused nemusí být vždy účastníkem územního řízení

Velmi významnou skupinu účastníků řízení tvoří podle § 85 odst. 2 písm. b) stavebního zákona osoby, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám a pozemkům může být územním rozhodnutím přímo dotčeno. Tyto účastníky musí stavební úřad posoudit a zhodnotit v každé projednávané věci. Aby stavební úřad dospěl k závěru, že „soused“ je účastníkem územního řízení, musí pro to být splněny dvě podmínky, a to jak existence vlastnického nebo věcného práva této osoby k sousedním pozemkům a stavbám, tak možnost přímého dotčení na těchto jejich vlastnických či

Spolky nejsou účastníky „běžných“ územních ani stavebních řízení již čtvrtým rokem

Od 1. ledna 2018 již spolky nejsou účastníky „běžných“ územních (§ 85 stavebního zákona) ani stavebních (§ 109 stavebního zákona) řízení, neboť při vymezení účastníků řízení není již ve stavebním zákoně odkazováno na „osoby, o nichž tak stanoví zvláštní právní předpis“. (Poznámka: Stavební zákon do 31. prosince 2017 v § 85 odst. 2 písm. c) a § 109 písm. g) odkazoval na další zákony, ze kterých vyplývá účastenství jiných osob, které mohou uplatňovat, pokud se stanou účastníky řízení, námitky v rozsahu, v jakém je projednávaným záměrem dotčen veřejný zájem, jehož ochranou se podle zvláštního právního předpisu zabývá.)

Spolky se ale mohou účastnit i nadále jako tzv. dotčená veřejnost pouze v těch řízeních, které stavební úřad vede jako navazující řízení podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (v případech, kdy stavební záměr vyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí) za podmínek v tomto zákoně stanovených.

jiných věcných právech v důsledku umístění stavby. „Sousedé“ jsou množinou účastníků územního řízení, která v praxi vyvolává časté interpretační problémy. Mnohé z nich již vyložila judikatura, jiné jsou věci individuální správní úvahy stavebního úřadu v konkrétním případě. Zásadní byl v tomto směru náleží Ústavního soudu z 22. března 2000, kdy bylo opuštěno dosavadní chápání „sousedních“ pozemků pouze na sousední „mezující“ pozemky. Sousedním pozemkem tedy není jen pozemek mající společnou hranici s pozemkem, na kterém má být stavba realizována, ale sousedství je chápáno šířeji, neboť účinky stavby se neprojevují jen v hranicích stavebního pozemku, ale mohou mít významný dopad i na další pozemky.

Stavební úřad tedy musí vždy pečlivě zkoumat a hodnotit, kdo bude účastníkem územního řízení v konkrétní věci. Aby se i vzdálený „soused“ stal účastníkem územního řízení, musí stavební úřad dojít k závěru, že jeho vlastnické nebo jiné věcné právo k pozemku nebo stavbě může být územním rozhodnutím přímo dotčeno. Toto stavební úřad posuzuje především s ohledem na umístění stavby na pozemku, s ohledem na velikost pozemku a umístění stavby na něm, technické parametry stavby, účel jejího užívání, odstupové vzdálenosti atd. Je na správním uvážení stavebního úřadu, jak posoudí přímou dotčenost a koho vezme jako přímé dotčené. Z judikatury vyplývá, že přímo dotčen předmětným záměrem bude soused nepochybně v případě stínění, hluku, vibrací, zvýšením dopravy v případě realizace záměru, zhoršení výhledu apod. V případě těchto osob jde o tzv. vedlejší účastníky řízení.

Tvrzené účastenství nemá odkladný účinek, může ale vést k novému rozhodnutí

Probíhá-li územní řízení a určitá osoba, která nebyla do tohoto řízení vzata jako jeho účastník, se domnívá, že jím je, může se podáním učiněným u stavebního úřadu během vedeného řízení přihlásit za účastníka řízení postupem podle § 28 správního řádu. O tom, zda tato osoba je, či není účastníkem tohoto řízení, vydá stavební úřad usnesení, jež se oznámí pouze této osobě.

Když stavební úřad usnesením rozhodne, že tato osoba není účastníkem řízení a ona by s tímto závěrem nebyla spokojena, může pak proti tomuto usnesení podat odvolání, o němž musí rozhodnout nadřízený orgán. Podané odvolání však nemá odkladný účinek, není důvodem pro přerušování vedeného územního řízení, záměr je stavebním úřadem dále projednáván a může být i rozhodnuto ve věci.

Pokud by se stalo, že nadřízený orgán posoudí na základě podaného odvolání otázku účastenství této osoby jinak než stavební úřad, pak podle § 28 odst. 2 správního řádu platí, že tato osoba je oprávněna učinit úkon, který v řízení mezitím zmeškala (např. podání námitek), do 15 dnů od oznámení rozhodnutí o odvolání. Kdyby nastala situace, že by stavební úřad v řízení pokračoval dál a vydal již i územní rozhodnutí a až následně došlo odvolací rozhodnutí z kraje s jiným závěrem ohledně účastenství této osoby, pak by tato osoba mohla u stavebního úřadu podat žádost o vydání nového rozhodnutí ve věci podle § 101 písm. a) správního řádu.

Opomenutí účastníků mohou podat námítky do roka od oznámení rozhodnutí

Může však nastat i případ, kdy stavební úřad vedl územní řízení a vydal výsledné územní rozhodnutí ve věci a až poté se o této skutečnosti dozví osoba, která se domnívá, že také měla být účastníkem tohoto řízení jako vedlejší účastník. Pro tyto situace počítá správní řád v § 84 odst. 1 s možností podání odvolání této osoby jako opomenutého účastníka, a to ve lhůtě do 30 dnů ode dne, kdy se o vydání rozhodnutí a řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování, dozvěděla, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno posledním z účastníků.

Odvolání se podává u stavebního úřadu, který jej postupuje k rozhodnutí nadřízenému orgánu. V odvolacím řízení je pak třeba dbát oprávněných zájmů účastníků, kteří byli v dobré víře. Je tak například nutné rozlišit případy, kdy s opomenutým účastníkem bylo v průběhu řízení jednáno a rozhodnutí mu „pouze“ nebylo doručeno a situace, kdy určitá osoba nebyla vůbec do okruhu účastníků řízení zahrnuta, nebylo s ní v průběhu řízení jednáno a nemohla v něm tedy uplatňovat své oprávněné zájmy. Vada popsaná v druhém případě bude mít podle judikatury zpravidla vliv na zákonnost takového rozhodnutí.

Účastníci stavebního řízení

Okruh účastníků stavebního řízení je stanoven úžeji než v případě řízení územního. Podmínky samotného umístění stavby do území již byly vyřešeny v rámci územního řízení. Hlavním cílem stavebního řízení je řešení výhradně technických otázek souvisejících s prováděním stavby a případně i užíváním stavby. Ve stavebním řízení se může stát další osoba účastníkem skutečně jen tehdy, mohou-li být její práva prováděním stavby přímo dotčena. Výčet účastníků stavebního řízení stanovuje přímo stavební zákon v § 109. Opět však mohou být využita související procesní ustanovení správního řádu a to § 28 ohledně tvrzeného účastenství a § 84 v případě opomenutých účastníků. Za stanovení finálního okruhu účastníků stavebního řízení je opět odpovědný stavební úřad.

Judikatura zde dovodila závěr, že jestliže všechny otázky, které zakládají přímé dotčení práv vlastníka sousedního pozemku, byly beze zbytku vyřešeny v územním řízení a ve stavebním řízení nedozná toto řešení žádných změn, pak není důvod přibírat takto dotčeného souseda jako účastníka do stavebního řízení. Ochrana jeho práv totiž v takovém případě dostatečně zajišťuje jeho účast v řízení územním. Naopak pokud dotčení práv souvisí se skutečností, která byla poprvé řešena teprve ve stavebním řízení nebo která oproti územnímu rozhodnutí doznala ve

stavebním řízení podstatných změn, je třeba souseda do stavebního řízení přizvat jako účastníka; jinak půjde o účastníka opomenutého.

Stavebník nemusí být vlastníkem

Podle § 109 písm. a) stavebního zákona je v pozici účastníka řízení v první řadě stavebník, který je definován v § 2 odst. 2 písm. c) stavebního zákona. Ten je jakožto žadatel o vydání stavebního povolení vždy osobou, které přísluší postavení tzv. hlavního účastníka řízení. Jestliže je pozemek nebo stavba ve spoluvlastnictví více osob, pak stavebníkem mohou být buď všichni spoluvlastníci této nemovitosti, nebo pouze někteří či jeden z nich. Stavebníkem nemusí být výhradně osoba, která je vlastníkem pozemku nebo stavby, na nichž má být požadovaná stavba prováděna, musí však své právo k realizaci stavby na nemovitosti ve vlastnictví jiné osoby prokázat souhlasem podle § 184a stavebního zákona.

Účastníci mohou ve stavebním řízení řešit už jen technické otázky

Pokud bude předmětem stavebního záměru provedení změny dokončené stavby nástavbou, přístavbou nebo stavebními úpravami, bude právo účastenství ve stavebním řízení náležet podle § 109 písm. b), c) a d) stavebního zákona též vlastníkově stavby, pozemku či osobě, která má právo odpovídající věcnému břemenu. Samozřejmou podmínkou však je, že jejich práva mohou být přímo dotčena prováděním stavby. V takovém případě půjde o tzv. hlavní účastníky řízení. Tyto osoby musí být vždy uvedeny ve výrokové části stavebního povolení, toto pak nemůže nabýt právní moci, není-li těmto účastníkům doručeno. V řízení s velkým počtem účastníků, což v souladu s § 144 odst. 1 správního řádu znamená v řízení s více než 30 účastníky, doručuje stavební úřad i těmto osobám stále jednotlivě (prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, poštou).

Dotčení na svých právech mohou být i vzdálenější sousedé

Ustanovení § 109 písm. e) a f) stavebního zákona uvádí, že účastníkem stavebního řízení je dále vlastník sousedního pozemku nebo stavby na něm, případně osoba s právy věcného břemene k sousednímu pozemku, může-li být jejich vlastnické právo prováděním stavby přímo dotčeno (stíněním, hlukem, prachem, pachem, zápachem, kouřem, vibracemi, světlem apod.). Stavební úřad musí vždy individuálně a pečlivě zkoumat, kam až hranice sousedství sahá. Podle nálezu Ústavního soudu z 22. března 2000 sousedním pozemkem není jen ten, který má společnou hranici s pozemkem, na němž má být stavba provedena. Zde se jedná o tzv. vedlejší účastníky řízení. I v případě stavebního řízení se uplatňuje možnost osoby přihlásit se do probíhajícího řízení postupem podle § 28 správního řádu a po vydání rozhodnutí jako opomenutý účastník v souladu s § 84 odst. 1 správního řádu se stejnými závěry, jaké byly uvedeny pro územní řízení.

Účastníci společného územního a stavebního řízení

Pro úplnost je nutné dodat, že stavební zákon v § 94k vymezuje rovněž účastníky společného řízení, jejichž okruh je stanoven v kombinaci účastníků územního řízení a účastníků stavebního řízení s tím, že jejich vymezení je soustředěno na širší vymezení účastníků řízení ve smyslu účastenství v územním řízení.

JUDr. Eva Kuzmová

právní poradna ČKAIT, brno@ckait.cz, 545 574 310

Rekonstrukce Státní opery v Praze za 1,14 mld. Kč získala Cenu ministra kultury v rámci soutěže Stavba roku 2020. Po 44 letech byla významně restaurována a opravována. Zásahy se týkaly všech rozvodů, vysušení vlhkosti, technického zázemí, hlediště i jeviště. Při realizaci stavby byl BIM model užíván ke koordinaci jednotlivých profesí a předán pro následný facility management. Projektant: Ing. arch. Jakub Masák, Masák & Partner s.r.o.; dodavatel: HOCHTIEF CZ a.s.; stavbyvedoucí: Ing. Jan Křístek; stavebník: Národní divadlo (zdroj: Stavba roku 2020)

Stavebník a vlastník stavby má povinnosti dané zákonem

Stavebník musí o zahájení prací na stavbách osvobozených od stavebního povolení v dostatečném předstihu informovat osoby těmito pracemi dotčené. Vlastník musí stavbu celoživotně udržovat. Při prodeji stavby se musí předávat i projektová dokumentace.

V praxi je velmi často řešena odpovědnost autorizovaných osob při přípravě a provádění stavby. Stavební zákon však ukládá veřejnoprávní povinnosti i stavebníkovi a vlastníkovi již dokončené stavby. Stavební zákon určuje stavebníka hlavním subjektem ve výstavbě, resp. jako hlavního nositele konkrétní odpovědnosti a povinností spojených s řádnou přípravou stavby a s jejím bezpečným prováděním. Při těchto činnostech je stavebník vázán souborem povinností uvedených v § 152 stavebního zákona. Jejich porušení má za následek vznik správněprávní odpovědnosti, kterou může sankcionovat příslušný stavební úřad.

Obecné povinnosti stavebníka platí nejen pro povolené stavby

Podle § 152 odst. 1 stavebního zákona je stavebník povinen dbát na řádnou přípravu a provádění stavby; tato povinnost se týká i terénních úprav a zařízení. Přitom musí mít na zřeteli zejména ochranu života a zdraví osob nebo zvířat, ochranu životního prostředí a majetku i šetrnost k sousedství.

Do obecného výčtu povinností stavebníka je zařazen výslovný požadavek zajistit provedení a vyhodnocení zkoušek a měření předepsaných zvláštními právními předpisy. Pod těmito doklady lze rozumět mimo

jiných např. kontrolní měření hluku pro ověření účinnosti protihlukových opatření, předepsané revize a tlakové zkoušky zdravotnětechnických instalací nebo též geometrický plán stavby podléhající zápisu do katastru nemovitostí či geodetické zaměření skutečného provedení apod.

Jednoznačně je dáno, že se povinnosti stanovené stavebním zákonem nevztahují jen na stavby, které pro svoji realizaci vyžadují příslušné povolení podle stavebního zákona, ale platí též pro stavby, jejich změny a pro další stavební záměry, které takového povolení nevyžadují. K tomuto druhu staveb se pak váže i další povinnost stavebníka, a to, že o zahájení prací na stavbách osvobozených od povolení je povinen v dostatečném předstihu informovat osoby těmito pracemi dotčené.

Povinnostmi stanovenými stavebním zákonem je stavebník vázán bez ohledu na to, zda stavbu provádí svépomocí, nebo zda je do určité míry přeneseno na stavebního podnikatele jako zhotovitele (§ 160 odst. 1 a 2 stavebního zákona).

§ 160 odst. 3 stavebního zákona stanoví, že svépomocí může stavebník sám pro sebe provádět

a) stavby, terénní úpravy, zařízení a udržovací práce uvedené v § 103, s výjimkou § 103 odst. 1 písm. e) bodů 4 až 8,

- b) stavby, terénní úpravy, zařízení a udržovací práce uvedené v § 104.

Stavby uvedené v odstavci 3 lze provádět svépomocí, pokud stavebník zajistí stavební dozor, není-li pro takovou činnost sám odborně způsobilý. Jde-li však o stavbu pro bydlení nebo změnu stavby, která je kulturní památkou, je stavebník povinen zajistit odborné vedení provádění stavby stavbyvedoucím (§ 160 odst. 4 stavebního zákona).

Specificky pro svépomocné provádění stavby pak § 152 odst. 1 stavebního zákona určuje, že stavebník musí prostorovou polohu stavby uvést do souladu s ověřenou projektovou dokumentací.

Stavebník si musí opatřit potřebnou dokumentaci stavby

Podle § 152 odst. 2 stavebního zákona platí, že stavebník je povinen pro účely projednání záměru podle tohoto zákona opatřit předepsanou dokumentaci. Požadavky na rozsah a obsah dokumentace pro vydání územního rozhodnutí a projektové dokumentace jsou stanoveny ve vyhlášce č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů. Vyžaduje-li zákon zpracování projektové dokumentace osobou k tomu oprávněnou, je stavebník povinen zajistit zpracování projektové dokumentace takovou osobou, pokud nemá potřebné oprávnění sám.

Povinnosti při provádění povolované nebo ohlašované stavby

Pro případy staveb, které vyžadují před vlastním prováděním projednání se stavebním úřadem, tedy vydání stavebního povolení či souhlasu s ohlášením, jsou v § 152 odst. 3 stavebního zákona nastaveny další konkrétní povinnosti.

Stavebník je tak povinen

- oznámit stavebnímu úřadu předem termín zahájení stavby, název a sídlo stavebního podnikatele, který bude stavbu provádět, u svépomocné formy výstavby jméno a příjmení stavbyvedoucího nebo osoby, která bude vykonávat stavební dozor; změny v těchto skutečnostech oznámí neprodleně stavebnímu úřadu,
- před zahájením stavby umístí na viditelném místě u vstupu na staveniště štítek o povolení stavby a ponechat jej tam až do dokončení stavby, případně do vydání kolaudačního souhlasu; rozsáhlé stavby se mohou označit jiným vhodným způsobem s uvedením údajů ze štítku,
- zajistit, aby na stavbě nebo na staveništi byla k dispozici ověřená dokumentace stavby a všechny doklady týkající se provádění stavby nebo její změny, popřípadě jejich kopie,
- ohlašovat stavebnímu úřadu fáze výstavby podle plánu kontrolních prohlídek stavby, umožnit provedení kontrolní prohlídky, a pokud tomu nebrání vážné důvody, této prohlídce se zúčastnit,
- ohlásit stavebnímu úřadu neprodleně po jejich zjištění závady na stavbě, které ohrožují životy a zdraví osob nebo bezpečnost stavby; tuto povinnost má stavebník i u staveb podle § 103,
- oznámit stavebnímu úřadu předem zahájení zkušebního provozu.

Ohlášení dokončení stavby, která nepodléhá kolaudaci, stavebnímu úřadu

Dokončení stavby, která byla prováděna na základě povolení vydaného podle tohoto zákona, ale nepodléhá kolaudaci, je stavebník povinen neprodleně ohlásit stavebnímu úřadu. Pokud je stavba předmětem evidence v katastru nemovitostí nebo její výstavbou dochází k rozdě-

lení pozemku, doloží stavebník k ohlášení geometrický plán. Pokud se stavba nachází na území obce, která vede technickou mapu obce a pro účely jejího vedení vydala obecně závaznou vyhlášku, stavebník rovněž doloží doklad o tom, že příslušnému obecnímu úřadu byly ohlášeny a doloženy změny týkající se obsahu technické mapy obce (§ 152 odst. 5 stavebního zákona).

Povinný technický dozor u stavby financované z veřejného rozpočtu

§ 152 odst. 4 stavebního zákona uvádí, že u stavby financované z veřejného rozpočtu, kterou provádí stavební podnikatel jako zhotovitel, je stavebník povinen zajistit technický dozor stavebníka nad prováděním stavby fyzickou osobou oprávněnou podle zvláštního právního předpisu. Pokud zpracovala projektovou dokumentaci pro tuto stavbu osoba oprávněná podle zvláštního právního předpisu, zajistí stavebník autorský dozor projektanta, případně hlavního projektanta nad souladem prováděné stavby s ověřenou projektovou dokumentací.

Stavební zákon tímto sleduje požadavek na zabezpečení řádného provádění staveb tohoto druhu. Bylo by však vhodné uzákonit povinný dozor projektanta nejen u tohoto typu staveb, ale u všech, neboť autorizovaná osoba, a nikoliv sám investor nebo dokonce stavební úřad, je garantem kvalitně provedené stavby a při případných poruchách a haváriích je obviňován právě on a musí se obhajovat. Dbá-li stavební zákon o ochranu veřejných zájmů, měl by tak činit i v tomto ohledu.

Povinnost zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě u nadlimitních veřejných zakázek

Na konci tohoto souboru povinností stavebníka § 152 odst. 6 od 1. ledna 2021 stanoví, že u stavby, která je předmětem veřejné zakázky v nadlimitním režimu, je stavebník povinen zajistit vedení stavebního deníku v elektronické formě. Tato povinnost se podle přechodných ustanovení novely stavebního zákona provedené zákonem č. 403/2020 Sb. použije až tehdy, je-li předmětné zadávací řízení zahájeno po 1. lednu 2021.

Sankce pro stavebníka až 200 000 Kč

Nedodržení povinností stavebníka zakotvených v § 152 odst. 1, 3, 4 nebo 6 a § 160 odst. 4 stavebního zákona je přestupkem podle § 178 odst. 2 písm. k) a l) stavebního zákona, za který mu může stavební úřad uložit pokutu až do výše 200 000 Kč.

Základní povinností vlastníků je celoživotní údržba již dokončených staveb

Povinnosti vlastníka již dokončené stavby určuje § 154 odst. 1 stavebního zákona. K základním povinnostem vlastníka stavby patří provádění řádné údržby stavby, ohlašování závažných závad na stavbě, umožnění kontrolních prohlídek na stavbě, uchovávání stavebního deníku a dokumentace skutečného provedení stavby. Vlastník musí udržovat stavbu podle § 3 odst. 4 stavebního zákona po celou dobu její existence. Při vymezení pojmu „údržba stavby“ klade stavební zákon důraz na její účel (její smysl), kterým je zajistit dobrý stavební stav stavby, aby nedocházelo k jejímu znehodnocení a co nejvíce se prodloužila její užitelnost.

Provedení udržovacích prací není zpravidla podmíněno souhlasem či rozhodnutím stavebního úřadu. Udržovací práce jsou kategorií stavebních prací, které podle § 79 odst. 5 stavebního zákona nevy-

žadují územní rozhodnutí ani územní souhlas. Z hlediska stavebního řádu pak platí, že základní údržba stavby, tzn. jednoduché stavební práce, jejichž provedení nemůže negativně ovlivnit zdraví osob, požární bezpečnost, stabilitu, vzhled stavby, životní prostředí nebo bezpečnost při užívání, při současném splnění podmínky, že nejde o údržovací práce na stavbě, která je kulturní památkou, nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu. Při překročení některého ze zde uvedených parametrů by údržovací práce vyžadovaly ohlášení stavebnímu úřadu ve smyslu § 104 odst. 1 písm. j) stavebního zákona.

Stavební úřad může nařídit údržbu

Ke zjištění, zda jsou stavby řádně udržovány, využívá stavební úřad kontrolních prohlídek. Zjistí-li stavební úřad na stavbě závadu, jejíž odstranění lze zabezpečit provedením údržovacích prací, vyzve vlastníka ke zjednání nápravy ve stanovené lhůtě, a pokud nebude ze strany povinné osoby výzva naplněna, může zjednání nápravy nařídit (§ 134 odst. 2 a 3 stavebního zákona).

Kromě toho je stavební úřad při zanedbání řádné údržby stavby oprávněn za podmínek daných § 139 stavebního zákona jejím vlastníkem nařídit provedení údržovacích prací v samostatném správním řízení, přičemž náklady údržovacích prací jdou na vrub vlastníka. Nařízením údržby stavby je sledován veřejný zájem, tedy aby stavba neohrožovala život a zdraví osob a zvířat, bezpečnost a životní prostředí a rovněž sousední stavby nebo aby svým stavem nezpůsobovala jiné škody či ztráty.

Vlastník stavby musí stavebnímu úřadu hlásit závady na stavbě

Vlastníkovi stavby je uložena tzv. informační povinnost, tj. neprodleně ohlásit stavebnímu úřadu závady na stavbě, které ohrožují životy či zdraví osob nebo jejich zvířat. Obdobnou povinnost zakládá stavební zákon také stavebníkovi, stavbyvedoucímu a osobě vykonávající stavební dozor. V takovém případě bude nepochybně nezbytné, aby na základě uvedeného oznámení stavební úřad provedl kontrolní prohlídku, na které bude v nezbytném rozsahu zjištěn stav dané stavby tak, aby mohlo být následně přikročeno k přijetí potřebných opatření pro zajištění ochrany veřejných zájmů a pro zjednání nápravy.

Vlastník stavby musí umožnit provedení kontrolní prohlídky stavby

Povinnost umožnit provedení kontrolní prohlídky stavby a účastnit se jí je další povinností vlastníka stavby. Ten je v prvé řadě zavázán se kontrolní prohlídce zúčastnit. Výjimkou je situace, kdy mu v tom brání vážné důvody. Pak je vlastník stavby povinen předložit stavebnímu úřadu náležitou omluvu. Omluva osobní nepřítomnosti však vlastníka stavby nezabavuje povinnosti kontrolní prohlídku umožnit, tj. učinit takové kroky, aby oprávněné úřední osoby – pověřené pracovníci stavebního úřadu mohli kontrolní prohlídku stavby vykonat. Vlastník stavby např. udělí plnou moc jiné osobě, která jej při kontrolní prohlídce zastoupí.

Uchování stavebního deníku deset let od kolaudace či dokončení stavby

Při provádění stavby vyžadující stavební povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu musí být veden stavební deník, do něhož se pravidelně zaznamenávají údaje týkající se provádění stavby; u ohlašovaných

staveb uvedených v § 104 odst. 1 písm. e) až k) postačí jednoduchý záznam o stavbě (§ 157 odst. 1 stavebního zákona).

Po dokončení stavby předá její zhotovitel originál stavebního deníku stavebníkovi, který je, jakožto vlastník stavby, povinen tento originál stavebního deníku uchovat po dobu deseti let od vydání kolaudačního souhlasu, popřípadě od dokončení stavby, jestliže se kolaudační souhlas nevyžaduje.

Uchování povolení stavby a dokumentace po celou dobu životnosti stavby

Podle § 125 odst. 1 stavebního zákona je vlastník stavby *povinen uchovávat po celou dobu trvání stavby ověřenou dokumentaci odpovídající jejímu skutečnému provedení podle vydaných povolení*. Stejná povinnost je zakotvena i v § 154 odst. 1 písm. e) tohoto zákona, podle níž je vlastník stavby povinen uchovávat po celou dobu trvání stavby nejen dokumentaci jejího skutečného provedení, ale též rozhodnutí, osvědčení, souhlasy, ověřenou projektovou dokumentaci, popřípadě jiné důležité doklady týkající se stavby, které svědčí o legálnosti stavby.

Dokumentace stavby se musí předávat při prodeji

Pokud by se dokumentace stavby nedochovala, je vlastník stavby povinen zajistit vyhotovení dokumentace skutečného provedení stavby. Při změně vlastnictví ke stavbě odevzdá dosavadní vlastník dokumentaci novému vlastníku stavby, na něhož tak přechází povinnost uchovat dokumentaci stavby a všechny související doklady.

Pokud vlastník stavby její dokumentaci řádně neuchová a nezajistí vyhotovení dokumentace skutečného provedení stavby, je stavební úřad oprávněn mu nařídit, aby pořídil dokumentaci skutečného provedení stavby a ve stanovené lhůtě ji předložil stavebnímu úřadu pro ověření.

Za neprovedení údržby může vlastník dostat pokutu až 500 000 Kč

Skutečnost, že vlastník stavby v rozporu s § 134 odst. 2 a 3 stavebního zákona nezjedná nápravu ve lhůtě stanovené stavebním úřadem ve výzvě nebo rozhodnutí, a nedodržení povinností vlastníka stavby zakotvených v § 154 odst. 1 písm. a), b), d) a e) stavebního zákona je přestupkem podle § 179 odst. 1 písm. e) a j) stavebního zákona, za který mu může stavební úřad uložit pokutu až do výše 200 000 Kč.

Neprovede-li vlastník stavby nařízenou údržbu stavby nebo ji provede v rozporu s rozhodnutím vydaným podle § 139 stavebního zákona, jedná se o naplnění skutkové podstaty přestupky podle § 179 odst. 1 písm. i) tohoto zákona, za který mu může stavební úřad uložit pokutu až do výše 500 000 Kč.

Porušení povinnosti vlastníka stavby podle § 154 odst. 1 písm. c) stavebního zákona, tedy znemožnění nebo bránění výkonu kontrolní prohlídky stavby, lze sankcionovat prostřednictvím pořádkové pokuty podle § 173 stavebního zákona až do výše 50 000 Kč.

Závěrem

Z uvedeného přehledu je zřejmé, že jak stavebníkovi, tak vlastníkovi stavby je ukládána řada konkrétních povinností. Význam jejich plnění těmito subjekty při přípravě, provádění a užívání staveb by rozhodně neměl být opomíjen.

JUDr. Eva Kuzmová

právní poradna ČKAIT, brno@ckait.cz, 545 574 310

Bezbariérové užívání pozemních komunikací a materiály hmatových úprav

Stále častěji je v rámci poradenství pro autorizované osoby řešena problematika bezbariérového užívání pozemních komunikací a veřejných prostranství, a to v otázce aplikace hmatových úprav a materiálové základny.

Hmatové úpravy jsou nedílnou součástí samostatného pohybu a prostorové orientace osob se zrakovým omezením. Jedná se o prvky, jež musí být vnímatelné slepeckou holí a nášlapem. Z tohoto důvodu jsme povinni na základě požadavků vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, zajistit funkční hmatový kontrast vůči okolí a správně tyto úpravy materiálově řešit. Vyhláška ve své příloze č. 1 a bodech 1.2.1.2 až 1.2.7 stanoví hmatové prvky, které musí být jednoznačně identifikovatelné podle jejich rozměru a povrchu. Na tyto hmatové úpravy musíme použít výrobky, jejichž vlastnosti

vycházejí ze zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V navazujícím nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů, je v příloze č. 2 uveden seznam výrobků s vyznačením postupů shody. Mezi takové výrobky patří také výrobky pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace uvedené v bodě 12 této přílohy. Patří sem dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou pro zrakově postižené, jež svým tvarovým řešením musí odpovídat technickým návodům pro činnost autorizovaných osob při posuzování shody stavebních výrobků – viz koordinacesv.tzus.cz – Technické návody – 12. Stavební výrobky pro hygienická zařízení a ostatní speciální výrobky:

- TN TZÚS 12.03.04 – Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou (výstupky, reliéfní povrch) použitelné pro exteriér pro zrakově postižené a určené pro **varovné, signální a hmatné pásy** zřízené v exteriéru,
- TN TZÚS 12.03.05 – Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou (výstupky, reliéfní povrch) použitelné pro interiéru pro zrakově postižené a určené pro **metro**,
- TN TZÚS 12.03.06 – Dlažební kostky a dlažební desky se speciální hmatovou úpravou (drážky) použitelné pro umělé vodící linie a vodící linie sloučené s funkcí varovného pásu (**železnice, nástupištní konzolové desky**) určené pro exteriér pro zrakově postižené.

V jednotlivých technických návodech se mimo jiné uvádí vymezení způsobu použití výrobku ve stavbě a tvarové řešení.

Vymezení způsobu užívání podle technických návodů

Pro všechny hmatové výrobky platí, že je nelze použít na veřejně přístupných plochách a komunikacích k jinému účelu. Pokud se na veřejně přístupných plochách a komunikacích podle TN TZÚS 12.03.04 budou používat dlaždice z měkkých materiálů (pryž, recykláty, PVC apod.), tak se nesmí použít na chodníku v blízkosti (ve vzdálenosti menší než 5 metrů) hmatových prvků (signálních a varovných pásů) pro nevidomé. Vzdálenost umělé vodící linie a vodící linie sloučené s funkcí varovného pásu (železnice) podle TN TZÚS 12.03.06 nesmí být menší než 2 m.

V případě, že se na výrobky vztahují harmonizované normy, jedná se pouze o posouzení tvarového řešení.

Tvarové řešení hmatových úprav

Hmatové úpravy varovných, signálních a hmatných pásů se provádí z dlaždic s výrazně hmatově odlišným (vnímatelným slepeckou holí a nášlapem) povrchem od okolní dlažby – hmatový kontrast u dlaždic s výstupky je funkční, pokud je dodrženo tvarové řešení:

Provedení hmatových úprav signálních pásů z certifikované dlažby s reliéfním povrchem v souladu s požadavky na tvarové řešení a lemování rovinnou dlažbou pro dosažení hmatového kontrastu.

Ukázka provedení hmatového kontrastu rovinnou dlažbou u dlažebních prvků bez zkosené hrany podle požadavků uvedených v technických návodech TN TZÚS 12.03.04. Vlastní princip hmatového vedení je špatně proveden.

- výstupky tvaru kulových úsečí s průměrem 20 až 25 mm a výškou 4 až 5,5 mm s roztečí výstupků 50 až 100 mm,
- výstupky tvaru válců a komolých kuželů s průměrem 20 až 25 mm a výškou 4 až 5,5 mm s roztečí výstupků 50 až 100 mm,
- reliéfní povrch s max. výškovými rozdíly 8 mm a s roztečí vrcholů reliéfu (hřebenu reliéfu) 30 až 60 mm,
- při výjimečném použití měkkých materiálů (pryž, recykláty, PVC apod.) může být výška reliéfu snížena až na 2 mm a mezera mezi výstupky snížena až na 30 mm.

Příkladem dlažby s reliéfním povrchem jsou chodníkové prvky COMCON. Hmatové úpravy dlažebních dlaždic pro metro musí splnit tvarové řešení:

- výstupky tvaru kulových úsečí s průměrem 10 až 15 mm a výškou 3 až 4,5 mm s roztečí výstupků 40 až 50 mm,
- výstupky tvaru válců a komolých kuželů s průměrem 10 až 15 mm a výškou 3 až 4,5 mm s roztečí výstupků 40 až 50 mm,
- reliéfní povrch s max. výškovými rozdíly 3 mm a s roztečí vrcholů reliéfu (hřebenu reliéfu) 30 až 60 mm.

Hmatové úpravy umělých vodicích linií a vodicích linií sloučených s funkcí varovného pásu musí dodržet zásady:

- **drážky** ve směru vodicí linie s roztečí mezi hranami drážek 20 až 25 mm, hloubkou 4 až 6 mm a šířkou drážky v rovině nášlapného povrchu desky 10 až 16 mm. Příčný průřez drážky může tvořit rovnoramenný trojúhelník, obdélník, lichoběžník, vlnovka apod. (Jedná se o materiály jako např. beton, umělý kámen, keramika, kámen, kamenný konglomerát apod.)
- při **použití měkkých materiálů** (pryž, recykláty, PVC apod.) může být hloubka drážky snížena až na 2 mm, šířka drážky v rovině povrchu desky snížena až na 8 mm (měřeno v rovině nášlapného povrchu desky) a rozteč mezi hranami drážek zmenšena až na 20 mm.

Kromě klasické betonové slepecké zámkové dlažby lze použít také certifikované přírodní materiály firem Granit Lipnice s.r.o., Česká Žula spol. s r.o. nebo SATES ČECHY s.r.o.

V rámci požadavků tvarového řešení technické návody také uvádějí podmínky **dosažení hmatového kontrastu** mezi hmatovou úpravou a běžným povrchem pěší komunikace v souladu s vyhláškou č. 398/2009 Sb., a to pomocí rovinné desky či ekvivalentního povrchu v šíři nejméně 250 mm navazující na hmatový prvek. Zároveň technické návody uvádí: Rovinný povrch s funkčním hmatovým kontrastem je zajištěn dlažebními prvky bez sražené hrany, se spárami maximální šíře 4 mm, počtem spár mezi dlažebními prvky na délku 1 metru pásu lemujícího hmatový prvek maximálně 5 ks, počtem spár mezi dlažebními prvky na šířku lemujícího pásu maximálně 1 ks (tj. minimální osová vzdálenost spár může být 200 mm). Tento požadavek splňují například rovinné dlaždice o rozměrech 200 x 200 mm bez sražené hrany. Požadavek byl do technického návodu zakomponován na základě požadavku Sjedené organizace nevidomých a slabozrakých (SONS) a je vyžadován organizacemi sdružujícími osoby se zdravotním postižením, vydávající nezávazné pracovní podklady z oblasti bezbariérového užívání staveb pro stavební úřady.

Závěrem je nutno podotknout, že **technický návod** je materiál pro činnost posuzování shody stavebních výrobků podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb. a tudíž se nejedná o právní předpis stanovující povinnost tohoto plnění. Na základě uvedeného požadavku bychom museli např. u betonové zámkové dlažby o rozměrech 200 x 100 mm se sraženými hranami při kladení rozměru 100 mm u hmatového prvku (např. signální či varovný pás) ještě realizovat rovinnou dlažbu v šíři nejméně 250 mm navazující na hmatovou úpravu.

Příklad uplatnění požadavku technického návodu TN TZÚS 12.03.04 na tvarové řešení a lemování hmatové úpravy dlažbou 200 x 200 mm ve dvou řadách tak, aby dlažba se sraženou hranou nebyla v přímé návaznosti na hmatové prvky.

Materiálové složení hmatových úprav signálních a varovných pásů z běžných dlažebních kostek zcela neodpovídá a je v rozporu se zákonnými požadavky.

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.

poradenství pro bezbariérové užívání staveb ČKAIT
členka Představenstva ČKAIT

Ing. Jan Korbel (1948), autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby, pracoval v projektové společnosti Deltaplan, s.r.o., jako společník, jednatel, projektant v letech 1991–2013. V rámci ČKAIT působil jako člen zkušební komise (1993–2002), člen dozorčí rady (2008–2011) a od roku 2011 je předsedou Stavovského soudu ČKAIT. (foto: Tomáš Malý)

Projektování je jen pro dobrodruhy

Rozhovor s Ing. Janem Korbelem, který je předsedou Stavovského soudu ČKAIT již od roku 2011. Každoročně řeší dvacet až třicet stížností. Většinou se jedná o drobné zakázky. Vyhovět nerozumným požadavkům klienta se nevyplácí.

Vloni došlo k významné obměně stavovského soudu. Z jedenácti nově zvolených členů jsou jen čtyři, kteří již ve stavovském soudu pracovali, a čtyři, kteří dosud neměli žádnou funkci v ČKAIT. Popisuje se tato změna do současné činnosti stavovského soudu?

Pokud se týká nových členů, ukazují zatím velký hlad po informacích a zahájení činnosti. Někteří z nich dříve získali zkušenosti již v rámci svého působení v dozorčí radě nebo v Představenstvu ČKAIT. Nevidím v tom problém. Nový člen je vždy kooptován do disciplinárního, ad hoc jmenovaného senátu po boku se zkušenějšími kolegy, z důvodu dosavadní vlastní procesní nezkušenosti. Od členů stavovského soudu se očekávají zkušenosti z procesu přípravy a realizace staveb, alespoň základní právní vědomí včetně orientace v platné legislativě a samozřejmě smysl pro férové jednání. Vítané jsou určité životní zkušenosti a nadhled. Naši činnost nám komplikovala hlavně probíhající pandemie.

Jste již deset let předsedou stavovského soudu. Změnil se za tu dobu pohled na odpovědnost autorizovaných osob?

Disciplinární odpovědnost autorizovaných osob vyplývá z autorizačního zákona č. 360/1992 Sb. a z interních řádů ČKAIT. Za posledních deset let se upřesnila disciplinární odpovědnost nejen při vykonávání vázaných činností v daném oboru, ale i výkonu ostatních odborných

činností. V případě neuhrazení členského příspěvku v předepsaném termínu byla disciplinární opatření rozšířena o pokuty. Drobné úpravy řádů ČKAIT znamenaly už jen další upřesnění či promítnutí konkrétních ustanovení platného znění správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.), kterým je procesní postup ČKAIT vždy vázán. Pohled na odpovědnost autorizovaných osob se v rámci působnosti stavovského soudu tedy změnil pouze v duchu výše uvedeného.

Co nejčastěji projednáváte? Je něco, co se stále opakuje?

Za provinění autorizované osoby se považuje pochybení profesní nebo etické, včetně neplacení členského příspěvku. V profesních kauzách řešily disciplinární senáty stavovského soudu nejčastěji pochybení osob autorizovaných v oboru pozemní stavby. A to zejména u projektové dokumentace, realizace staveb či zajišťování dozorů a inženýringu staveb menšího rozsahu soukromých investorů, tedy rodinných a bytových domů. Převládají „skryté“ vady technického řešení a neplnění termínu předání hotového díla v kombinaci s tzv. „bezesmluvním vztahem“. Objednávka či smlouva o dílo může být samozřejmě i ústní, ale potom vzniká problém prokázat všechny skutečnosti. Přetrvávajícím nešvarem je realizace staveb podle, pro tento účel nedostačující, dokumentace pro stavební řízení, někdy alespoň i jakési jednostupňové dokumentace.

Stížnosti bohužel často vyvěrají i z letitých sousedských sporů. Kromě stížností fyzických osob byly předmětem disciplinárního řízení i stížnosti stavebních úřadů, společenství vlastníků jednotek, Policie ČR, Hasičského záchranného sboru, Inspektorátu práce, stavebních a projektových společností, výjimečně také České komory architektů.

To jsou drobné zakázky. Řešíte i velké mediální kauzy?

To je zajímavé. Velké mediální kauzy typu zřícený most ve Studénce, zvlnění povrchu dálnice D48, pád střechy školní tělocvičny v České Třebové nebo havárie lávky přes Vltavu v Praze-Troji se u Stavovského soudu ČKAIT neřešily. Nikdo si totiž v této souvislosti na činnost autorizovaných osob nestěžoval.

Našel byste v projednávaných kauzách souvislost mezi nízkým honorářem a nedostatečnou kvalitou projektové dokumentace?

Orgány Komory, tedy ani stavovský soud, z principu neřeší obchodní vztahy svých členů. Myslím, že smluvní výše dohodnutého honoráře nemá přímou souvislost s kvalitou, ale spíše potřebným rozsahem projektové dokumentace. Autorizované osoby ne vždy poučí klienta o nezbytném rozsahu činností nebo dokumentace pro získání potřebného stanoviska, rozhodnutí apod. Slíbí zařídit „všechno“, a v případě potíží se brání tvrzením, že to klient výslovně nepožadoval. Naopak častým pochybením autorizovaných osob je také „vstřícnost“ ke klientovi, kdy kvůli dobrým vztahům nebo získání zakázky vyhoví ústním požadavkům investora na levnější technické řešení, neodpovídající právním předpisům, územnímu rozhodnutí nebo stavebnímu povolení. A následně se brání tvrzením: „...tak to požadoval investor“.

Pokud autorizované osoby orazítkují nekvalitní projektovou dokumentaci, musí se připravit na možné soudní spory?

Určitě. Použitím vlastního autorizačního razítka se státním znakem a s připojeným vlastnoručním podpisem přebírají autorizované osoby svoji výhradní a nezrušitelnou odpovědnost za správnost a technickou úroveň jimi označených činností. Dokumentace se stává úřední listinou. Tak to funguje nejen v rámci ČKAIT, ale i u obecného soudu. Neobstojí třeba výmluva: „... já jsem to jen kontroloval“ nebo dokonce „... já jsem to jen orazítkoval“! Náhradu škody a trestní odpovědnost v souvislosti s pochybením autorizované osoby neřeší potom ovšem ČKAIT, ale příslušné soudy. Tyto soudy hledají primárně viníka tzv. podle první chyby, nejdříve se tedy vždy musí „vyvinít“ autorizovaný projektant.

V případě havárie lávky v Troji se na autorizovaném projektantovi požaduje odpovědnost za stav nosné konstrukce třicet let po dokončení stavby. Opravdu je odpovědnost autorizovaných osob takto časově neomezená?

To považuji za nehoráznost, zejména v tomto případě. Také kvůli skutečnosti, že autor původního návrhu nebyl během životnosti konstrukce vyzván ke spolupráci při údržbě, kontrolách a opravách lávky. Pokud vím, nebyla prokázána ani chyba ve statickém výpočtu (vlastně celém návrhu). Otázkou zůstává odpovědnost dozorců při výstavbě, odpovědnost zhotovitele a také odpovědnost vlastníka stavby. Jednalo by se zde o doživotní odpovědnost projektanta – toto téměř otrokářské ustanovení by však muselo zahrnovat podrobné podmínky své účinnosti a není v našem právním řádu ukotveno. Autorizované (fyzické) osoby jsou v rámci disciplinárního řízení

Ing. Jan Korbel se jako hlavní projektant významně podílel na zpracování stavební části Domova pro seniory Hagibor, který byl v Praze 10 dokončen v roce 2008. Autory architektonického řešení byli Jan Línek a Josef Kolář. (foto: Ester Havlová)

Další zajímavou stavbou, na které se Ing. Korbel podílel, je Palác Zdar na Mírovém náměstí v Ústí nad Labem. (foto: commons.wikimedia.org)

ČKAIT disciplinárně odpovědné za pochybení či porušení povinností tři roky zpět od data převzetí stížnosti Komorou. Trojská lávka byla však navržena a realizována ještě před vznikem ČKAIT v roce 1992.

Jakou odpovědnost má vlastník stavby?

Povinnosti vlastníka stavby po dokončení stavby a v průběhu jejího užívání jsou stanoveny dosud platným stavebním zákonem č. 183/2006 Sb. a prováděcími předpisy. Vlastník stavby nesmí například změnit užívání stavby k jinému účelu, než k jakému byla zkolaudována. Je povinen udržovat stavbu po celou dobu její existence v řádném stavu a umožňovat kontrolní prohlídky stavby. Dále bezodkladně oznamovat příslušnému stavebnímu úřadu závady, poruchy a havárie. Pokud se týká technických zařízení, jsou navíc předepsány pravidelné revize technického vybavení, např. výtahů, komínů, plynových či elektrických rozvodů a zařízení, hromosvodů, kotelen apod. Problémem kupodivu zůstává absence požadavku na povinné a pravidelné odborné kontroly nosných konstrukcí všech staveb (nejen staveb dopravních, vodohospodářských a staveb energetické infrastruktury), na což upozorňuje ČKAIT.

Zabýváte se dlouhodobě problematikou stavebního práva v nejširším kontextu. Sledujete proces rekonstrukce stavebního zákona? Je podle vás rekonstrukce nutná?

Po mnoha novelách stavebního zákona, které přinesly postupně řadu komplikací, nejistot a prodloužení stavebního řízení, je prostě nezbytné přistoupit k razantnímu řešení. Také proto, že naše stavební právo musí plně odpovídat českému právnímu řádu, který už je v drtivé většině kompatibilní s právem evropským. Všude se také dozvídám, že hlavním důvodem změny je zkrácení stavebního řízení. Avšak i dosud platné stavební předpisy ukládají stavebním úřadům lhůty k vyřízení a ukládají jim vypořádat rozpory mezi účastníky řízení. Ani dnes stavební úřad nemá být jen sběratelem a archivářem dokumentů. Tak nevím. Právní stavební předpisy mají být jasné a jednoznačně srozumitelné zejména těm, kdo se jimi řídí. Měly by být univerzální pro celý stát. A tiše dodávám – měly by být jednoduché. Právnik by potom měl jen pomocnou roli. Chtěl bych věřit, že avizovaná centralizace územního a stavebního řízení znamená tu očekávanou, klientsky orientovanou státní správu. Developerům se jistě bude líbit oslabení pozice obcí. Vydání stavebního povolení na principu fikce souhlasu (v případě pozdního vyjádření dotčených úřadů, správců sítí apod.) může následně vést k velkému zahlcení soudů.

Jaký dopad na odpovědnost autorizovaných osob bude mít nový stavební zákon?

Snaha ČKAIT i ČKA o zachování postavení, resp. oprávnění autorizovaných osob v procesu výstavby byla v průběhu připomínkového řízení úspěšná v rámci daných možností. Bohužel i nadále nebude projektant účastníkem stavebního řízení. Podmínky výkonu technického dozoru a principy autorského dozoru snad zůstanou nezměněné. Změnou v návrhu stavebního zákona je zavedení pokuty až do výše 400 tisíc korun za provádění vybraných činností ve výstavbě bez potřebné autorizace v příslušném oboru. V autorizačním zákoně bude doplněna mezi vybrané či odborné činnosti např. dokumentace pro provádění stavby; podle požadavku ČKAIT bude doplněna dosud chybějící definice překrývání oborů. Naopak součástí autorizačního zákona i nadále nebude honorářový řád. Překvapivě se však navrhuje, bez iniciativy ČKAIT a ČKA,

zvýšení maximální výše pokuty za disciplinární provinění autorizovaných osob z dosavadních 50 000 Kč na 300 000 Kč. Nový stavební zákon bude určitě podporovat digitalizaci celého procesu přípravy a realizace staveb, vč. územního a stavebního řízení. Centralizace a nové procesní postupy však zřejmě omezí možnost stavebníků poradit se předem s úředníkem stavebního úřadu. Další dopady mohou vyplynout z navazujících prováděcích vyhlášek, např. „O dokumentaci staveb“ apod.

Pokud dojde ke zvýšení sankcí vůči autorizovaným osobám, najde se vůbec někdo, kdo bude chtít projektovat?

Projektování staveb je krásné povolání, ale čím dál víc se stává činností jen pro dobrodruhy. Posledními projektanty by snad mohli zůstat kolegové architekti, zejména pokud se bude jednat o architektonické studie.

Kolik kauz řeší v průměru stavovský soud za rok, v jakých oborech převládají, kolik obviněných je odsouzeno?

Kauz řešíme ročně dvacet až třicet. Navíc provinění 100 tzv. neplatičů, tedy členů Komory, kteří k 31. březnu kalendářního roku nesplnili svou základní povinnost a neuhradili roční členský příspěvek. U profesních kauz se jedná z osmdesáti procent o pochybení v oboru pozemní stavby, následuje statika a dynamika staveb; na opačném konci jsou např. obory mosty a inženýrské konstrukce, geotechnika. Zajímavostí také je, že za celou dobu mého působení ve stavovském soudu se mezi „hříšníky“ vyskytlo pouze devět žen! V necelé desetině kauz je disciplinární řízení přerušeno, odročeno nebo zastaveno. V jednotkách procent dochází k odvolání nepravomocně „odsouzených“ k Představenstvu ČKAIT proti rozhodnutí o vině nebo uloženému disciplinárnímu opatření. Stručný přehled činnosti stavovského soudu je každoročně uveden ve výroční zprávě ČKAIT.

Jaké tresty nejčastěji udělujete?

Disciplinární opatření se ukládá na základě průběhu disciplinárního řízení v návaznosti na žalobní návrh dozorčí rady. Rozsah možných disciplinárních opatření (nejde-li o výši škody nebo trestní čin, jejichž posuzování Komoře nepřísluší) vyplývá z § 20 autorizačního zákona. V praxi převládá udělení písemné důtky nebo nižší pokuty, naopak odejmutí autorizace je naprosto výjimečné. Pokud se nejedná o závažné nebo opětovné porušení povinností autorizované osoby, potvrzuje se rozhodnutím senátu pouze vina, ale disciplinární opatření se neukládá. Závěrečné rozhodování o udělení disciplinárních opatření (trestů) je však z celé agendy stavovského soudu tou nejméně příjemnou nebo povznášející činností.

22 let jste pracoval jako společník, jednatel a hlavní projektant ve společnosti Deltaplan, s.r.o. Na jakých významných stavbách jste se podílel? Projektujete i nyní?

Z mnoha zajímavých staveb, na kterých jsem se podílel, nejraději vzpomenu na rekonstrukci bývalého Ústavu šlechtičen na Pražském hradě, rekonstrukci bývalého Domu ČKD na Můstku (New Yorker), domov důchodců Hagibor, rekonstrukci budovy ČSOB Na Poříčí, rekonstrukci budovy ČNB, dále Palác Zdar v Ústí nad Labem, obchodní centrum Forum v Ústí nad Labem nebo rekonstrukci hotelu Harmony ve Špindlerově Mlýně. Po ukončení činnosti v Deltaplanu občas řeším pouze drobnosti (byty, chaty) pro známé a kamarády.

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka Z+i ČKAIT

ČKAIT sleduje soudní jednání ve věci havárie Trojské lávky

Již druhé soudní přelíčení se konalo 21. dubna 2021. Stejně jako v září minulého roku se nedostavil soudní znalec obžaloby, na základě jehož posudku byly obžalovány dvě autorizované osoby.

Trojská lávka se zřítila 2. prosince 2017. Dva roky po havárii byly na základě vyšetřování a znaleckého posudku obžalovány dvě fyzické – autorizované osoby. Hlavní město Praha se připojilo k obžalobě a žádá náhradu škody v řádu několika milionů korun. Další soudní přelíčení je naplánováno na 17. června 2021.

Prvním obžalovaným je prof. Ing. Jiří Stráský, DSc., podle jehož projektu byla lávka v roce 1984 dokončena. Podle obžaloby by projektant měl dlouhodobě odpovídat zejména za odolnost a bezpečnost nosné konstrukce. A to i přesto, že od dokončení stavby až do jejího zřícení neměl žádné informace o údržbě a prováděných rekonstrukcích. Podle profesora Stráského přitom byla hlavní příčinou pádu lávky salinita vzniklá z nesprávné zimní údržby solením komunikací, důsledky povodně v roce 2002 a zejména nesprávně navržená a provedená oprava v letech 2012 až 2013.

Druhým obžalovaným je Ing. Antonín Semecký, bývalý vedoucí oddělení mostů Technické správy komunikací (TSK). Podle jeho vyjádření byly jeho pravomoci omezené, neboť nemohl rozhodovat o tom, která z mnoha mostních konstrukcí ve špatném až havarijním stavu se má uzavřít, ani o tom, kam se mají alokovat prostředky na opravy. Tato rozhodnutí spadají do kompetence politického vedení hlavního města.

Odpovědnost politického vedení metropole za to, že dlouhodobě zanedbávala opravy mostů v havarijním stavu, se před soudem neřeší.

Přitom stavební zákon, minulý i současný, vždy činí odpovědným za udržování stavby v provozuschopném a bezpečném stavu jejího vlastníka (viz článek strana 19 v tomto vydání).

Předchozí zprávy související s tématem

Z+i ČKAIT 5/2020 Soud začal...

Z+i ČKAIT 4/2020 Kdo opravdu může za pád Trojské lávky?

Z+i ČKAIT 3/2020 Má být projektant doživotně odpovědný za své dílo, když není informován o prováděných stavebních úpravách?

Z+i ČKAIT 3/2020 Jak dlouho trvá odpovědnost autorizované osoby za vady projektové dokumentace a z nich vzešlé škody?

www.youtube.com/c/CKAIT-vidео

Videozáznam z 23. června 2020 na tiskové konferenci s názvem V Praze-Troji se zřítila lávka – a co dál z pohledu odborníků ČKAIT

Ing. Radim Loukota
člen Představenstva ČKAIT

Obce a města jako smluvní partneři – Výkon profese a členství v zastupitelstvu

Autor: Jana Zwyrtková Hamplová
Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o., 1. vydání, Praha 2020
Formát A5, 117 stran,
ISBN: 978-80-88265-28-3

Publikace obsahuje základní informace o fungování samosprávy v obcích a městech. Je určena všem, kteří přicházejí se samosprávou do kontaktu. Právní rámec fungování

a rozhodování v obcích a městech je pro nezasvěcené složitý. Obzvláště ten, kdo vstupuje s obcí do smluvního vztahu, potřebuje vědět s kým jednat, co kdo v obci rozhoduje a jak vůči ní postupovat. Je podstatné vědět, jaký proces musí předcházet uzavření smlouvy, kdo danou smlouvu, její změny a dodatky musí schvalovat. Je-li člen ČKAIT členem zastupitelstva, měl by vědět, zda pro svou obec může pracovat a za jakých podmínek. Znáť oblast samosprávy a její vnitřní mechanismy je pro technické odborníky nejen důležité, ale i praktické. Publikace je zpracována čtivou, pro veřejnost srozumitelnou formou a doplněna řadou příkladů z praxe.

Recenze: Knihu *Obce a města jako smluvní partneři* od Mgr. Jany Zwyrtkové Hamplové jsem si se zájmem přečetl. S potěšením mohu konstatovat, že se jedná o pozoruhodné a velmi dobře napsané dílo, které

by nemělo chybět v knihovnách autorizovaných osob ČKAIT, zejména těch kolegů, kteří dosud se samosprávami obcí a měst na profesní úrovni příliš nespouštěli. Autorce knihy se podle mého názoru podařilo přijatelným jazykem, bez „suchých“ právnických formulací, uspořádat „čtivý“ text, který je logicky členěn do tematických kapitol. Jana Zwyrtková Hamplová se znalostí věci srozumitelně seznamuje čtenáře s jednotlivými tématy počínaje volbou zastupitelstva přes fungování a pravomoci orgánů obce, uzavírání smluvních vztahů až po vazby obce na stavební právo. Kniha si neklade ambici být právní učebnicí nebo vyčerpávající encyklopedií, je však dostačující pro všechny, kteří se chtějí orientovat v základní rovině vztahů a pojmů uplatněných v právním prostoru našich samospráv. Čtenář tak bude na základě nově získaných elementárních poznatků blíže k dosažení úspěšnějších výsledků při jednáních na českých radnicích a magistrátech. Osobně bych chtěl poděkovat IC ČKAIT za podporu vydání této oceněné publikace; její autorce přeji vůli, chuť a energii potřebnou k vydání dalších podobných prací. Vám, vážení profesní kolegové, si dovoluji vřele doporučit seznámení se s tímto dílem! Je určeno všem autorizovaným osobám i členům zastupitelstev pracujícím pro obce a města aneb „když chcete dostat zaplacené“.

Bc. Libor Honzárek
zástupce předsedy oblasti ČKAIT Jihlava
místostarosta Havlíčkova Brodů
předseda Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

Zpráva z 2. zasedání představenstva

Výběr nejdůležitějších bodů projednávaných 22. dubna 2021. Celý zápis je k dispozici na www.ckait.cz.

Per rollam mezi řádnými jednáními v únoru a dubnu 2021 byl přijat návrh pojišťovací komise uzavřít pojištění proti kybernetickým rizikům se společností Colonade i s vyšším pojistným (9 pro, 1 zdržel se, 5 proti) a bylo schváleno uzavřít smlouvu s Post Signum na zajištění „elektronických autorizačních razítek“ (14 pro, 0 zdržel se, 1 proti).

Plnění uložených úkolů

Ing. Loukota informoval o soudním řízení ve věci pádu Trojské lávky, které se konalo 21. dubna a kde byly přečteny písemné výpovědi a důkazy. V závěru byl podán návrh na shromáždění dalších důkazů, předvolání dalších svědků a vypracování dalšího soudně znaleckého posudku. Další projednání je plánováno na 17. června.

Ing. Zdařilová, Ing. Vaverka, Ing. Šafařík informovali o tom, že zatím nenašli vhodného poskytovatele softwaru pro rychlejší způsob sčítání hlasů tajné volby na SD 2023.

Ing. Drahorád informoval, že na začátku května se sejde komise pro celoživotní vzdělávání a bude jednat o zavedení bonusů pro členy, kteří plní podmínky projektu ČZV, a o definování základních pravidel pro pořádání konferencí.

Ing. Vokurka informoval o kontrole studijních plánů škol, z nichž uchazeči žádají o autorizaci v oboru geotechnika, kontrolovány budou i další obory.

Ing. Mráz ověřil důvody nárůstu nákladů na časopis Stavebnictví. Příčinou je zvýšená cena poštovního a vyšší počet členů.

Ing. Hnízdil informoval, že v malé zasedací místnosti bude doplněna technika pro online jednání a webináře. Také oblastní kanceláře jsou pravidelně střediskem IT dotazovány, zda nemají požadavky na novou techniku.

Ing. Majer, Ing. Šafařík požadují připravit nový informační systém Komory. Po zpracování zadávací dokumentace doporučují oslovit IT společnost s cílem zjistit orientační cenu systému.

Shromáždění delegátů

Vzhledem k současné epidemické situaci nebylo možné dosud uspořádat valné hromady oblastí, proto představenstvo rozhodlo o odložení shromáždění delegátů na 2. října 2021.

Dostavba budovy Sokolská 15

Ing. Vaverka prezentoval upravenou studii proveditelnosti zpracovanou arch. Nasadilem bez parkovacích stání. Ing. Motyčka prezentoval ekonomické zhodnocení zpracované společností Edifice. Předseda shrnul další postup a možnosti k předložení na SD – varianta 1 je dostavba podle studie, varianta 2 je nákup nových prostor v Praze a do nich přesunout část administrativy.

Představenstvo na základě usnesení SD 2020 nechalo dopracovat studii proveditelnosti. Dopracovaná studie se jeví jako neekonomická, proto doporučí SD 2021 pro ekonomické zhodnocení volných prostředků přikoupení nových administrativních prostor a současně část prostředků použít pro úpravy budovy Sokolská 15 (10 pro, 3 zdržel se, 0 proti).

Výsledky hospodaření ČKAIT v roce 2020

Daňový poradce ČKAIT Mgr. Dvořák zpracoval návrh daňového příznání ČKAIT, které bude podáno v červnu 2021. K tomu ekonomický mandatař ČKAIT Ing. Motyčka dopracoval přílohy – výsledovku a rozvahu. Konečné výsledky hospodaření budou zaneseny do opravné tabulky, kterou obdrží delegáti Shromáždění delegátů ČKAIT 2021.

Výsledek daňového příznání:

Roční úhrn čistého obrátu:	95 482 207 Kč
Rozdíl mezi příjmy a výdaji:	6 993 069 Kč
Základ daně:	8 736 000 Kč
Daň (19 %):	1 659 840 Kč

Představenstvo schválilo účetní uzávěrku za rok 2020 podle přiložených výkazů a přílohy k účetní závěrce a rozhodlo o přesunu vytvořeného zisku ve výši 5 333 229 Kč do nerozdělených zisků minulých období (14 pro, 0 zdržel se, 0 proti).

Hospodaření ČKAIT v prvním čtvrtletí 2021

Ekonomický mandatař ČKAIT Ing. Motyčka předložil průběžné výsledky za leden až březen 2021 (25 % ročního rozpočtu). Mandatorní příjmy byly plněny zejména v části týkající se členských poplatků ve výši 81 %. Mandatorní výdaje byly čerpány celkově ve výši 18 %. Ekonomická komise ČKAIT na svém zasedání 14. dubna 2021 (online) projednala návrh úpravy rozpočtu ČKAIT na letošní rok s ohledem na výsledky hospodaření ČKAIT v roce 2020. Jedná se o přesuny mezi kapitolami mandatorních výdajů. Na dnešním jednání byl předložen pracovní návrh se změnami. Změněný návrh rozpočtu na rok 2021 bude předložen představenstvu ke schválení na jednání 24. června 2021. Nový návrh rozpočtu bude následně schvalovat Shromáždění delegátů ČKAIT 2021.

Příprava návrhu rozpočtu ČKAIT na rok 2022

Pro chystané Shromáždění delegátů ČKAIT 2021, které bylo posunuto na náhradní termín 2. října 2021, musíme připravit k projednání a schválení výši členských příspěvků pro rok 2022. Do návrhu rozpočtu na rok 2022 byly zahrnuty údaje o výdajích výrazně ovlivňujících celkové hospodaření. Jedná se o následující:

- valorizace platů zaměstnanců o 2 %, což představuje zvýšení výdajů o cca 0,5 mil. Kč;
- úprava hodinových sazeb za náhradu času členům zkušebních komisí, pracovních komisí, volených orgánů atd. (tj. zvýšení nejnižší hodinové sazby z 350 Kč/hod., resp. 450 Kč/hod. o 100 Kč) – odhaduje se nárůst výdajů o 3,5 mil. Kč;
- zahájení financování investice ČKAIT (rekonstrukce a dostavba budovy na Sokolské v Praze) – nebude mít s největší pravděpodobností zatím v roce 2022 a pravděpodobně ani 2023 vliv na daňové uznatelné výdaje, bude financováno ze zisku minulých let;
- cena pojistného – základní skupinové pojištění se týká výše škody způsobené autorizovanou osobou do 250 tis. Kč. Podle průzkumu ekonomické a pojišťovací komise je tato základní výše pro většinu členů dostatečná a není třeba základní pojištění zvyšovat.

Výsledné hospodaření IC ČKAIT, s.r.o., v roce 2020

Dozorčí rada Informačního centra ČKAIT, s.r.o., jednala na dálku 25. března 2021. Projednala výsledky hospodaření v roce 2020 a odsouhlasila podání daňového přiznání do konce března 2021. Konečný výsledek hospodaření je následující:

Výnosy:	19 008 106 Kč
Náklady:	18 953 772 Kč
Hospodářský výsledek:	54 334 Kč
Výsledek po zdanění:	-3 426 Kč

Na doporučení Dozorčí rady IC ČKAIT, s.r.o., schvaluje Představenstvo ČKAIT účetní závěrku IC ČKAIT, s.r.o., za rok 2020 podle příložených výkazů a přílohy k účetní závěrce a rozhodlo o úhradě ztráty ve výši 3 426 Kč z nerozdělených zisků minulých období.

Pojištění autorizovaných osob

Pojišťovací makléř předložil k dnešnímu jednání stav pojistných událostí k 18. dubnu 2021. Z výsledků vyplývá, že škodní průběh dosáhl celkově výše 65 %. Proto pro rozpočet ČKAIT na rok 2022 můžeme počítat se stejnou cenou pojistného. Přičte se pouze částka za nové členy.

Rekodifikace stavebního zákona

Ing. Hladík informoval o výsledcích druhého čtení v PSP ČR. Projednání v Hospodářském výboru PSP ČR se uskutečnilo 28. dubna. Předseda informoval o vrácení pozměňovacího návrhu o pokutách pro projektanty v nižší částce. Předseda opět pokuty odmítl, jednal s Mgr. Korbelem a s Ing. Kolovratníkem, návrh byl stažen. Opět byl také předložen pozměňovací návrh na rozšíření vybraných činností o zeměměřičství, předseda také tento návrh odmítl.

Různé, informace z jednání

Ing. Špalek informoval o jednání s Ing. Hadžić o kontrolách zastřešení předpjatými vazníky. Dále informoval o účasti na valné hromadě ČKA, kde zároveň jednal s Ing. Muřickým a Ing. Serafínem o BIM. Dále informoval o jednání s předsedou Národní sportovní agentury Milanem Hniličkou o spolupráci na rozvoji sportovních zařízení a pomoci při zhodnocení veřejných zakázek. Dále informoval o domluveném jednání na MPO ČR, jak bude pokračovat spolupráce v zavádění metody BIM v ČR. Požadujeme vyhodnotit výsledky společného memoranda.

Prof. Materna informoval o odeslání společného dopisu ČKAIT a ČKA náměstkovi MPO ČR Ing. Muřickému. Předsedové komor požadují vyhodnotit výsledky práce společného memoranda s MPO ČR a ČAS. Informoval o přípravě nového memoranda, jednání na MPO ČR proběhne 29. dubna.

Ing. Pater informoval o zasedání poroty soutěže Cena Inženýrské komory 2020 a předložil tři návrhy poroty na udělení Ceny Inženýrské komory 2020 s finančním oceněním 40 000 Kč a jeden návrh zvláštního ocenění poroty s finančním oceněním 30 000 Kč. Výsledky budou vyhlášeny a ceny předány na Shromáždění delegátů ČKAIT 2021.

Ing. Loukota informoval o rozpracování metodiky komunikace ČKAIT. Bude rozeslána jako podklad pro červnové jednání představenstva. Dále informoval o rozšíření funkcí webu www.cenyzaprojekty.cz.

Ing. Vokurka informoval, že požádal jednotlivé garanty oborů v AR o účast na zkouškách odborné způsobilosti v Praze a v Brně pro zhodnocení, zda je průběh v Praze a Brně stejný.

Ing. Majer připomněl návrh zaslání dokumentu etiketa komunikace a jednotný vizuální styl. Připravil jednotný design podpisu má za úkol Ing. Hnízdil.

Ing. Zdařilová informovala o vyhlášení nového ročníku Stavby roku a soutěže Urbanistický projekt roku. Dále informovala o své účasti v komisi SFPI. Doporučuje organizátorům akcí ČŽV zpřístupnit účastníkům podklady.

Ing. Drahorád požádal o doporučující dopis pro VŠB-TU Ostrava a soukromou firmu k žádosti o grant o výzkum z TAČR. Dále předložil návrh změny volebního a jednacího řádu. Také se dotázal na zvýšení počtu zasedání představenstva. Předseda doporučuje zasílat i podklady k bodu Různé k prostudování před jednáním, tím dodržíme plánovanou dobu jednání.

Ing. Filip požádal také o dopis podpory pro ČVUT a soukromou firmu k projektu Zajištění a udržení dlouhodobé obslužnosti sídlištních celků a nástupních ploch v rámci mimořádných událostí. Dále připomněl práci pro splnění úkolu SD 2019 – zrovnoprávnění postavení soutěžního řádu ČKA a ČKAIT ve vztahu k ZZVZ. Na úpravě Soutěžního řádu ČKAIT pracuje komise a kroky konzultuje s právníkem, na dalším jednání představenstva bude informovat o výsledku.

Ing. Šafařík připomněl požadavek profesního aktivu pro obor geotechnika na překlad publikace Geotechnical Baseline Reports for Constructions. Musí být známy náklady na překlad a podmínky licence ASCE.

Ing. Vaverka doporučil pozvat předsedu senátu RNDr. Miloše Vystrčil na shromáždění delegátů.

Ing. Hnízdil předložil v zastoupení Ing. Řehůrkové žádosti o udělení záštity: FOR ARCH 2021, FOR INTERIOR 2021 – pořadatel ABF, a.s., a International Conference on Concrete Sustainability – fib ICCS21 – pořadatel FSv ČVUT v Praze – R2102-10 (8 pro, 0 zdržel se, 0 proti) – schváleno. Dotázal se na náklad ročenky Inženýrská komora 2021 – představenstvo rozhodlo o nákladu v počtu 2500 ks. Dále informoval o množících se případech padělání autorizačních razítek. Podali jsme několik trestních oznámení prostřednictvím našeho právního zástupce.

Ing. Hladík připomněl, po schválení nového stavebního zákona, uspořádání webináře z centrály s pořízením záznamu, který bude dostupný ostatním členům a zájemcům.

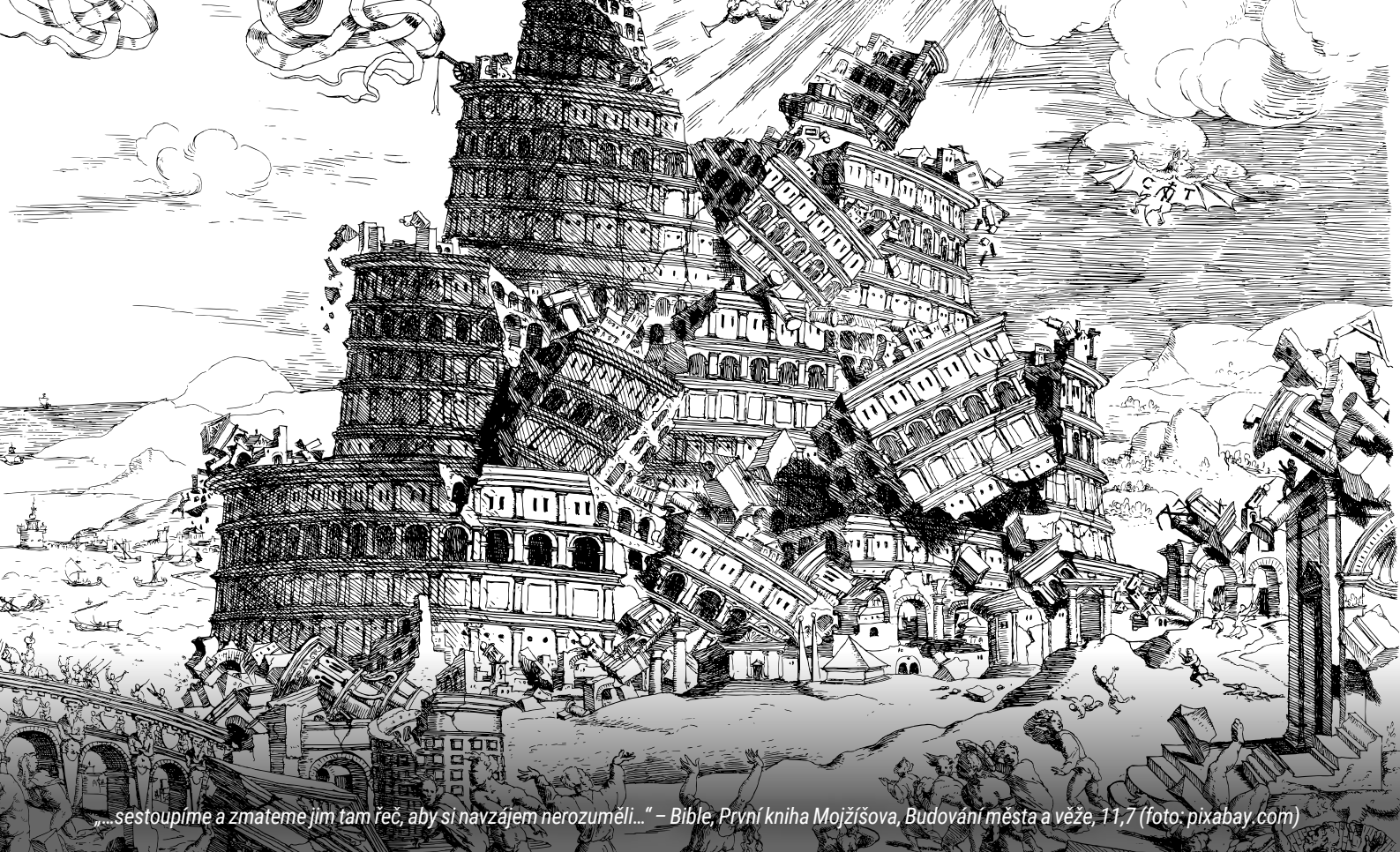
Ing. Zídek informoval o pokračování práce na kalendáři ČKAIT pro rok 2022.

Účast na jednání představenstva 22. dubna

Představenstvo: Ing. Robert Špalek; prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA – online; Ing. František Hladík; Ing. František Mráz – online; Ing. Jindřich Pater; Ing. Petr Dospiva, Ph.D.; Ing. Michal Drahorád, Ph.D.; Ing. Josef Filip, Ph.D.; prof. Ing. Karel Kabele, CSc. – online; Ing. Radim Loukota; Ing. Michal Majer; Ing. Věra Řehůrková – omluvena; Ing. Martin Šafařík; Ing. Karel Vaverka; Ing. Renata Zdařilová, Ph.D. **Ostatní:** dozorčí rada: prof. Ing. František Hrdlička, CSc. – online; stavovský soud: Ing. Jan Korbel; autorizační rada: Ing. Adam Vokurka, Ph.D.; Kancelář Komory: Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.; ekonomický mandátář Ing. Ladislav Motyčka; jednatel IC ČKAIT, s.r.o., Ing. Svatopluk Zídek – online

Následující zasedání: 24. června 2021 • 22.–23. září 2021 – OK Brno • 25. listopadu 2021

Ing. Radek Hnízdil
ředitel Kanceláře ČKAIT

„...sestoupíme a zmateme jím tam řeč, aby si navzájem nerozuměli...“ – Bible, První kniha Mojžíšova, Budování města a věže, 11,7 (foto: pixabay.com)

Rozdíl v pojmech podloží a základová půda

Profesní aktiv Geotechnika ČKAIT vydal vysvětlující stanovisko k terminologii oboru s cílem omezit nadužívání výrazu „podloží“ a nahradit ho správným pojmem „základová půda“. „Podloží“ je správný termín jen v zemědělství, částečně v dopravním a podzemním stavitelství. Ostatní obory by měly používat pojem „základová půda“.

V poslední době dochází ve verbální praxi autorizovaných osob profese geotechnika i v odborných prezentacích k nadužívání termínu „podloží“, namísto obecně správného výrazu „základová půda“. Příkladem je, že Komora sice v rámci rekodifikace stavebního práva prosadila připomínku, aby byl v novém stavebním zákoně použit správný výraz, ale přesto se někde v jeho textu tato chyba dále vyskytuje.

Apelujeme na autorizované osoby všech oborů, aby se snažili udržet, v zájmu dobrého vzájemného porozumění i možných právních konsekvencí výkladu textů ve sporech, čistotu našeho odborného jazyka a správnost vyjadřování. V tom má aktiv Geotechnika zásadní roli, byť se to zdá okrajovou problematikou. V prohlubující se mezinárodní kooperaci je třeba dbát na přesnou kompatibilitu českých termínů s především anglickými, světově nejvíce užívanými. Stejně tak odstraňovat z naší odborné řeči kromě starých matoucích germanismů a rusismů i zavádějící „hantýrku“. Tlačí na to i agentura ČAS, aby byly naše standardy poskytovány všem zájemcům dobrou češtinou.

Podloží je někdy vhodný výraz v dopravním a podzemním stavitelství

Po konzultaci s jazykovou poradnou Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky (ÚJČ AV ČR) platí, že obecnému významu slova podloží, který je uveden ve slovnících spisovné

češtiny, odpovídá následující definice: *podloží, -í s. geol., horn. vrstva horniny uložená pod jinou, zejm. užitkovou, podložní vrstva; zeměd. vrstva ležící přímo pod orníci; žel. vrstva sypkého materiálu pod šterkovým ložem.*

V tomto smyslu je tedy oprávněné používat uvedený výraz jen specificky v dopravním stavitelství pro vrstvy pod vlastní konstrukcí vozovky a v podzemním stavitelství pro vrstvy pod zhotovovanou hlubinnou konstrukcí. V uvedeném slovníku českého jazyka ovšem chybí výraz „nadloží“, který je párový k výrazu „podloží“ a osvětluje spojenou logiku užívání obou výrazů, jež pochází z pojmosloví ložiskové geologie. Popisuje relativní vztah dvou výškově odlišných geologických vrstev v horninovém masivu. Odtud přešlo užívání do báňské terminologie a následně i do provádění podzemních staveb.

ÚJČ AV ČR doporučuje, aby osvěta v oblasti správnosti a přesnosti termínů spadala výhradně do kompetence příslušných odborníků. Ti se u nás již před dlouhou dobou shodli, že jediným obecně správným termínem je „základová půda“. Ten je proto široce zaveden do všech oficiálních dokumentů a standardů. Oprávněnost tohoto termínu vyvstává i z uvážení paradoxu, že při nadbytečném používání termínu „podloží“ by obecně měla být logicky implicitně považována vrchní konstrukce stavby za „nadloží“. Takové zmatení jazyka nelze dopustit.

Nepřesné překlady euronorem

V našich stávajících dokumentech se ovšem vyskytují ojedinělé chyby ve výrazech, které ke zmatení přispívají. Je to především v nepřesných překladech euronorem nebo i jiných dokumentů z angličtiny. Nahodile se vyskytuje nesprávný výraz „podloží“ i v současném hlavním dokumentu ČSN EN 1997 Eurokód 7 – Část 1: 2006, Část 2: 2008 – Navrhování geotechnických konstrukcí. Byl také mylně zaveden i do textu ČSN 730001-7: 2003 – Navrhování stavebních konstrukcí – Slovník – Část 7: Geotechnika, jenž má sloužit ke sjednocení při překladech evropských norem.

Termín „základová půda“ je zde správně a jednoznačně přiřazen anglickému termínu „ground“. Avšak pro překlad anglického termínu „subsoil“ je zmatečně přiřazen překlad „základová půda; podloží“. Správně by mělo být jen „podloží“, neboť z anglických definic shrnutím vyplývá, že: *subsoil is the layer of soil under the topsoil on the surface of the ground*, tedy že jde o vrstvu zeminy pod povrchovou vrstvou zeminy,

což odpovídá českému „podloží“. V tomto slovníku existuje pro porovnání výraz „nadloží“, odpovídající správně anglickému „overburden“, což je podle definic zemina nebo hornina ležící nad jiným podzemním prostorem.

Ani ve stávajícím Slovníku pojmů ve výstavbě – Geotechnika a zakládání staveb (2006) není výraz „podloží“ zaveden, a tudíž neposkytuje jeho výklad. Je zde ovšem výraz „nadloží“, správně odpovídající anglickému ekvivalentu „overburden“. I zde je však zaveden zmatek při podrobném výkladu pojmu „základová půda“, když je uveden jako anglický ekvivalent kromě „ground“ také chybně výraz „subsoil“.

V právě připravované revizi tohoto slovníku by měla být nabídnuta i vhodná synonyma „základové půdy“ pro použití jen ve stylistické tísni, ale při vhodném kontextu, například „podzáklad“, „horninové prostředí“ apod.

Ing. Jindřich Řičica

předseda profesního aktivu Geotechnika ČKAIT

Rychlé železniční spojení v ČR

ČKAIT se zapojuje do přípravy staveb rychlých železničních spojení (RS) a vysokorychlostních tratí (VRT) na našem území, které zahájila současná vláda.

V oblasti VRT naše republika výrazně zaostala za ostatními státy západní Evropy (Francií, Itálií, Německem, Belgií, Španělskem atd.). ČKAIT proto nabídla Ministerstvu dopravy ČR a také Správě železnic, s.o., spolupráci a zejména pomoc při informování odborníků z našich řad, případně pomoc při projednávání a také vzdělávání. ČKAIT se stala členem mezirezortního řídicího a pracovního týmu programu Rychlých železničních spojení v České republice. Dne 4. května 2021 se konala další schůzka členů tohoto pracovního týmu a byly sděleny informace o stavu přípravy a harmonogramu dalšího postupu.

Správa železnic, s.o., přednesla zprávu o postupu v přípravě staveb rychlých železničních spojení na našem území. V současné době probíhá předinvestiční fáze (2018–2023). Jsou zpracovány studie proveditelnosti na první úseky Praha – Ústí nad Labem – Drážďany, dále VRT Polabí a na trasy VRT Praha–Brno–Břeclav a Brno–Přerov–Ostrava. Byly zadány k vypracování studie proveditelnosti na další nové VRT. Stavební řízení staveb prvních úseků se plánuje v období 2023 až 2025.

Návrhy předpokládají provoz pouze osobních vlaků (kromě části trasy do Drážďan) s rychlostí 320 km/hod. Kromě toho se předpokládá modernizace některých stávajících koridorových tratí, navazujících na nové VRT na rychlost jízdy 200 km/hod.

Protože se nové železniční tratě musí propojit s velkými železničními uzly, zejména Prahou, Brnem a Ostravou, řeší se v současné době i jejich přestavby s ohledem na spojení s VRT.

Hlavní směry rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR

— připravované VRT (probíhá předinvestiční příprava)

- - - - - výhled VRT

— modernizovaná konvenční trať

Rychlé spojení (RS) je železniční provozně-infrastrukturní systém, který zahrnuje novostavby vysokorychlostních tratí (VRT) i modernizované konvenční tratě s vysokorychlostními parametry.

(zdroj: Správa železnic, verze 1.0 k 4. 1. 2021)

Správa železnic založila pro sdílení informací o přípravě staveb železnice nové generace webovou stránku na adrese: spravazeleznic.cz/vrt.

Ing. František Mráz

místopředseda ČKAIT

Inflace za časů pandemie roste

Inflace se pohybovala v posledních měsících kolem dvou procent, v dubnu překročila tříprocentní hranici a nejspíše dále poroste. Černá labuť (nepředvídatelná událost v podobě pandemie) strukturu spotřeby ale změnila. Některé položky ze spotřebitelského koše zcela zmizely, jiné naopak získaly větší váhu.

Některé položky spotřebního koše domácnosti nečerpaly tak, jak schéma předpovídalo, jiné komodity reálně obsáhly větší váhu. V zimních měsících například odpadly nákupy šatů do tanečních, společenských obleků, vstupenek do divadel, na fotbal, i když v koši zboží zůstalo. Za zájezd do Alp si před dvěma roky domácnosti dopřávaly 0,576 promile výdajů. Letos takové vydání téměř neexistovalo. U oprav v bytech někdy docházelo k poklesu poptávky, současně vždy nenastal výraznější pokles cen.

Inflaci je třeba korigovat podle spotřebního koše

Inflace se vyčísľuje na spotřebním koši, který nezahrnuje ceny nemovitostí. Schéma věnuje pozornost vtipně i nákladům na bydlení, na drobné investice do rodinných domků, opravy a rekonstrukce v panelových domech. Tyto výdaje sleduje statistika v koši položkou „imputované nájemné“. Sestava má v Čechách tradici od dvacátých let, podobně jako v Belgii, Velké Británii, Švédsku. Opírala se o realitu, zjišťovanou „rodinnými účty“, nejprve sešitkem, do něhož dobrovolníci zapisovali za skrovný peníz pro statistické úřady rodinné výdaje. Proti staré tradici se schéma nyní nepatrně změnilo. Přijalo evropskou klasifikaci zkratkou ECOICOP (European Classification of Individual Consumption According to Purpose), a to podle dohody v Evropském parlamentu a Radě EU. Index pro inflaci se mezi současností a stejnou dobou před

rokem nebo dobou před měsícem vyjadřuje zlomkem. Ve jmenovateli i čitateli se uvádí q_0 , objem výchozího období, tedy stálý koš. Vývoj se sleduje u ceny. Ve jmenovateli je „ p_0 “ cena za výchozí období, v čitateli je „ p_1 “ za aktuální období. Meziroční třeba v únoru 2021 byla inflace 102,2; vzrostla podle stálého koše o 2,2 %. Index pro tuto výpověď:

$$\frac{p_1 \cdot q_0}{p_0 \cdot q_0}$$

Současnost cen by postihl lépe zlomek, v němž by se objem v základním a ve sledovaném období lišil. Postihl by sice realitu, neumožnil by analýzu. Jaká byla inflace podle platného koše můžete vidět v tabulce č. 1.

Od konce října 2020 do dubna 2021 tedy vykazovaná inflace dlouhodobě klesala. Uvedli jsme, že struktura spotřeby se ale změnila. Ve skutečnosti mohla tedy inflace být podle uvedených proměn až o 0,5 procentního bodu vyšší. Dále v tabulce č. 2 můžete vidět možné změny vah a cen. Pohyb nemusí být souběžný.

Letos inflace může dosáhnout téměř 4 %

Od května 2021 může činit inflace oficiálně 2,9–3,3 %, a to až do konce roku 2021. Odhaduji, že proti inflaci na klasickém koši by mohla být od

Vývoj meziroční inflace spotřebitelských cen od března 2020 do dubna 2021						
březen 2020	červenec 2020	září 2020	říjen 2020	prosinec 2020	únor 2021	duben 2021
3,4 %	3,4 %	3,2 %	2,9 %	2,3 %	2,2 %	3,1 %

tab. č. 1 (zdroj: ČSÚ)

Vybrané komodity spotřebního koše ECOICOP – podíl na celkovém spotřebitelském koši v roce 2018 a květnu 2021, změny spotřebitelských cen od ledna 2020 do dubna 2021				
ECOICOP	název	váha 2018	váha květen 2021	změna ceny
E02.131.01	pivo ležák – značkové, světlé, lahvové	6,90	7,50	pokles
E03	odívání a obuv	41,63	39,60	pokles 0,95
E03.121.12	pánské sportovní kalhoty lyžařské	0,12	0,16	růst 1,15
E04.321	instalační služby	0,64	0,50	růst 1,24
E04.31	výrobky pro běžnou údržbu a drobné opravy bytu	4,62	5,80	růst 1,05
E04.510	elektřina	38,55	42,00	stagnace
E09.421.02	vstupenka do divadla	1,52	0,01	pokles
E09.602.07	zájezd do alp	0,57	0,00	pokles
E12.703.01	kremace	1,63	1,80	pokles

tab. č. 2 (zdroj: ČSÚ)

května skutečná vyšší až o 0,5 procentního bodu, koncem roku vyšší o 0,3 procentního bodu. Ode dneška za tři roky může být inflace 7–9 %.

Poroste ale i HDP

Rámec všeho je hrubý domácí produkt. V jeho vývoji bude mít vedle jiného váhu situace sousedního Německa, odběratele části produkce českého průmyslu. Německý ministr hospodářství Peter Altmeier očekává růst HDP o 3,5 % proti roku 2020. Což by zatím bylo jen vyrovnání propadu za rok 2020. Pro rok 2022 předpokládá ministr růst

proti letošku o 3,6 %, tedy fakticky už růst proti roku 2020. Pokud by bylo toto hlavní vodítko našeho skrovného odhadu, pak také v české ekonomice může letos nastat nejdříve vyrovnání propadu HDP z roku 2020 a v dalším roce růst HDP proti roku 2020, což je klíčové pro inflaci. Ustálí se spotřeba, vyhasne zkrusování inflace. Většinu rozdílů v jejím vykazování dříve či později zažehlí periodická rekonstrukce koše.

Mgr. Ing. Milan Cikánek
nezávislý konzultant, analytik

JUBILEUM

doc. Ing. Jan Masopust, CSc. – 75 let

Narodil se 29. ledna 1946 ve Dvoře Králové nad Labem. V rodném kraji začal své dlouholeté angažmá u firmy Geoindustria a v Podkrkonoší má i svou oblíbenou chatu. Kdo se s ním setkal, odnáší si nevšední zážitek s člověkem hluboce zapojeným do tvůrčí práce a milujícím své povolání. Svou cestu si

však usilovně odpracoval. Vyrůstal v době, kdy jeho rodinné prostředí nebylo na seznamu zvýhodněných a dostat se ke vzdělání nebylo samozřejmé. Byl však nadán pílí a podnikavostí. Exceloval v prospěchu jak na střední škole, tak i na ČVUT v oboru inženýrské konstrukce a dopravní stavby. Brzy ho zaujala tehdy razantně nastupující geotechnika a již na studiích se stal „pomvědem“ u slavného prof. Myslivce, pro něhož vedl praktickou výuku studentů v zakládání staveb. Měl i širší kulturní rozhled. Byl vybaven cizími jazyky, takže jakmile to situace roku 1968 umožnila, objel na skútru za vydělané peníze půl Evropy. Přineslo mu to i první zahraniční stáž v Norském geotechnickém institutu v roce 1969. Vždy byl

velmi prakticky zaměřen, ačkoli pracoval převážně jako projektant, neváhal šlapat bláto na stavbách. Proto byl jako ryba ve vodě, když u pobočky firmy Geoindustria v SRN řídil šest let coby statik i provádění prací. K jeho rozsáhlé pedagogické práci na několika vysokých školách v ČR je nutné připomenout i výzkumné počátky v rámci kandidatury na ČVUT v 70. letech. V úzké spolupráci s prof. Ing. Dr. Zdeňkem Bažantem, DrSc., a dalšími kolegy zavedl postup navrhování velkopřůměrových vrтанých pilot, který byl na světové odborné úrovni. Doc. Jan Masopust je velmi přímočarý a otevřený člověk, humorný a výtečný kolega. Vyhýbá se politikaření i manažerským funkcím, ale odvedl úžasnou nezištnou práci v odborných spolcích i v Komoře, kde je například i dlouholetým zkušební komisařem pro autorizace. Naší profesi geotechnického inženýrství přinesl neskonale objemné dílo, teoretické v mnoha publikacích, praktické v projektech a konzultacích staveb. Přejeme mu mnoho zdraví a štěstí i uprostřed jeho rodiny.

Ing. Jindřich Řičica
předseda profesního aktivu Geotechnika ČKAIT

Ing. Vratislav Baum – 90 let

Ing. Vratislav Baum v roce 1955 krátce po dokončení Vysoké školy inženýrského stavitelství nastoupil do Státního ústavu dopravního projektování v Praze – mostní oddělení, kde začal svou profesionální dráhu. V roce 1958 se z rodinných důvodů přestěhoval do Karlových Varů, kde pracoval jako mostní inspektor u krajského

a později okresního národního výboru, posléze u Českých státních silnic v projektovém oddělení. V květnu 1968 stál u zrodu projektového střediska Dopravoprojektu Bratislava a později u jeho transformace na projektové středisko Pragoprojektu v Karlových Varech. Za dobu jeho vedení se v Pragoprojektu vyprojektovala řada významných mostních a silničních staveb, převážně v bývalém Západočeském a Severočeském kraji. Za připomenutí stojí silnice I/13 Karlovy Vary – Ostrov a dnešní průtah Karlovými Vary silnice I/6. Pod jeho vedením získali zkušenosti mladší kolegové, kteří po jeho odchodu do důchodu

v roce 1991 dokončili celý průtah silnice I/6. I v důchodu zůstal věrný své profesi mostaře a pracoval i nadále v soukromé kanceláři pro projektovou inženýrskou a konzultační činnost. Zabýval se zejména kontrolami a výpočty zatížitelnosti stávajících mostních objektů. Významná byla činnost jubilanta v ČSSI, kde zastával funkci předsedy oblastní pobočky ČSSI Karlovy Vary. Byl aktivní v činnosti ČKAIT, kde dlouhodobě spolupracoval s výborem oblasti ČKAIT Karlovy Vary a pracoval mimo jiné jako zástupce ČKAIT v porotě soutěže Stavby Karlovarského kraje. V roce 2020 mu bylo uděleno „Čestné členství ČKAIT“. Jsem rád, že jsem od roku 1975 do roku 1991 mohl získávat odborné zkušenosti ve středisku Pragoprojektu pod jeho vedením, které jsem potom mohl zúročit až do současné doby v mé další profesní dráze. K Tvému významnému jubileu Ti Slávku přejeme hodně zdraví a životního optimismu do dalších let.

Ing. Jan Froněk
člen oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Cenu Karla Hubáčka získala realizace z ateliéru ANUK architekti, realizovaná firmou V-PRODUKT – kavárna a pražírna DOK Nordbeans. (zdroj: ARR)

Soutěž Karla Hubáčka – Stavba roku Libereckého kraje 2021

Odborná porota i veřejnost vybírali z 29 přihlášených realizací. Letošní preference laiků i odborníků byly podobné – pozornost si zasloužily stavby pro veřejnost, které kultivují vnímání architektury a spojují užitečné s krásným.

Kultivační role stavby v jejím prostředí s přidanou hodnotou revitalizace brownfieldu – to byly rozhodující atributy pro volbu letošního absolutního vítěze. Cenu Karla Hubáčka si tak odnesla realizace z ateliéru ANUK architekti, realizovaná firmou V-PRODUKT – **kavárna a pražírna DOK Nordbeans**.

Cenu hejtmana získala přístavba Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou. „Ocenili jsme odvážnou a úspěšnou propagaci sklářské tematiky prostřednictvím originálního architektonického řešení. Přístavba ve tvaru skleněného broušeného krystalu navíc elegantně odkazuje na sklářskou a bižuterní tradici města,” řekl hejtman Martin Půta.

Vítězové všech kategorií jako důkaz svého úspěchu obdrželi autorské ceny v podobě skleněné vodováhy, které přímo pro Soutěž Karla Hubáčka vytvořil v roce 2019 student umělecké sklářské školy v Železném Brodě Roman Mareš.

Soutěž Karla Hubáčka – Stavba roku Libereckého kraje vyhláší Liberecký kraj spolu s městy Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Turnov a s partnery: Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Českým svazem stavebních inženýrů, Svazem podnikatelů ve stavebnictví a Technickou

univerzitou v Liberci. Od roku 2019 nese soutěž jméno světoznámého architekta doc. Ing. arch. Karla Hubáčka, Dr. h. c., který je dodnes jediným architektem oceněným Mezinárodní unií architektů prestižní Perretovou cenou, a to za své nejnámější dílo – Televizní vysílač na Ještědu. Smyslem soutěže je vyzdvihnout úspěšné nebo zajímavé stavby a šikovné osoby – žáky, studenty, projektanty, architekty, talenty v oblasti stavitelství, architektury a řemesla z celého Libereckého kraje.

DOK Nordbeans (foto č. 1)

Ocenění: Cena Karla Hubáčka (absolutní vítěz)

Přihlašovatel/stavebník: NORDBEANS, s.r.o.

Projektová dokumentace: ANUK architekti

Zhotovitel: V-PRODUKT s.r.o.

Špejchar – rekonstrukce a přestavba na bydlení (foto č. 2)

Ocenění: 1. cena v kategorii stavby pro bydlení

Přihlašovatel/projektant: Ing. arch. Jan Mareš

Stavebník: soukromá osoba

Zhotovitel: Jaroslav Beneš

Vyhlička Špička (foto č.3)

Ocenění: 1. cena v kategorii stavby pro veřejnost

Příhlašovatel/projektová dokumentace: Mjólk architekti

Stavebník: město Tanvald

Zhotovitel: SIZ s.r.o.

Kotelna na biomasu Andělská hora (foto č.4)

Ocenění: Cena poroty – zvláštní ocenění poroty za záchranu architektonického dědictví

Příhlašovatel: Ing. David Opočenský, Ph.D.

Stavebník: VZDUCHOTECHNIK s.r.o.

Projektant: Ing. arch. Filip Horatschke

Zhotovitel: V-PRODUKT s.r.o.

více o soutěži na stavbaroku.lk

Přístavba Muzea skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (foto č.5)

Ocenění: Cena hejtmána

Příhlašovatel/stavebník: Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

Projektová dokumentace: Hlaváček – architekti s.r.o.

Zhotovitel: Energie – stavební a báňská a.s.

Pavilon mateřské školy v Mníšku se zavěšenými didaktickými prvky (foto č.6)

Ocenění: Cena veřejnosti

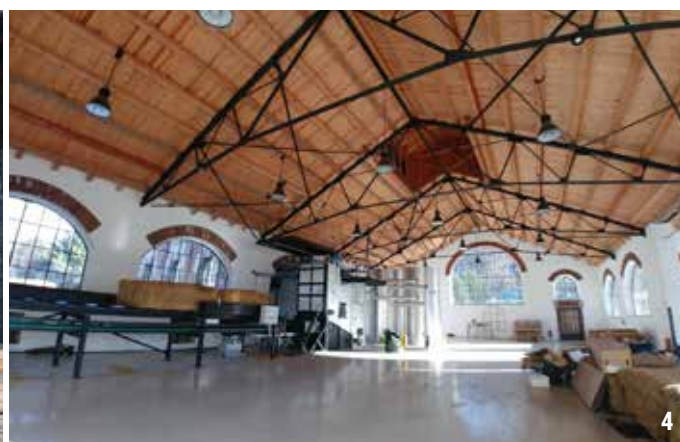
Příhlašovatel/stavebník: obec Mníšek

Projektant: Ing. David Dlouhý

Zhotovitel: SYBAN s.r.o.

Petra Handlířová

ARR – Agentura regionálního rozvoje, spol. s r.o.

Stavba roku 2020 Olomouckého kraje v kategorii rekonstrukce a obnova – Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění hradu Helfštýn (zdroj: Stavba roku 2020 Olomouckého kraje)

Stavba roku 2020 Olomouckého kraje

Do soutěže bylo přihláшено celkem 32 staveb, což je za poslední léta nejnižší počet. Nijak to však neovlivnilo úroveň přihlášených projektů a je vidět, že kvalitní a zajímavé stavby vznikají také v našem kraji. Porota pro tento rok udělila pět titulů a 11 čestných uznání.

Devátý ročník soutěže Stavba roku 2020 Olomouckého kraje se z důvodů epidemických omezení o něco prodloužil, a to jak z pohledu zasílání přihlášek, tak i jejich posuzování. Teprve v druhé polovině měsíce května se podařilo porotě navštívit stavby zařazené do druhého kola posuzování a vybrat z nich následně nejlepší stavby ve svých kategoriích dokončené v letech 2019 až 2020. Slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen pak proběhlo 4. června 2020 ve Vlastivědném muzeu v Olomouci za účasti členů poroty a zástupců kraje v čele s hejtmanem.

Drobně obměněná a omlazená hodnotící porota byla složena z deseti odborníků, kteří byli jmenováni vyhlášovatelem a zaštiťujícími institucemi. V hodnotící porotě byli zástupci kraje, České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Českého svazu stavebních inženýrů, Svazu podnikatelů ve stavebnictví a významné posílení představují taktéž zástupci architektů.

Na návrh poroty pak ještě udělil jedno čestné uznání i hejtman Ing. Josef Suchánek za velmi zdařilou renovaci menšího soukromého objektu, který sice ve srovnání s ostatními posuzovanými objekty nedosáhl

na nejvyšší stupínky, ale je příkladem velmi zdařilé a citlivé obnovy, která by mohla a měla být pozitivním příkladem pro řadu podobných vlastníků.

Při studiu podkladů a osobních prohlídkách staveb se sleduje nejenom kvalita stavebních prací. Mezi hlavní posuzované parametry patří architektonické vyznění stavby včetně prostorového a funkčního řešení, délka realizace, konstrukční řešení a spokojenost uživatelů. Nově se komise zaměřuje i na energetické hodnocení stavby a přihlíží se i např. k tomu, jak je stavba zasazena v terénu či zda jsou omezeny tepelné zisky v letních měsících.

Na podzimní stavební výstavě Stavotech v Olomouci budou vystaveny panely všech 32 přihlášených staveb, které poputují na výstavu i do dalších měst našeho regionu. Je to podle nás ideální příležitost, jak podpořit dobré stavby a ukázat zejména široké veřejnosti, jak se dá v současné době kvalitně stavět a renovovat.

Pro další ročník soutěže se počítá s drobnou úpravou soutěžních podmínek a možností, jak zapojit do soutěže i veřejnost. Kromě jiného by připravované změny měly více otevřít soutěž nejenom přihlášeným firmám, ale i občanům kraje.

Pět staveb získalo hlavní ceny**VILA PARK Olomouc, etapa B**

Kategorie: Stavby k bydlení a rekreaci

Autoři: Ondřej Chybík, Michal Křištof, CHYBIK+KRISTOF ASSOCIATED ARCHITECTS s.r.o.

Spoluautoři: Martin Holý, Ondřej Mundl, Petr Novák, Lucie Skořepová, Matěj Štrba, Ondřej Švancara, Victor Cojocar

Projektant: Ing. Zdeněk Šuchma, BABKA & ŠUCHMA s.r.o.

Manažer projektu: Ing. Ladislav Bombera

Hlavní stavbyvedoucí: Ing. Marek Krejčí

Stavebník: Vila Park Tabulový Vrch Olomouc s.r.o.

Zhotovitel: GEMO a.s.

Fakultní nemocnice Olomouc, Hemato-onkologická klinika

Kategorie: Stavby občanské vybavenosti

Hlavní architekt: Ing. arch. Adam Rujbr

Architekt: Ing. arch. Aleš Chlád

Hlavní projektant: Ing. Michal Surka

Vedoucí projektu: Jiří Sova

Stavbyvedoucí: Petr Hofman

Stavebník: FN Olomouc

Zhotovitel: OHL ŽS, a.s.

Tramvajová trať 8. května

Kategorie: Stavby dopravní, inženýrské a vodohospodářské

Autor: HBH Projekt, spol. s r.o.

Hlavní projektant: Ing. Hynek Schillberger, Ing. Miloš Kolouch

Stavbyvedoucí: Ing. Ivo Mikýška

Stavebník: Statutární město Olomouc

Zhotovitel: IDS – Inženýrské a dopravní stavby Olomouc a.s.

Hala „NATURFYT BIO“ Jeseník

Kategorie: Stavby technologické a pro průmysl a zemědělství

Architekti: Ing. arch. Tomáš Pospíšil, Ing. arch. Radomil Harazim

Hlavní projektant: Ing. Jiří Daniš

Stavebník: NATURFYT – BIO s.r.o.

Zhotovitel: Stavitelství Knotek s.r.o.

Muzeum Komenského v Přerově – záchrana a zpřístupnění hradu Helfštýn

Kategorie: Rekonstrukce a obnova

Vedoucí projektového týmu: Ing. Tomáš Klímeček

Projektanti: Ing. arch. Miroslav Pospíšil, Ing. arch. Martin Karlík

Stavbyvedoucí: Ing. Ludvík Vysloužil

Stavebník: Olomoucký kraj

Zhotovitel: HOCHTIEF CZ a.s.

Čestné uznání hejtmána**Památková a stavební obnova vily Vladimíra a Heleny Müllerových, Olomouc – Lazce**

Autor: Ing. arch. Michal Sborowitz, Marie Sborowitzová, Karel Prášil, SBOROWITZ – ARCHITEKTI; obnova podle původních dokumentů a fotografií

Stavebník: manželé David a Sabine Voda Eschgfäller

Zhotovitel: AZ Stavby s.r.o.

Ing. Jiří Kožušník

předseda oblasti ČKAIT Olomouc

Zhodnocení akcí v oblasti České Budějovice

18. března 2021 – Impregnace konstrukčního dřeva – webinář

Zástupci firmy BOCHEMIE WOOD CARE s.r.o. z Bohumína Ing. Jaroslav Strnadel, Ph.D., a Ing. Kateřina Roženková upozorňovali na to, proč nepodceňovat při novostavbách nebo rekonstrukcích nejen prevenci proti napadení škůdci již ve fázi projekční přípravy, ale i jak v jednotlivých případech postupovat a co vše brát v úvahu při výběru impregnačních prostředků sloužících k ochraně dřeva. Představili nejnovější trendy v chemické ochraně dřeva včetně praktických rad a doporučení při použití impregnace.

Webináře se aktivně účastnilo 118 autorizovaných osob.

30. března 2021 – Chyby při projektování a realizaci staveb – webinář

Přednáška ukázala na příkladech z praxe především chyby při projektování a realizaci staveb, vhodnost cíleného využití různých materiálů na základě jejich vlastností. Přednášející Ing. Ivo Petrášek představil ukázky z praxe:

- chyby při řešení projektů,

- časté chyby při realizacích stropů, stěn, ztužení budov,
- doporučené způsoby řešení,
- řešení soklů.

Webináře se aktivně účastnilo 551 autorizovaných osob.

20. dubna 2021 – Novela vodního zákona – webinář

ČKAIT ve spolupráci s ČSVH realizovala webinář, ve kterém přednášející prom. práv. Jaroslava Nietscheová a Ing. Hana Jouklová představily změnu vodního zákona zákonem č. 544/2001 Sb., který nabyl účinnost 1. února 2021:

- zvládnutí sucha a nedostatku vody, komise pro sucho,
- změna podmínek nakládání s odpadními vodami,
- nové povinnosti oprávněných k nakládání s vodami při měření množství vody, s níž nakládají s účinností od 1. ledna 2022.
- technickobezpečnostní dohled nad vodními díly a povinnosti vodoprávních úřadů.

Webináře se aktivně účastnilo 220 autorizovaných osob.

Ing. František Hladík

předseda oblasti ČKAIT České Budějovice

Nová část dálnice D3 0309/II Ševětín–Borek získala ocenění za citlivé začlenění do krajiny, řešení biokoridorů a nakládání s vodami. Hlavní projektant: Ing. Tomáš Honc (foto: Tomáš Malý)

Šest staveb získalo hlavní titul PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020

XI. ročník soutěžní přehlídky, která se koná tradičně každé dva roky, zná své vítěze. Ze 48 přihlášených staveb je jednoznačně patrné, že v Jihočeském kraji se úroveň stavění i přes složitou dobu zvyšuje.

Vyhlášení vítězů soutěže bývá obvykle na slavnostním večeru stavařů počátkem měsíce dubna. S ohledem na omezující opatření přijatá v souvislosti s covid-19 se letos vyhláší výsledky XI. ročníku Presta JČ 2018–2020 prostřednictvím časopisů, novin a webových stránek spoluvyhlašovatelů www.cssi-cr.cz, zpravy.ckait.cz, www.sps.cz, www.kraj-jihocesky.cz. Slavnostní předání cen, prezentace a setkání účastníků s hejtmánem Jihočeského kraje společně s představiteli vyhlášovatelů se předpokládá 9. září 2021 v Domě kultury Slávie v Českých Budějovicích. Pozvánky budou účastníkům rozeslány. Všechny přihlášené stavby budou představeny široké veřejnosti na putovní výstavě, která se bude konat na podzim.

Vyhlašovatelé soutěžní přehlídky jsou Český svaz stavebních inženýrů (OP ČSSI) pod patronací MUDr. Martina Kuby, hejtmána Jihočeského kraje, ve spolupráci s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (OK ČKAIT), Svazem podnikatelů ve stavebnictví ČR (SPS) a Jihočeským krajem.

Porota složená z 11 zástupců vyhlášovatelů hodnotila a vybírala z celkového počtu 48 přihlášených staveb, které byly rozděleny do šesti soutěžních kategorií. Šest nejlépe hodnocených staveb získalo v jednotlivých kategoriích „Titul PRESTA – prestižní stavba jižních Čech“ za roky 2018–2020. Hejtmán Jihočeského kraje udělil cenu „INSPIRA 2018–2020“. Byly také uděleny tři „Ceny vyhlášovatelů“

a jedna „Cena časopisu Stavebnictví“. Čestná uznání získalo celkem 11 staveb. Součástí letošního ročníku byla již tradičně i soutěžní přehlídka návrhů středoškolských a vysokoškolských studentů stavebních škol jihočeského regionu. Soutěže se zúčastnili vybraní reprezentanti čtyř stavebních škol jihočeského regionu – VŠTE České Budějovice, SPŠ stavební České Budějovice, VOŠ a SPŠ Volyně, SPŠ strojní a stavební Tábor. Desetičlenná porota složená ze zástupců vyhlášovatelů a zástupců jednotlivých škol hodnotila deset přihlášených návrhů, které zvítězily ve školních kolech.

Dálnice D3 0309/II Ševětín–Borek

Ocenění: Titul PRESTA JČ 2018–2020

v kategorii dopravní a inženýrské stavby

Projektová dokumentace: Valbek, spol. s r.o., Liberec; PUDIS a.s.

Hlavní projektant: Ing. Tomáš Honc

Hlavní stavbyvedoucí: Bc. Jan Klepal

Zhotovitel: EUROVIA CS, a.s., závod Praha-východ

a závod České Budějovice

Stavebník: Ředitelství silnic a dálnic ČR, Správa České Budějovice

Za perfektní zvládnutí stavby ve složitých podmínkách jak zakládání mostních objektů, tak i vlastního dálničního tělesa. Za citlivé začlenění stavby do krajiny včetně řešení biokoridorů a nakládání

s povrchovými vodami v ochranných pásmech zdrojů pitné vody. Stavba úseku dálnice D3 je součástí budoucího propojení Prahy přes Jihočeský kraj na rakouskou rychlostní silnici S10. Stavba byla uvedena do předčasného užívání s cca ročním předstihem. Jedná se o úsek o délce 10,6 km s dvěma mimoúrovňovými křižovatkami a čtyřmi mostními konstrukcemi. Jednalo se o novostavbu poloviny dálničního profilu společně s kompletní rekonstrukcí původní silnice I/3 tvořící druhou polovinu dálničního profilu.

Restaurace a pivovar Solnice v Českých Budějovicích

Ocenění: Titul PRESTA JČ 2018–2020

v kategorii památkové a historické stavby

Projektová dokumentace: ATELIÉR HERITAS s.r.o., České Budějovice

Hlavní projektant: Ing. Lubor Gregora

Hlavní stavbyvedoucí: Ing. Pavel Kaňka

Zhotovitel: AUBŮCK s.r.o., Boršov nad Vltavou

Stavebník: SALINUM CB a. s., České Budějovice – Litvínovice

Za zachování této unikátní památky z roku 1531 v její celistvosti a zpřístupnění veřejnosti. Za ponechání a konzervaci jedinečně dochované krovové konstrukce, která patří mezi čtveřici v ČR nejstarších datovaných krovů konstrukční soustavy s ležatou stolicí. Za citlivou rehabilitaci autentických konstrukcí oživených novými prvky a přesunutí zázemí a vlastního pivovaru do blízké provozní budovy. Propojením dvou objektů, z nichž jeden tvoří technické zázemí a druhý restauraci, může současně splňovat tato unikátní památka ty nejvyšší standardy nejen po stránce zachování historického a architektonického dědictví, ale i po stránce provozní a technické s použitím nejmodernějších technologií. Budova Solnice nyní nabízí návštěvníkům příjemné posezení ve třech patrech restaurace spojené s možností nahlédnutí do dochovaných a obnovených prostor podkroví se samostatným galerijním prostorem s velmi cennou krovovou konstrukcí.

Polyfunkční dům Na Ohradě ve Strakonici

Ocenění: Titul PRESTA JČ 2018–2020

v kategorii rodinné a bytové domy

Projektová dokumentace: STA, projektový ateliér, v.o.s., Strakonice

Hlavní projektant: Ing. arch. Zbyněk Skala

Hlavní stavbyvedoucí: Ing. Josef Skala

Zhotovitel a stavebník: Znakon Group, a.s., Sousedovice

Za mimořádně přínosný způsob, jakým se účastníci výstavby vypořádali se stavebním záměrem. Investor za výjimečný investorský počín v lokalitě, architekt za příkladnou orientaci v urbanistickém prostředí a složité stavebně technické situaci. Dům pomáhá definovat prostor nového náměstí, parter k náměstí ponechává jako veřejný prostor a průchody zachovává prostupnost zástavby. Hmotová skladba správně reaguje na výšku sousedících štitů panelových domů, je správného měřítko a chybějící podlažní plochu kompenzuje ustoupeným podlažím. Založení stavby na plovoucích pilotách v tekutých píscích a statická koncepce patří do učebnic pozemního stavitelství. Stavební provedení přispívá ke skvělému výsledku.

Podkrovní vestavba a nádvoří Obchodní akademie a Jazykové školy v Písku

Ocenění: Titul PRESTA JČ 2018-2020

v kategorii občanské a průmyslové stavby – rekonstrukce

Projektová dokumentace: ATELIÉR HERITAS s.r.o., České Budějovice

Restaurace a pivovar Solnice v Českých Budějovicích (foto: Tomáš Malý)

Polyfunkční dům Na Ohradě ve Strakonici (zdroj: PRESTA JIŽNÍ ČECHY)

Podkrovní vestavba a nádvoří Obchodní akademie a Jazykové školy v Písku (zdroj: PRESTA JIŽNÍ ČECHY)

Hlavní projektant: Ing. Lubor Gregora

Hlavní stavbyvedoucí: Petr Havránek, Václav Turek

Zhotovitel: PRIMA, a.s., Strakonice a KOČÍ a.s., Písek

Stavebník: Obchodní akademie a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Písek

Za realizaci podkrovní vestavby a nádvoří školy s velkou přidanou hodnotou. Realizací vysokoškolského kampusu pro středoškolské studenty vzniklo nebývale přívětivé a inspirativní školní prostředí, kde studuje celkem tisíc studentů. Koncepční a komplexní synergickou spoluprací vedení školy a architekta byly pořízeny studentský klub, aula, knihovna, učebny, kabinety, posluchárna pro 120 studentů, amfiteátr na školním nádvoří a další prostory. Pozoruhodnost realizace spočívá v urbanistickém a architektonickém dotvoření původní nevzhledné budovy a jejího okolí do jednotného esteticky vyváženého komplexu za přiměřené finanční náklady v příkladném provedení.

Přístavba a stavební úpravy ZUŠ Velešín

Ocenění: Titul PRESTA JČ 2018–2020

v kategorii občanské a průmyslové stavby – novostavby

Projektová dokumentace: SP STUDIO, s.r.o., Český Krumlov

Hlavní projektant: Ing. Pavel Pecha

Hlavní stavbyvedoucí: Ing. Karel Dvořák

Zhotovitel: PORR a.s., oblast České Budějovice

Stavebník: Základní umělecká škola Velešín

Za přístavbu dvoupatrového přirozeně prosvětleného objektu školy s přívětivou atmosférou. Část obvodového pláště fasády byla provedena z různobarevných kazet na předsazené konstrukci. V centru dominuje prostorná dvorana, zastřešená ocelovou konstrukcí s proskleným pláštěm, která propojuje původní objekt s novým objektem. Za realizaci multifunkčního koncertního sálu pro 144 osob s výjimečnou akustikou a vytvoření vysoce kulturního učebního a společenského prostředí, které nabízí možnost víceúčelového využití i pro širší veřejnost města Velešín.

Přístavba a stavební úpravy ZUŠ Velešín (Foto: Tomáš Malý)

Protipovodňová ochrana města Písek, sídliště Portyč – levý břeh Otavy a ústí potoka Jiher

Ocenění: Titul PRESTA JČ 2018–2020

v kategorii vodohospodářské a ekologické stavby

Projektová dokumentace: VH-TRES spol. s r.o., České Budějovice

Hlavní projektant: Ing. Daniel Vaclík

Hlavní stavbyvedoucí: Ing. Břetislav John

Zhotovitel: EUROVIA CS, a.s., závod České Budějovice

Stavebník: Povodí Vltavy, státní podnik, Praha

Za precizní přípravu i provedení nadstandardních opatření u stavby, která zajišťuje protipovodňovou ochranu ve stísněných podmínkách hustě obydlené lokality města Písek. Za inženýrský přístup a využití mnoha druhů technologií, technické vyřešení odvádění srážkových vod zakrytým úsekem potoka Jiher z prostoru za linií ochrany. Uznání si zaslouží také respektování a příkladná ochrana stávajícího stromořadí na břehové hraně, které bylo během stavby nepoškozeno.

Most ev. č. 155–007 Římov

Ocenění: INSPIRA – Cena hejtmána Jihočeského kraje

Projektová dokumentace: HBP s.r.o., České Budějovice

Hlavní projektant: Ing. Hynek Brázda

Hlavní stavbyvedoucí: Jan Pelikán

Zhotovitel: K – BUILDING CB, a.s., České Budějovice

Stavebník: Jihočeský kraj

Za zachování a rekonstrukci historické památky mostního objektu. Zrekonstruovaný most zvýšením provozní nosnosti, zlepšením funkčnosti a bezpečnosti dopravy je přínosem pro všechny obyvatele v regionu. „Jedinečným způsobem se podařilo propojit to nejlepší z umění starých řemeslníků s potřebami současnosti. Památkově chráněný kamenný most u Říмова je po citlivé opravě za necelých devět milionů korun stejně krásný jako před sto padesáti lety, a navíc má provozní nosnost o téměř deset tun vyšší než dřív,“ uvedl hejtmán Martin Kuba.

Most ev. č. 1439–5 Za Plešovicemi v Českém Krumlově

Ocenění: Cena vyhlašovatele ČKAIT

Projektová dokumentace: HBP s.r.o., České Budějovice

Hlavní projektant: Ing. Hynek Brázda

Hlavní stavbyvedoucí: Ing. Ladislav Štěpánek

Zhotovitel: SaM silnice a mosty a.s., Česká Lípa,

Závod České Budějovice

Stavebník: Správa a údržba silnic Jihočeského kraje, České Budějovice
Nový most v oblouku komunikace nahrazuje původní kamenný klenbový most, který byl odstraněn a nahrazen novým, železobetonovým s kamenným obkladem křídel a čelních zdí stejného vzhledu podle požadavku CHKO Blanský les, ale se zvětšeným průtočným profilem schopným provést průtoky velkých vod. Nosnou konstrukci tvoří prefabrikovaná železobetonová klenba tloušťky 0,3 m. Založení mostu je plošné na prefabrikovaných patkách. Součástí stavby byla i navazující úprava koryta. Most byl oceněn za vhodně zvolený konstrukční systém stavby.

Ing. Alena Korešová

jednatelka OP ČSSI a ředitelka PRESTA JČ

Městská památková rezervace Cheb

Zlatá mince ČNB

V roce 2021 se otevřel nový pětiletý cyklus zlatých mincí České národní banky, který je věnovaný deseti nejvýznamnějším městským památkovým rezervacím: Cheb, Jihlava, Mikulov, Litoměřice, Kroměříž, Hradec Králové, Olomouc, Moravská Třebová, Štramberk a Tábor.

Zlatá mince Městská památková rezervace Cheb v nominální hodnotě 5000 Kč podle návrhu Jiřího Hanuše, DiS., byla emitována jako první v květnu 2021. Na aversní straně mince je detailní ztvárnění dřevěné konstrukce krovu typických hrázděných chebských domů. Do ní jsou zakomponována heraldická zvířata České republiky. Reverzní straně pak vévodí koláž složená z nejvýznamnějších architektonických památek Chebu, které jsou vyobrazeny na půdorysu městské památkové rezervace.

V písemných pramenech je Cheb zmiňován již roku 1061. Na návrší nad Ohří se nachází románský hrad s unikátní patrovou kaplí, který nechal Friedrich Barbarossa přestavět na císařskou falc. Velkolepé náměstí se pyšní Špalíčkem – souborem hrázděných kupeckých domů ze 14. století, barokní radnicí nebo Pachelbelovým domem, kde byl zavražděn Albrecht z Valdštejna. Z církevních staveb vyniká monumentální kostel svatého Mikuláše či starobylý františkánský klášter.

Dálnice D3 0309/II Ševětín–Borek, vítěz v kategorii dopravní a inženýrské stavby

PRESTA JIŽNÍ ČECHY 2018–2020

Most ev. č. 155–007 Římov, Cena hejtmana Jihočeského kraje